

ДОКЛАД

за оценка на степента на въздействие върху защитени зони
„МЕРИЧЛЕРСКА РЕКА” (BG0000287), „РЕКА МАРИЦА» (BG0000578) и
«МАРИЦА – ПЪРВОМАЙ» (BG00002081)

на инвестиционно предложение за

„ДОУСВОЯВАНЕ НА НАХОДИЩЕ НА ПОДЗЕМНИ БОГАТСТВА – ВАРОВИЦИ –
„ВЕЛИКАН” В ЗЕМЛИЩАТА НА ГРАД ДИМИТРОВГРАД, ГРАД МЕРИЧЛЕРИ И
СЕЛО ВЕЛИКАН, ОБЩИНА ДИМИТРОВГРАД, ОБЛАСТ ХАСКОВО”

Възложител: „КАОЛИН” АД, ГР. СЕНОВО, ОБЩИНА ВЕТОВО, ОБЛАСТ РУСЕ.

2013 г.

СЪДЪРЖАНИЕ:

	Информация за контакт с възложителя	5
	Увод	5
1	Анотация на инвестиционното предложение	7
2	Описание на характеристиките на други планове, програми и проекти/ инвестиционни предложения, съществуващи и/или в процес на разработване или одобряване, които в съчетание с оценявания план, програма и проект/ инвестиционно предложение могат да окажат неблагоприятно въздействие върху защитените зони.	16
3	Описание на елементите на плана, програмата и проекта/ инвестиционното предложение, които самостоятелно или в комбинация с други планове, програми и проекти/ инвестиционни предложения биха могли да окажат значително въздействие върху защитените зони или техните елементи;	25
4	Описание на защитените зони, местообитанията, видовете и целите на управление на национално и международно ниво и тяхното отразяване (отчитане) при изготвянето на план, програма и проект/ инвестиционно предложение	29
4.1.	Защитена зона «РЕКА МАРИЦА» (BG0000578).	29
4.2.	Защитена зона «МЕРИЧЛЕРСКА РЕКА» (BG0000287).	40
4.3.	Защитена зона „МАРИЦА ПЪРВОМАЙ” (BG0002081).	43
5	Описание и анализ на вероятността и степента на въздействие на ИП върху предмета и целите на опазване на защитените зони:	52
5.1.	Описание и анализ на въздействието на планове, програми и проекти /инвестиционни предложения върху типовете природни местообитания и видовете - предмет на опазване в защитените зони.	55
5.1.1.	Въздействие върху растителната покривка и типовете природни местообитания в защитени зони „РЕКА МАРИЦА» (BG0000578) и „МЕРИЧЛЕРСКА РЕКА” (BG0000287).	55
5.1.1.1.	Въздействие върху растителната покривка и типовете природни местообитания в защитена зона „РЕКА МАРИЦА» (BG0000578).	61

5.1.1.2.	Въздействие върху растителната покривка и типовете природни местообитания в защитена зона „МЕРИЧЛЕРСКА РЕКА” (BG0000287).	64
5.1.2.	Въздействие върху животинските видове, включени в предмета на опазване за защитените зони.	64
5.1.2.1.	Въздействие върху животинските видове, включени в предмета на опазване на защитена зона „РЕКА МАРИЦА ” (BG0000578).	66
5.1.2.2	Въздействие върху животинските видове, включени в предмета на опазване за защитена зона „МЕРИЧЛЕРСКА РЕКА” (BG0000287).	78
5.1.2.3.	Въздействие върху животинските видове, включени в предмета на опазване за защитена зона „МАРИЦА ПЪРВОМАЙ” (BG0002081).	80
5.2.	Описание и анализ на въздействието на план, програма и проект/ инвестиционно предложение върху целостта на защитените зони с оглед на тяхната структура, функции и природозащитни цели (загуба на местообитания, фрагментация, обезпокояване на видове, нарушаване на видовия състав, химически, хидроложки и геоложки промени и др.) както по време на реализацията, така и при експлоатацията на инвестиционното предложение.	93
5.2.1.	Въздействие върху структурата на защитените зони	93
5.2.1.1.	Въздействие върху структурата на защитена зона „РЕКА МАРИЦА”(BG0000578).	93
5.2.1.2.	Въздействие върху структурата на защитена зона „МЕРИЧЛЕРСКА РЕКА” (BG0000287).	94
5.2.1.3.	Въздействие върху структурата на защитена зона „МАРИЦА ПЪРВОМАЙ” (BG0002081).	95
5.2.2.	Въздействие върху функциите и природозащитните цели на защитените зони.	95
5.2.2.1.	Въздействие върху функциите и природозащитните цели на защитена зона „РЕКА МАРИЦА”(BG0000578).	95
5.2.2.2.	Въздействие върху функциите и природозащитните цели на защитена зона МЕРИЧЛЕРСКА РЕКА” (BG0000287).	98
5.2.2.3.	Въздействие върху функциите и природозащитните цели на защитена зона „МАРИЦА ПЪРВОМАЙ” (BG0002081).	99
5.3.	Кумулативен ефект	101
6	Предложения за смекчаващи мерки, предвидени за предотвратяване, намаляване и възможно отстраняване на неблагоприятните въздействия от осъществяване на плана, програмата и проекта/ инвестиционното предложение върху защитената зона и определяне на степента им на въздействие върху предмета на опазване на	105

	защитените зони в резултат на прилагането на предложените смекчаващи мерки;	
7	Разгледане на алтернативни решения и оценка на тяхното въздействие върху защитената зона, вкл. „нулева алтернатива“.	108
8	Картен материал с местоположението на всички елементи на плана, програмата и проекта/ инвестиционното предложение спрямо защитените зони и техните елементи;	111
9	Заключение за вида и степента на отрицателно въздействие съобразно критериите по чл. 22;	113
10	Наличие на обстоятелства по чл. 33 ЗБР, включително доказателства за това и предложение за конкретни компенсиращи мерки по чл. 34 ЗБР - когато заключението по т. 9 е, че предметът на опазване на съответната защитена зона ще бъде значително увреден от реализирането на плана, програмата и проекта или от реализирането и експлоатацията на инвестиционното предложение и че не е налице друго алтернативно решение;	116
11.	Информация за използваните методи на изследване, включително времетраене и период на полеви проучвания, методи за прогноза и оценка на въздействието, източници на информация, трудности при събиране на необходимата информация;	116
12.	Документи по чл. 9, ал. 2 и 3.	120
13.	Приложения	121
	Снимков материал	
	Схема на зони, предложени за изключване" от разработката на находище „Великан“.	
	Решения на Регионалните инспекции по околната среда и водите в Хасково, Стара Загора, Пловдив и Хасково за предоставяне достъп до обществена информация със списък на инвестиционните предложения на територията на защитени зони «РЕКА МАРИЦА» (BG0000578), „МЕРИЧЛЕРСКА РЕКА” (BG0000287) и „МАРИЦА-ПЪРВОМАЙ» (BG00002081)	

ИНФОРМАЦИЯ ЗА КОНТАКТ С ВЪЗЛОЖИТЕЛЯ:

„КАОЛИН"АД, със седалище и адрес на управление град Сеново, община Ветово, област Русе, ул. „Дъбрава“ № 8, ЕИК 827182866, представлявано от Димитър Ангелов Ангелов - Изпълнителен директор.

Пълен пощенски адрес: град София, ул. „Шейново“ № 7

Телефон/факс: 02/4893694 , **факс** 02 4893630

Лица за контакти:

инж. Николай Златев – началник Регион „Димитровград“; 0899 906 070;

инж. Кольо Пехливанов – ръководител „Добив“; 0899 906 061; kpehlivanov@kaolin.bg

У В О Д

Докладът за Оценка степента на въздействие на инвестиционно предложение за **„ДОУСВОЯВАНЕ НА НАХОДИЩЕ НА ПОДЗЕМНИ БОГАТСТВА – ВАРОВИЦИ - "ВЕЛИКАН" В ЗЕМЛИЩАТА НА ГРАД ДИМИТРОВГРАД, ГРАД МЕРИЧЛЕРИ И СЕЛО ВЕЛИКАН, ОБЩИНА ДИМИТРОВГРАД, ОБЛАСТ ХАСКОВО**” с предмета и целите на опазване на Защитени зони „Меричлерска река” (BG0000287), „Река Марица» (BG0000578) и «Марица – Първомай» (BG00002081) се изготвя по задание на Възложителя във връзка с Решение № ПД-50/24.01. 2013 г. на компетентния орган – РИОСВ-Хасково и в съответствие с изискванията на чл. 31 от Закона за биологичното разнообразие и чл. 20, ал. 1 и ал. 3 от Наредбата за условията и реда за извършване на оценка на съвместимостта на планове, програми, проекти и инвестиционни предложения с предмета и целите на опазване на защитените зони (ДВ, бр. 73/2007 г., посл. изм. ДВ, бр. 94 от 30.11.2012 г., в сила от 30.11.2012 г.).

Докладът е разработен в съответствие с чл. 9, ал. 1, на база критериите по чл. 22 и в обхвата на изискванията на чл. 23, ал. 2 на Наредбата. Представя се под формата на приложение към Доклада по оценка въздействието върху околната среда, като представлява неразделна част от него.

При изготвяне на настоящия Доклад за оценка на съвместимостта от страна на Възложителя бяха представени:

- Скици, картен материал, извадка от КВС;
- „Доклад за резултатите от проведените геологопроучвателни работи за варовикова суровина за добавка в комбинирани фуражни смеси и за сероочистка на димни газове от ТЕЦ на находище „Великан”, община Димитровград, Хасковска област с изчисление на запаси към 01.07.2003 год.”
- Протокол № НБ-35 от 12.07.2005 год. на Специализираната експертна комисия (СЕК)
- Решение на Министерски съвет на Република България №13/15.01.2008 г.
- Концесионен договор от 22.08.2008 г с Министерски съвет на Република България, представяван от Министъра на икономиката и енергетиката.;
- Решение № ХА-156-ПР/2008 г. РИОСВ Хасково
- Решение № ПД-50/24.01. 2013 г. на РИОСВ – град Хасково.
- Решение № РД-16-7/15.03.2013 г. на РИОСВ Стара Загора за достъп до обществена информация.

Проведени са консултации с:

- Регионални инспекции по околната среда и водите в Хасково, Стара Загора, Пловдив и Пазарджик;
- Община Димитровград;
- Кметство град Меричлери;
- Кметство село Великан;
- Басейнова дирекция «Източнобеломорски район» с център град Пловдив;
- Регионална здравна инспекция град Хасково;
- Напоителни системи” ЕАД клон Хасково;
- „В и К” ООД Хасково;
- Министерство на икономиката, енергетиката и туризма, София;
- „ЕВН България Електроразпределение” АД, КЕЦ Димитровград;
- Регионален исторически музей Хасково;
- Общинска служба „Земеделие”, Димитровград;
- „Югоизточно държавно предприятие град Сливен – ТП „Държавно горско стопанство” Хасково;
- Българско дружество за защита на птиците;
- Сдружение „Зелени Балкани”.

1. АНОТАЦИЯ НА ИНВЕСТИЦИОННОТО ПРЕДЛОЖЕНИЕ.

С Решение на Министерски съвет на Република България №13/15.01.2008 г. на „КАОЛИН"АД, град Сеново е предоставена „концесия за добив на неметални полезни изкопаеми – индустриални минерали- варовици- подземни богатства по чл.2, т.2 от ЗПБ от находище „Великан“, община Димитровград, област Хасково“.

На 22.08.2008 г. фирмата е сключила концесионен договор с МИНИСТЕРСКИ СЪВЕТ НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ, представяван от Министъра на икономиката и енергетиката. Общата площ на находището е с размер 721 967 кв.м. /722 дка/, а определената концесионна площ е с размер 841 227 кв.м. /841.2 дка/.

През 2008 година е проведена процедура по реда на Глава VI от ЗООС и чл. 31 от ЗБР, респективно Наредба за условията и реда за извършване на оценка за съвместимостта на планове, програми, проекти и инвестиционни предложения с предмета и целите на опазване на защитените зони за 180 дка от находището. С Решение № ХА-156-ПР/2008 г. РИОСВ Хасково определя, че не е необходимо извършването на оценка въздействието върху околната среда.

С оглед доусвояване на утвърдените запаси и развитието на добивните дейности до изчерпването им в рамките на концесионния срок се предвижда проектирането и доразработването на кариера за добив на подземни богатства – варовици в границите на останалите 542 дка от утвърдените запаси и ресурси на находище „Великан“, за което е необходимо да се проведе процедура по оценка въздействието върху околната среда, регламентирано и с Решение № ПД-50/24.01. 2013 г. на РИОСВ – град Хасково.

Геолого-проучвателните работи първоначално са включвали търсещо–оценъчни работи с картиране, геофизични изследвания, сондиране и лабораторни анализи. Геоложката картировка е в М 1:5 000 върху площ от 1.7-2.0 км² чрез маршрутно точков метод. Маршрутите са проведени по профили през 200 м, като общата им дължина е 8.08 км. По тях са описани 59 броя точки. Геофизичните изследвания включват ВЕС, електропрофилиране (електротомография) и сеизмични изследвания. В резултат на комплексните изследвания на площ “Великан” е получена картина, различна от първоначалните представи за пространствената издържаност на телата от варовици както и за чистотата на минералния им и химичен състав. Характерът на литостратиграфските

последователности и широкото развитие на разломи обуславят ограничено развитие на по еднородни варовикови тела. Обособени са два участъка, съответно с разкрития на горноеоценски и олигоценски в западния и само олигоценски - в източния.

Поради особеностите на варовиците и недостатъчната им изученост в дълбочина със сондажи по отделните блокове авторите изчисляват само ресурси (код 332) по 6 броя геоложки блокове с общо количество 29 663 234 тона. Стерилната маса в блоковете варира от 0 до 48% като най-високите стойности се отнасят за блокове 3 и 5. В другите блокове варовиците лежат под незначителна почвена покривка (до няколко десетки сантиметри). Във всички отделени блокове средната стойност на карбонатното съдържание на варовиците по проби от сондажите и повърхностните разкрития отговаря на минималните изисквания към варовикова суровина за сероочистка на димни газове ($\Rightarrow 92\%$). Стойностите на MgO и Fe_2O_3 във варовиците също отговарят на минималните качествени изисквания. След търсецо-оценъчните работи се извършват и проучвателни дейности от „Каолин”АД в източната част на находището. Варовиците от находище „Великан” по своя характер са органогенни с белези на рифови. На цвят най-често са кремави, но се срещат и кремаво-бели и сиви на цвят, дължащо се вероятно на въглефицирана органика. Изградени са от много финозърнесто карбонатно вещество с размери на частиците под 1μ . Основният качествен показател за варовиците е $CaCO_3$, който се движи в границите от 93.47 до 97.19 %.

За находището е утвърден „Доклад за резултатите от проведените геологопроучвателни работи за варовикова суровина за добавка в комбинирани фуражни смеси и за сероочистка на димни газове от ТЕЦ на находище „Великан”, община Димитровград, Хасковска област с изчисление на запаси към 01.07.2003 год.” Съгласно изготвеният геоложки доклад и Протокол № НБ-35 от 12.07.2005 год. на Специализираната експертна комисия (СЕК) в находището са утвърдени „вероятни запаси” и „предварително установени ресурси” :

Блок №	Категория запаси	Площ m^2	Средна дебелина м	Обем m^3	Обемна плътност $гр./cm^3$	Запаси т
I-122	вероятни запаси	40861.5	10.0	408 615	2.56	1046050
II-332	предварително установени	199101.5	10.0	1991015	2.56	5096998
III-332		366997.8	9.78	3589238	2.56	9188449

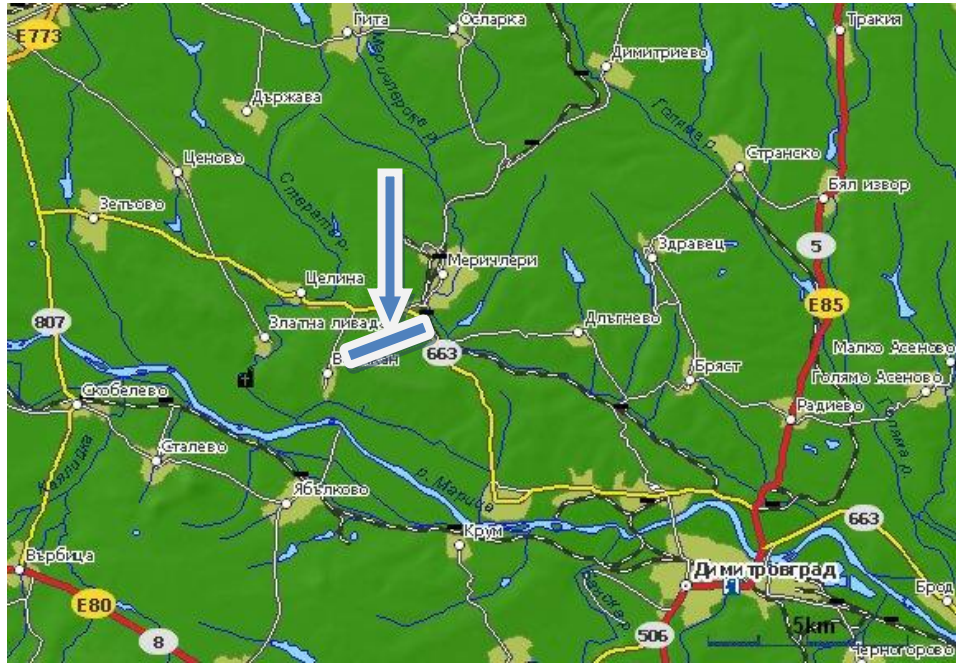
IV-332	ресурси	115029.9	22.0	2530658	2.56	6478484
	общо предварително установени ресурси	681129.2	13.93	8110911	2.56	20763931

Варовиците са плътни, масивни със слаба, на отделни места интензивна напуканост и относителна влажност под 1%. Физико-механичните им свойства са аналогични на изследваните в находище “Кирешлика”- Димитровградско:

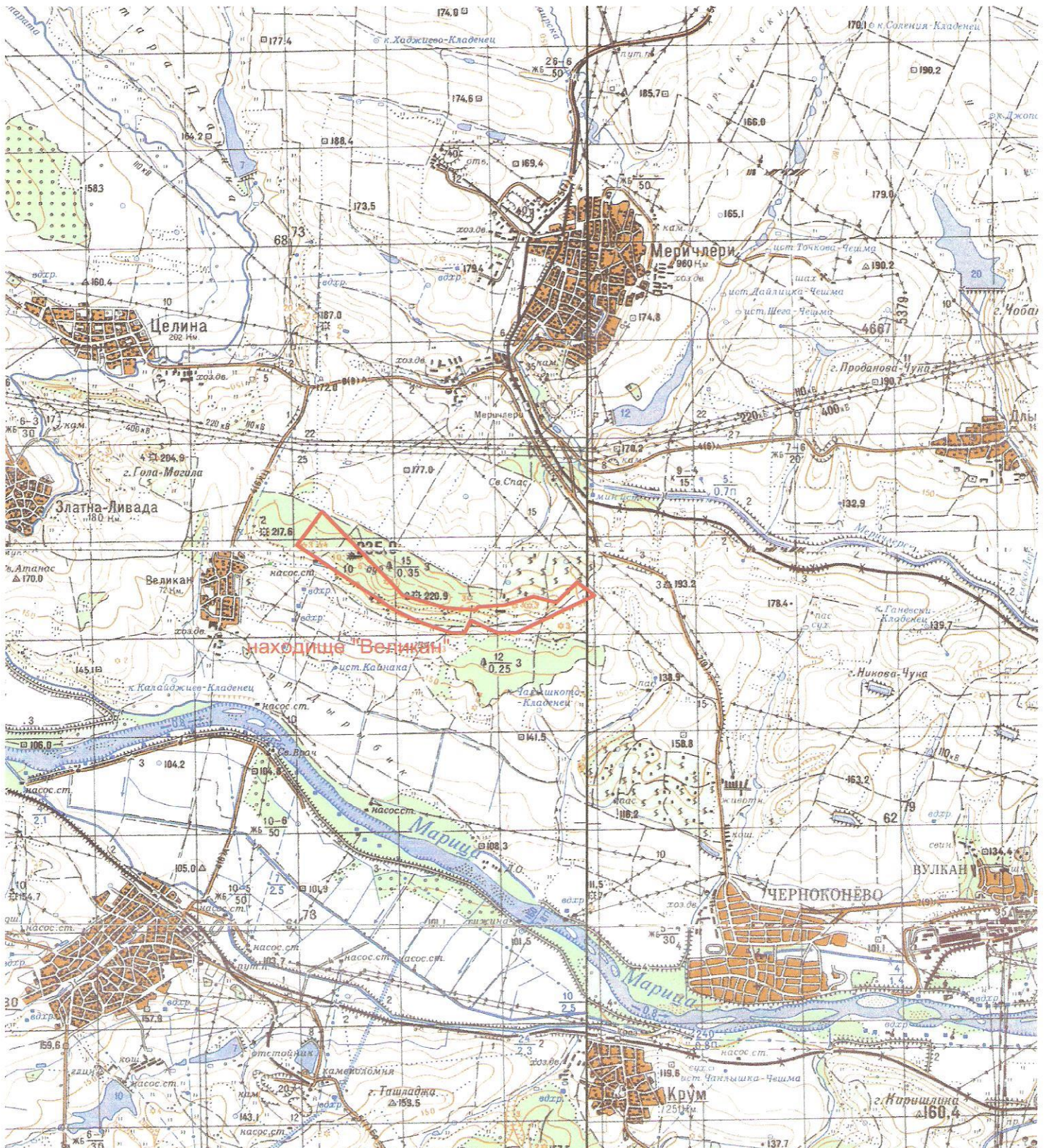
- обемна плътност - $\rho \text{ гр/см}^3 = 2.56$
- водопопиваемост по маса- $W \% = 1.56$
- водонасищане по маса – $W_a \% = 1.86$
- коефициент на насищане – $K_n = 0.84$
- средна якост на натиск във водонапито състояние $R_{ws} \text{ МПа} = 49.9$

Находище “Великан” е разположено в землищата на град Димитровград, град Меричлери и село Великан, община Димитровград, област Хасковска. Отстои на около 500 м източно от село Великан и на около 2 км южно от град Меричлери. Площта на находището заема най-източните части от южните склонове на възвишението Кайряка. Проектираното доизземване на запасите засяга само землищата на село Великан и Димитровград.

ИЗВАДКА ОТ ТОПОГРАФСКА КАРТА
М 1:50000

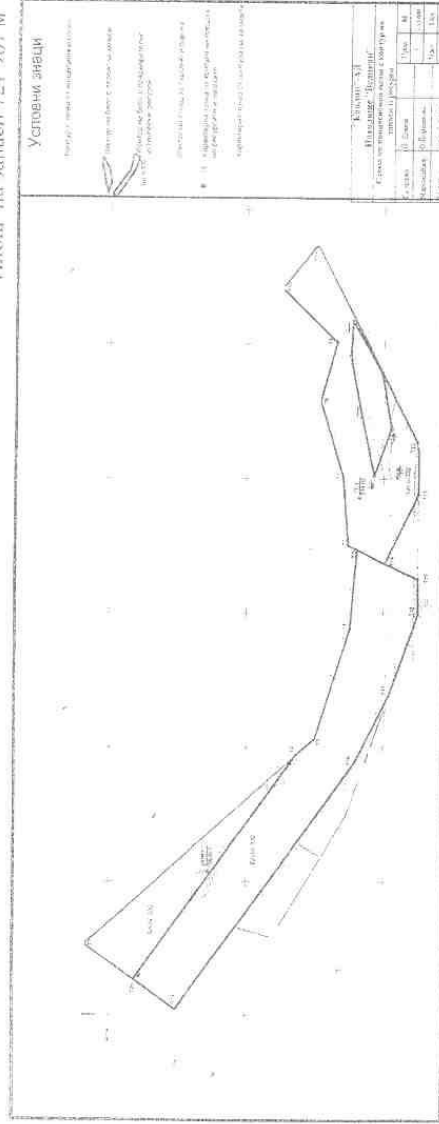

Handwritten signature

Схема із концесійною площею с контур на запаси в ресурси
 Нафодити "Велизан"
 М 1: 15 000

Площа на концесія 841 227 м²
 Площа на запаси 721 967 м²

Умовни яваци

- 1 - Площа на концесія
- 2 - Площа на запаси
- 3 - Площа на запаси в ресурси
- 4 - Площа на запаси в ресурси в межах концесії
- 5 - Площа на запаси в ресурси в межах концесії в межах концесії

Класифікація		Класифікація	
Назва		Назва	
1	Площа на концесія	1	Площа на концесія
2	Площа на запаси	2	Площа на запаси
3	Площа на запаси в ресурси	3	Площа на запаси в ресурси
4	Площа на запаси в ресурси в межах концесії	4	Площа на запаси в ресурси в межах концесії
5	Площа на запаси в ресурси в межах концесії в межах концесії	5	Площа на запаси в ресурси в межах концесії в межах концесії

Handwritten signature

Координатите на граничните точки на контура на концесионната площ и находището са (координатна система 1970 г.):

КОНЦЕСИОННАТА ПЛОЩ			НАХОДИЩЕ		
№	x	y	№	x	y
1	4597886.6	9423211.7	1	4598588.3	9420726.1
2	4597749.8	9423386.3	2	4597817.5	9421477.2
3	4597364.0	9422628.0	3	4597750.3	9421535.1
4	4597366.9	9421997.2	4	4597624.1	9421946.5
5	4597474.8	9421698.7	5	4597598.7	9422239.0
6	4597601.2	9421442.9	6	4597631.5	9422255.7
7	4598250.9	9420510.2	7	4597652.8	9422512.3
8	4598598.2	9420761.9	8	4597736.3	9422791.5
9	4597755.4	9421540.6	9	4597677.2	9423010.1
10	4597619.3	9422150.5	10	4597879.5	9423211.2
11	4597752.1	9422790.3	11	4597749.6	9423375.0
			12	4597375.0	9422625.0
			13	4597375.7	9422444.2
			14	4597497.5	9422187.6
			15	4597375.0	9422128.6
			16	4597375.0	9422000.0
			17	4597479.5	9421700.6
			18	4597604.8	9421448.0
			19	4598252.1	9420520.2
			20	4598406.2	9420632.6

До момента е променено предназначението на общо 111.101 дка земи, в т.ч. 38.609 дка пета категория, 27.188 дка седма категория и 45.304 дка осма категория, неполивна, собственост на "КАОЛИН" АД и община Димитровград, описани подробно в препис извлечение от Протокол № 20/20.09.2012 година за промяна предназначението на земеделски земи за неземеделски нужди и утвърждаване на площадки и трасета за проектиране на обекти в земеделски земи:

❖ За „Кариера за добив на подземни богатства - неметални полезни изкопаеми индустриални минерали от находище "Великан", от която са засегнати общо **73.876 дка** земеделска земя, в т.ч:

✓ в землището на град Димитровград 43.224 дка от осма категория, неполивна, собственост на "Каолин" АД, поземлен имот с идентификатор 21052.24.25;

✓ в землището на град Меричлери общо 4.600 дка от пета категория, неполивна. собственост на "Карлин" АД, имоти с №№ 142016 и 142020,

✓ в землището на село Великан 26.052 дка от седма категория, неполивна, собственост на "Каолин" АД, имот № 000164, община Димитровград, област Хасково.

❖ За „Площадка за съхранение на готова продукция", от която са засегнати **29.952 дка** от пета категория, неполивна, собственост на „Каолин" АД, в землището на град Меричлери, имот № 144096, община Димитровград, област Хасково .

❖ За „Транспортен достъп и пътен възел" към обект: „Кариера за добив на подземни богатства - неметални полезни изкопаеми - индустриални минерали от находище „Великан", от който са засегнати общо **7.273 дка** земеделска земя от пета, седма и осма категория, в т.ч:

✓ в землището на град Димитровград общо 2.080 дка от осма категория, неполивна, собственост на община Димитровград, част от поземлени имоти с идентификатори 21052.24.27, 21052.1001.254 и 21052.1001.270;

✓ в землището на град Меричлери, общо 4.057 дка от пета категория, неполивна, собственост на община Димитровград, част от имоти с №№ 000780, 000781 и част от имоти с №№ 000511, 000616, 000722, 000724, 000728, 000734, 000778, 141130 и 144167;

✓ в землището на село Великан 1.136 дка от седма категория, неполивна, имот № 001164, собственост на община Димитровград, област Хасково.

Добивът се предвижда да бъде реализиран в рамките на концесионния период, който по договор е 35 години. Кариерата ще продължи да се отработва на хоризонтални слоеве в технологична последователност отгоре-надолу.

Ще се прилага транспортна система на експлоатация с прилагане на пробивновзривни работи /ПВР/ - взривява се едно стъпало с височина до 10,0 м.

Максимална средногодишна производителност на кариерата ще бъде до 1 000 000 т суровина /до 390 625 м³/. Варовикът е необходим за сероочистващите инсталации на топлоелектрическите централи в комплекса „Марица Изток”.

Изхождайки от минно-техническите условия ще се започне с изземването на откривката в централната част на находището и изземване на запасите по хоризонти.

Ще се използват и са необходими взривни работи за получаване на скална маса, която ще се подава в МТСИ, разположена на място.

В кариерата ще се използват следните машини:

- Багер еднокофов хидравличен с обем на кофата до 2,5 м³;
- Булдозер с широчина на греблото до 4 м;
- Дизелов агрегат за ел.енергия;
- Компресор;
- Сонди и перфоратори с пневматична и хидравлична енергия;
- Автосамосвали;
- Челен товарач с обем на кофата до 4,5 м³;
- МТСИ (с дизелов и/или електрически агрегат).

Не се предвиждат други дейности, освен свързаните с добива, преработката и реализацията на добитите варовици.

В момента кариерата работи по утвърден цялостен и годишни експлоатационните проекти за площта от 180 дка, преминала на процедура по Глава VI от ЗООС.

Очакваните вторични продукти от дейността на кариерата са откривка и продукти при добива и преработката на варовици от скалния масив. Съгласно чл.22б, ал.1, т.1 от ЗПБ и чл.12, ал.3 от Наредба за специфичните изисквания за управление на минните отпадъци, те се класифицират като неопасни инертни отпадъци съставени от глинесто-песъклива земна маса със скални късчета и силно изветряла маса. Те не претърпяват промени, водещи до замърсяване, не съдържат опасни вещества, препарати или продукти, които могат да влияят неблагоприятно върху компонентите на околната среда, безопасността и здравето на хората. Не се очакват проблеми по отношение на тяхното събиране, извозване и съхранение. Почвеният слой и стерилът от откривката ще се изземват по отделно, за да се използват при рекултивацията на кариерата.. Съгласно чл.22б, ал.4, т.2 от ЗПБ, съоръженията за неопасни инертни отпадъци се отнасят към „категория Б”. Почвеният слой в находището е със средна дебелина 30-40 см. Предвидено е изграждане на три насипища:

❖ **Външно** - Изгражда се булдозерно насипище на площ 5,2 дка, при средна височина на насипване 4-5 метра, на кота 204. Разстоянието от крайния проектен северен борд на кариерата е 25 метра.

Депонира се откритка с обем 14 486,1 м³ в плътна маса в първоначалния период на експлоатация на кариерата.

❖ **Първо вътрешно** – изгражда се на площ 20,6 дка до северния борд на кариерата в отработеното пространство на кота 204, /в източната част на концесионната площ/. Средната височина на насипване е 6 м. Депонира се 94 550 м³ откритка.

❖ **Второ вътрешно** – изгражда се на площ 4,8 дка в централната част на кариерата в отработеното пространство, на кота 208. Средната височина на насипване е 10 метра. Депонира се 43 331 м³ откритка.

Насипищата са предвидени в условията на досега действащия цялостен работен проект и е възможно тяхното прецизиране при изготвянето на новия, в който ще се регламентират дейностите в цялата концесионна площ.

Ще се изготви и нов календарен график за отработване на кариерата, съобразен както със запасите и резултатите, така и със заявената средна годишна производителност.

Нарушените терени ще бъдат рекултивирани съгласно изискванията на Наредба № 26 от 2 октомври 1996 г. за рекултивация на нарушени терени, подобряване на слабопродуктивни земи, отнемане и оползотворяване на хумусния пласт с цел възстановяване на ландшафта. За целта аналогично ще се изготви и нов Цялостен проект за рекултивация, който ще се внесе за утвърждаване в МИЕТ след приключване на процедурите по Глава VI от ЗООС.

След приключване на добива, ще започнат дейностите по техническата рекултивацията на кариерата, която ще спре развитието на площната ерозия, която е възникнала по време на добива от кариерата. Очертават се следните по-важни етапи:

- ✓ връщане на земните маси от временните насипища в кариерата;
- ✓ с булдозер се разтиква и настила по цялата площадка на кариерното поле;
- ✓ извършване на вертикалната планировка на кариерата.

Ще се осигури разстилане на пласт с дебелина 0,23 м по кариерната площ след приключване на експлоатационния период, т.е. след 35 години. След изпълнение на техническата рекултивация започва подготовката на биологичната рекултивация с цел създаване на площ от тревни съобщества, която е характерна за ландшафта в момента. По време на 3-годишния период на грижи за биологичната рекултивация, ще се добива тревна маса, която може да се ползва за храна на животни.

Новите проекти за останалата част, предмет на оценката, ще бъдат разработени при годишна производителност до 1 000 000 тона или около 390 625 м³.

2. ОПИСАНИЕ НА ХАРАКТЕРИСТИКИТЕ НА ДРУГИ ПЛАНОВЕ, ПРОГРАМИ И ПРОЕКТИ/ИНВЕСТИЦИОННИ ПРЕДЛОЖЕНИЯ, СЪЩЕСТВУВАЩИ И/ИЛИ В ПРОЦЕС НА РАЗРАБОТВАНЕ ИЛИ ОДОБРЯВАНЕ, КОИТО В СЪЧЕТАНИЕ С ОЦЕНЯВАНИЯ ПЛАН, ПРОГРАМА И ПРОЕКТ/ ИНВЕСТИЦИОННО ПРЕДЛОЖЕНИЕ МОГАТ ДА ОКАЖАТ НЕБЛАГОПРИЯТНО ВЪЗДЕЙСТВИЕ ВЪРХУ ЗАЩИТЕНАТА ЗОНА.

Наличието на сравнително равномерно разпределена селищна структура с доста населени места, съчетано с речните дадености, определя характера на подадените инвестиционни предложения за територията на защитени зони „Меричлерска река” (BG0000287), „Река Марица» (BG0000578) и «Марица – Първомай» (BG00002081).

По официално достъпната информация на Регионалните инспекции по околната среда и водите в Пловдив, Стара Загора, Пазарджик и Хасково, както и Министерство на икономиката, енергетиката и туризма /публично достъпни данни/ за периода 2007-2013 година са съгласувани следните дейности:

ИМОТ / ЗЕМЛИЩЕ	ИНВЕСТИЦИОННО ПРЕДЛОЖЕНИЕ	ЗАСЕГНАТА ПЛОЩ <i>/дка/</i>		
		Река Марица BG0000578	Меричлер ска река BG0000287	Марица – Първомай BG00002081
ОБЩИНА БРАТЯ ДАСКАЛОВИ, ОБЛАСТ СТАРА ЗАГОРА				
река Марица, село Мирново	Добив на речна баластра и пясък	+	-	+
000229, 098003, 098002,099005, 101001,с. Мирново	Почистване на ХМС – отводнител и предпазна дига	+	-	+
ОБЩИНА ЧИРПАН, ОБЛАСТ СТАРА ЗАГОРА				
река Марица, село Зетьово	Добив на инертни материали /пясък и чакъл/	+	-	+
река Марица, село Зетьово	Почистване ляв ръкав на реката от наносни отложения -1 км	+	-	+
река Марица, село Зетьово	Периодично почистване на коритото а от натрупани динамични наноси – 1 км	+	-	-

имот № 124006, село Зетьово	Изграждане на фотоволтаична система	23,001	-	23,001
имот № 124004, село Зетьово	Надземна фотоволтаична система"	+	-	+
ОБЩИНА ПАЗАРДЖИК, ОБЛАСТ ПАЗАРДЖИК				
020002,18008, 018044, 020002, село Мирянци	Стопанска сграда-навес и трасе на захранващ електропровод	+	-	-
062001, град Пазарджик	Производствено – техническа база за производство на бетонови и стоманобетонови изделия, два бетонови възела и складове.	90.241	-	-
№ 000645, село Хаджиево	Изземване на инертни материали от р. Марица	+	-	-
Река Марица, село Хаджиево	Добив на строителни м-ли река Марица – баластра (пясък и чакъл)	246.4	-	-
№ 1410231, село Бошуля	Рибно стопанство за отглеждане на риба в плаващи мрежени клетки (садки)	275.097	-	-
№ 141055, село Бошуля	Рибно стопанство за отглеждане на риба в плаващи мрежени клетки (садки)	58.280	-	-
№ 000898, село Величково	Рибовъдно стопанство за отглеждане на риба в садки	229.493	-	-
№ 000898, село Величково	Рибно стопанство в плаващи мрежени клетки (садки) – рибарник № 1	229.493 дка	-	-
218005, 218013, село Хаджиево	Добив на инертни строителни материали- баластра (пясък и чакъл	246,4 дка	-	-
ОБЩИНА СЕПТЕМВРИ, ОБЛАСТ ПАЗАРДЖИК				
103018, село Карабунар	Изграждане на водопровод, канализация и подземен ел. провод	+	-	-
р. Марица , село Ветрен	Изземване на инертни материали от р. Марица	+	-	-
р. Марица, село Виноградец	Добив на строителни м-ли – баластра (пясък и чакъл)	+	-	-

ОБЩИНА БЕЛОВО, ОБЛАСТ ПАЗАРДЖИК				
Момина клисура	Водохвощане Момина клисура – ново на река Марица	+	-	
ОБЩИНА РОДОПИ, ОБЛАСТ ПЛОВДИВ				
009076,с. Оризари	Ресторантски комплекс и басейн	6.210	-	-
001149,с. Оризари	Жилищно строителство	1.149	-	-
009075,с. Оризари	Детско и учебно заведение	13.882	-	-
009178,с.Оризари	Изграждане на магазин и паркинг,	13.882	-	-
009077,с. Оризари	спортно-развлекателен комплекс	13.882	-	-
009074,с. Оризари	Изграждане на база за пейнтбол	12.545	-	-
ОБЩИНА МАРИЦА, ОБЛАСТ ПЛОВДИВ				
	ВЛ 400 kV „Карлово – Пловдив“, ВЛ 110 kV п/ст „Черноземен“–п/ст „Хисар“, ВЛ 110 kV ТЕЦ „Пловдив север“ – п/ст „Черноземен“ (Игнатиев), Реконструкцията (рехабилитацията) на п/ст „Пловдив	+	-	-
ОБЩИНА ПЛОВДИВ, ОБЛАСТ ПЛОВДИВ				
010085, Пловдив	Жилищно строителство – четири еднофамилни сгради	36.668	-	-
010093, Пловдив	Складова база за промишлени стоки и офис	1.909	-	-
010013, Пловдив	Магазин, офиси и складова дейност	3.975	-	-
011135, Пловдив	Складове за промишлени стоки	9.001	-	-
011136, Пловдив	Складове за промишлени стоки	9.000	-	-
010057, Пловдив	Жилищно строителство, автосервиз	5.006		
Пловдив	Предпазна дига на р.Марица със следните подобекти:- лява предпазна дига на р.Марица от заустването на р.Пясъчник до ЖП моста „Изток“ от км 179+700 до км 181 +500	+	-	-
56784.10.14, Пловдив	Изграждане на спортно игрище с обслужваща постройка	1.997	-	-

Пловдив, р. Марица	Корекция с дължина 550 м от км. 2+884 до км. 3+434–ляв бряг	+		-
Пловдив	ПУП-ПУР на кв. „Прослав – Запад”, район „Западен,	+	-	-
УПИ I-508.411, кв. 12, Пловдив	Реконструкция, преустройство и разширение на съществуваща складова база в „Предприятие за производство на тютюневи изделия и котелно”	+	-	-
56784.508.349, 56784.508.350, 56784.508.351, 56784.508.343, Пловдив	Офис сграда с учебен център, ресторант и подземен гараж”, „Пункт за годишен технически преглед и сервиз	+	-	-
ОБЩИНА СТАМБОЛИЙСКИ, ОБЛАСТ ПЛОВДИВ				
с. Три водици	Дясна предпазна дига на р.Марица от км 214+100 до км 216+150	+	-	-
с. Ново село	премахване на част на островно образувание и продължение на защитна бетонова /без изземване/	+	-	-
с. Йоаким Груево	Възстановяване и укрепване на речния бряг на река Въча	+	-	-
с. Три водици	Възстановяване на охранителен канал за защита от наводнения, премахване на част от остров,укрепване брега чрез възстановяване на защитно и укрепително съоръжение	+	-	-
075013, гр. Стамболийски	Изграждане на ПСОВ с капацитет 25000 еквивалентни жители	8.058	-	-
061005, Три водици	Кравеферма за 50 броя крави и магазин за хранителни стоки	7.190	-	-
с. Три водици, с Ново село	Изграждане на фотоволтаичен парк с инсталирана мощност 35 MWт	1617	-	-
000584, гр. Стамболийски	Изграждане на кравеферма за 50 броя крави	7.061	-	-

ОБЩИНА САДОВО, ОБЛАСТ ПЛОВДИВ				
С. Милево	Изграждане на МВЕЦ „ Милево ” на р. Марица при кота дъно река 127,50 м	+	-	-
С. Милево	Почистване коритото на р. Марица и оползотворяване на излишните земни маси в количества 50000куб.м в участъка над МВЕЦ „ Маноле	+	-	-
с. Чешнегирово, р. Марица	Почистване коритото и оползотворяване на излишните земни маси в количества 50000 м ³ в участъка над МВЕЦ „Маноле”	+	-	-
001012, с. Милево	Създаване 278 дка топоволи насаждения	278.260	-	-
ОБЩИНА ПЪРВОМАЙ, ОБЛАСТ ПЛОВДИВ				
029002,Първомай,	Еднофамилна жилищна сграда	-	-	0.400
223129,Първомай, кв.Дебър	Две еднофамилни жилищни сгради	-	-	0.579
225006, 225007, 225009, кв.Дебър Първомай,	Изграждане на оранжерия	-	-	0
320058, 320014,кв. Дебър, Първомай	Изграждане на овощна градина с капково напояване	-	-	10.00
801884, кв.Дебър Първомай,	Изграждане на ФВЕЦ	-	-	47.363
801594, кв.Дебър Първомай,	Изграждане на ФВЕЦ	-	-	21.354
223129,Първомай, кв.Любеново	Улична канализационна мрежа и ПСОВ	-	-	/172.295/ 0
000202,Първомай	Автодиагностичен пункт	-	-	3.844
000522,Първомай	Реконструкция на оранжерии	-	-	0
Първомай	Трасе за електропровод	-	-	
223097,Първомай	Колбасарски цех	-	-	17.179
000331,Първомай,	База за селскостопанска техника и бензиностанция	-	-	8.379
000357,Първомай,	База за строителни материали	-	-	4.388

р. Марица, с. Градина	Изграждане на МВЕЦ – „Тренто -1”с мощност 3762 квт	+	-	-
000111, 000112, с. Караджалово	Изземване на наноси в река Марица	107.619	-	-
009151,с.Градина,	Складова база за млечни продукти	-	-	4.00
016128,с.Градина,	Изграждане на оранжерия	-	-	72.619
161159,с.Градина,	Създаване на ябълково насаждение	-	-	0
016175,с.Градина,	Изграждане на ФВЕЦ с мощност 3 МВтр	49.079	-	-
016024,с.Градина,	Изграждане на ФВЕЦ	-	-	18.216
016141,с.Градина	Смесена канализация с ПСОВ	-	-	10.00
с.Градина,	Изграждане на МВЕЦ „Тренто 1”	0	-	0
035002,с.Добри дол	Склад за промишлени стоки, магазин и заведение за бързо хранене	-	-	26.203
035003,с.Добри дол	Склад за промишлени стоки, магазин и заведение за бързо хранене	-	-	37.799
007133,с.Крушево	Изграждане на оранжерия	-	-	9.406
с.Крушево	Създаване на ябълково насаждение	-	-	0
006055,с.Виница	Овцеферма за 150 овце	-	-	3.402
с. Караджалово	Изграждане на пътен надлез	0	-	0
ОБЩИНА СВИЛЕНГРАД, ОБЛАСТ ХАСКОВО				
000146,Свиленград	Почистване коритото на р.Марица	460.663	-	-
Свиленград	Добив на инертни материали	94.84	-	-
Свиленград	Изграждане на пречиствателна станция за отпадъчни води и довеждащи колектори на гр. Свиленград	+	-	-
000563, Свиленград	Поддържане проводимостта на речното легло на р. Марица в участък , попадащ в контурите на гр. Свиленград	+	-	-
85065, с. Момково	Обособяване на тир-паркинг	4.890	-	-
с. Момково	Добив на пясъци и чакъли от р.Марица	+	-	-
с.Капитан Андреево	Корекция р.Марица	+	-	-

Свиленград, с. Пъстрогор	Път II-80 Е-85 Свиленград – Пъстрогор от км 0+000 до км 3+490 и пътен възел Свиленград при км 99+280 от АМ Марица – преоткосиране, землище на гр. Свиленград, обл. Хасково	+	-	-
ОБЩИНА ЛЮБИМЕЦ, ОБЛАСТ ХАСКОВО				
375020, гр. Любимец	Система за капково напояване	41.518	-	-
000428, гр. Любимец	Добив на инертни материали	37.780	-	-
084087, 084088 и 084089, с. Георги Добрево	Изграждане на ФВЕЦ	84.3	-	-
000515, гр. Любимец	Осигуряване на проводимост чрез изнасяне /добив/ на наносни материали от коритото на р. Марица	+	-	-
гр. Любимец	Корекция на р. Марица, корекционни мероприятия по десния бряг на реката	+	-	-
ОБЩИНА ХАРМАНЛИ, ОБЛАСТ ХАСКОВО				
с. Рогозиново	Възстановяване на местообитания чрез залесяване с местни видове	148.00	-	-
Селата Рогозиново, Бисер Доситеево	МВЕЦ „Тренто 5”	+	-	-
ОБЩИНА ДИМИТРОВГРАД, ОБЛАСТ ХАСКОВО				
000134, Димитровград	пристройка към помпена станция	0.059	-	-
Димитровград	Изграждане на МВЕЦ “Димитровград”	+	-	-
Димитровград	Прекарване на оптична кабелна връзка	5.950	-	-
с. Райново	Монтиране на временни съоръжения	6.100	-	-
с. Райново	Възстановяване на горски потенциал	1445.03	-	-
с. Скобелево	Възстановяване на горски потенциал	175.888		
000029, с. Скобелево	Изграждане на МВЕЦ “Скобелево”	+	-	+
с. Скобелево	Изземване на инертни материали	50.000	-	-
с. Скобелево	Подобряване на проводимостта на участък от речното корито на р. Марица чрез почистване, укрепване и отстраняване на образуваните наноси	+	-	+

с. Великан	Възстановяване на горски потенциал	152.695	-	-
с. Ябълково	Възстановяване на горски потенциал	280.643	-	-
с. Крум	Възстановяване на горски потенциал	203.278	-	-
с. Крум	Осигуряване на проводимост чрез изнасяне /добив/ на наносни материали от коритото на река Марица	+	-	-
с. Крум	Подобряване на проводимостта на участък от речното корито на р. Марица чрез почистване, укрепване и отстраняване на образуванияте наноси	+	-	-
с. Крум, Ябълково	Изграждане на МВЕЦ	+	-	-
с. Брод	Възстановяване на горски потенциал	268.861	-	-
с. Брод	Водопреносно съоръжение	+	-	+
000098, с. Брод	Изменение на разрешително за добив на инертни материали	27.366	-	-
600001, с. Брод	Продължение на разрешително за добив на инертни материали	65.481	-	-
с.Брод,Злато поле	Водопреносно съоръжение	+	-	-
058003, с. Черногорово	Първоначално залесяване на необработваеми земи с пауловния	36.940	-	.
с. Злато поле	Водовземане и напояване	+	-	-
с. Радиево	Изграждане на газопроводно отклонение	+	-	-
ОБЩИНА СИМЕОНОВГРАД, ОБЛАСТ ХАСКОВО				
Симеоновград	Продължаване на разрешително	13.400	-	-
Симеоновград	Изменение на разрешително за добив на инертни материали	25.00	-	-
Симеоновград	Изграждане на кариера за изземване на наносен полуостров от баластра по десния бряг на р. Марица от масив 531 с № 531002-531024	+	-	-
гр. Симеоновград и селата Пясъчево, Калугерово	Изграждане на ВЛ 110 kV от подстанция Марица – изток до тягова подстанция Симеоновград – основно и резервно ел. захранване и реконструкция на ВЛ 110 kV Пясъчево – Малевево	1.404	-	-

Коинцесионна площ „Великан” не попада в защитени зони и реализацията на инвестиционното предложение не отнема площи и не променя установения баланс на територията в тях.

Анализът на подадените предложения показва, че голяма част от тях касаят дейности в речното корито, които са насочени към осигуряване защитата от вредното въздействие на водите, изземване на наноси, рибовъдни стопанства и др., които както по характера си, така и по времетраене не могат да окажат кумулативно въздействие с дейностите, свързани с инвестиционното предложение.

Определено положително и за зоните ще повлияе реализацията на лесокултурните мероприятия и донякъде въвеждането на капково напояване в селскостопанските практики. Някои инфраструктурни обекти са ограничени по мащаби и с временно и възстановимо за зоните въздействие като подземно прокарване на кабели и водопроводи, което обикновено се извършва по полски пътища или в сервитутите на други създадени инфраструктурни елементи., което също не води до проява на отрицателен кумулативен ефект.

При хипотетичната ситуация, че всички инвестиционни предложения бъдат реализирани се засягат:

защитена зона	Река Марица (BG0000578)	Меричлерска река (BG0000287)	Марица – Първомай (BG00002081)
засегната площ	7 262.374	-	318.136
% засегната площ	4.943	-	0.276

Настоящото инвестиционно предложение не променя представената в таблицата ситуация. Не са ни известни други планове, програми и проекти, които в съчетания с настоящото инвестиционно предложение могат да окажат неблагоприятно въздействие върху нея.

Кумулативният ефект от доразработването на находище „Великан” и всички други инвестиционни предложения върху зоните е разгледан в т. 5.3.

3. ОПИСАНИЕ НА ЕЛЕМЕНТИТЕ НА ПЛАНА, ПРОГРАМАТА И ПРОЕКТА/ИНВЕСТИЦИОННОТО ПРЕДЛОЖЕНИЕ, КОИТО САМОСТОЯТЕЛНО ИЛИ В КОМБИНАЦИЯ С ДРУГИ ПЛАНОВЕ, ПРОГРАМИ И ПРОЕКТИ/ ИНВЕСТИЦИОННИ ПРЕДЛОЖЕНИЯ БИХА МОГЛИ ДА ОКАЖАТ ЗНАЧИТЕЛНО ВЪЗДЕЙСТВИЕ ВЪРХУ ЗАЩИТЕНАТА ЗОНА ИЛИ НЕЙНИТЕ ЕЛЕМЕНТИ.

Върху защитените зони и техните елементи поради отстоянието на обекта от тях, представено на картния материал в т.5, е малко вероятно планираните дейности да окажат негативно въздействие. Все пак е възможно въздействие от някои съпътстващи експлоатацията на варовиковите запаси въздействия. Разгледани са, спазвайки принципа на „предпазливостта”, но конкретното им проявление е анализирано при разглеждане на въздействието върху ключовите елементи на зоните.

Не се засягат пряко площи от зоните. По-нататъшната експлоатацията на кариерата е възможно при определени неблагоприятни атмосферни условия да предизвика временно и локално запрашаване на приземния атмосферен слой, завишаване на количеството на вредните вещества във въздуха, отделяни от трафика на автомобилния транспорт - въглероден оксид, въглеводороди, азотни оксиди, серни оксиди, оловни аерозоли, алдехиди, сажди, водни пари и др. Общото количество и състав на емисиите не дават основание за очаквано значимо влияние върху качествата и състава на атмосферния въздух, водите и почвите в района и върху зоните, но при всички случаи ще предизвика безпокоене и отдръпване на видове от засегнатия район.

Съществува опасност от увреждане на терени при навлизане на машини в тях или от разливи на гориво-смазочни материали. Това е малко вероятно и такава възможност съществува единствено при нарушаване на пътните подходи и нерегламентирано навлизане в площи от зоните, които както се вижда от представения картен материал в т.8, остават в страни от тях.

Ще се завишат нивата на шум и вибрации, предизвикани от работата на машините, инсталациите и транспортните средства и най-вече при провеждането на пробивно-взривни работи, което има вероятност да бъде усетено и в близкоразположени територии от защитените зони.

Шумът, наред със запрашаването, по своето хигиенно значение е на първо място сред неблагоприятно действащите фактори в работна и околна среда на една кариера. Източник на шум и вибрации в околната и работна среда ще са двигателите на добивните и подемни машини и транспортните средства. Максималните нива на шума, излъчван от основно използваните машини по принцип са:

багер	80-98 dBA	челен товарач	83-97 dBA
булдозер	97-105 dBA	челюстна трошачка – до бункера	81÷86 dBA
автокантар	68÷69 dBA	товарни автомобили	80-87 dBA
компресор	86÷99dBA	пробивен чук	105÷115 dBA

Движението на вътрешнокариерния транспорт в границите на производствената площадка е с малка скорост – средно около 10 km/h пълни и празни, на къси разстояния. Очакваното еквивалентно ниво на шум е около 59 dBA на 7,5 м от оста на движение. След излизане от кариерата, самосвалите ще се движат по съществуващия технологичен път и по пътната мрежа в района. Създаваното от тях еквивалентно ниво на шум при средна скорост 25 km/h е около 57 dBA на 7,5 м. от оста на движение

При взривяване се излъчва импулсен шум с високо ниво, но понастоящем в практиката се прилагат системи, характеризиращи се с по-ниски нива на излъчвания шум. Продължителността на звуковата емисия зависи от големината на взривните полета (брой сондажи). При аналогични работещи кариери при 61 сондажа, на разстояние около 650 м от взривното поле, при безпрепятствено разпространение на звука (пряка видимост между измерителната точка и взривното поле) са измерени еквивалентно ниво на шум 53,8 dBA и максимално ниво на шум 80,4 dBA.

Очакваните вторични продукти от дейността на кариерата се разделят на откривка и продукти при добива и преработката на варовици от скалния масив. Съгласно чл.22б, ал.1, т.1 от ЗПБ и чл.12, ал.3 от Наредба за специфичните изисквания за управление на минните отпадъци, те се класифицират като неопасни инертни отпадъци съставени от глинесто-песъклива земна маса със скални късчета и силно изветряла маса. Не бива да се допуска тяхното разсипване или депониране в съседни площи извън утвърдените насипища. Разработен е и План за управление на минните отпадъци. При експлоатацията, ще се формират основно битови отпадъци. Предвижда се разделното им събиране. Предвид характера на дейността можем да очакваме следните видове отпадъци, представени с код и наименование според Приложение №1 към чл.5 ал.1 от „Наредба №3/01.04.2004 г.за класификация на отпадъците” на МОСВ и МЗ/2004 г.:

код	наименование	код	наименование
20.01.01	Хартия и картон.	20.01.08	Биоразградими отпадъци от кухни и заведения за обществено хранене.
20.01.02	Стъкло.	20.03.01	Смесени битови отпадъци.
16.04.03*	Отпадъци от взривни материали.	16.01.17	Метални отпадъци.

Дейностите с тях, не отговарящи на изискванията, могат да доведат до негативно въздействие. В границите на находището (кариерната площ) няма постоянно течащи водни течения и извори. Реките в разглеждания район са от Беломорския водоносен басейн. Водните ресурси на територията на община Димитровград се определят главно от включващата се част от река Марица и от средните и долни течения на притоците ѝ. Находището е разположено на левия бряг на реката. Основни притоци в района са реките Банска, Каялийска, Меричлерска, Мартинка и др. По Плана за управление на речните басейни (ПУРБ) в обхвата на Басейнова дирекция „Източнобеломорски район” с център град Пловдив, прилежащия участък от река Марица попада в Повърхностно водно тяло „Река Марица от река Чепеларска до река Сазлийка” с код BG3MA350R039 от типа „големи реки” (ТР 002110), а река Меричлерска е обособена в едноименно водно тяло с код BG3MA300R043 от типа „Малки и средни реки с фин субстрат” (ТР 012111). Не се очаква въздействие върху количествения и качествен състав на двете повърхностните водни тела.

Площта на находище „Великан” не попада в санитарно-охранителни зони на водоизточници за питейно-битови нужди, учредени по Наредба № 3 към Закона за водите. Съгласно ПУРБ концесията попада в рамките на подземно водно тяло „Карстови води - Чирпан – Димитровград” с код BG3G0000PgN026, разположено в централната част на Източнобеломорски район. Основни населени места са градовете Чирпан и Хасково, както и селата Рупките, Партизанин, Великан и др. В ДОВОС са разгледани и оценени хидрогеоложките условия в района, както и евентуалното въздействие върху подземните води, което се оценява като незначително.

Изхождайки от практиката при разработване на кариери трайното присъствие на хора може да увеличи незначително натискът върху площи от зоните, но това е малко вероятно, тъй като характера на производствената дейност не позволява отклонения от обекта, а персоналът е силно ограничен.

Щрихираните възможни въздействия могат да доведат до макар и незначително засягане на екологични ниши, а при дейности, неотговарящи на изискванията, заложен в екологичното законодателство и при излизане по някаква причина от параметрите на концесията и до негативно въздействие върху екосистемите в района.

Схематично елементите на инвестиционното предложение, които самостоятелно или в комбинация други планове, програми и проекти хипотетично в някаква степен могат да окажат въздействие върху защитените зони и техните елементи представяме в следната таблица:

ЕЛЕМЕНТ НА ДЕЙНОСТТА	ХАРАКТЕР НА ПОТЕНЦИАЛНОТО ВЪЗДЕЙСТВИЕ
Пробивно-взривни работи	безпокойство на животни в резултат шум и отделяне на прах и емисии в приземния атмосферен слой, които при определени условия могат да засегнат популациите и на целевите видове, включени в предметите на опазване на трите защитени зони.
Откривни работи	<p>пряко въздействие при върху подлежащи на опазване местообитания и местообитания на целеви видове, вследствие на навлизане на техника и хора в зоните</p> <p>безпокойство на животни от близкоразположени територии, включени в защитените зони, в резултат от работата на специализираната механизация.</p>
Добив и преработка на варовици, транспорт на фракции	<p>безпокойство на животни в резултат шум и отделяне на прах и емисии в приземния атмосферен слой, които при определени условия могат да засегнат популациите и на целевите видове, включени в предметите на опазване на трите защитени зони.</p> <p>трайна промяна в ландшафта, затрудняваща миграции на видовете, предмет на опазване и други елементи на защитените зони</p> <p>повишена опасност от пожари при искри от машини, разливи на леснозапалими течности, които могат да засегнат и защитените зони.</p> <p>увреждане на съседни терени от навлизане на машини, генериране на битови отпадъци</p>
	безпокойство на животни в резултат шум и отделяне на прах и емисии в приземния атмосферен слой, които при определени условия могат да засегнат популациите на

Рекултивация	видовете, включени в предметите на опазване на трите защитени зони...
	повишена опасност от пожари при искри от машини, разливи на леснозапалими течности, които могат да засегнат и защитените зони..
	увреждане на съседни терени от навлизане на машини, генериране на битови отпадъци

Възможностите от проява на посочените въздействия е разгледана в детайли в т.т. 5 -10 от Доклада, като за недопускането или минимизирането им са предложени съответните мерки в т.6.

4. ОПИСАНИЕ НА ЗАЩИТЕНИТЕ ЗОНИ, МЕСТООБИТАНИЯТА, ВИДОВЕТЕ И ЦЕЛИТЕ НА УПРАВЛЕНИЕ НА НАЦИОНАЛНО И МЕЖДУНАРОДНО НИВО И ТЯХНОТО ОТРАЗЯВАНЕ (ОТЧИТАНЕ) ПРИ ИЗГОТВЯНЕТО НА ПЛАН, ПРОГРАМА И ПРОЕКТ/ИНВЕСТИЦИОННО ПРЕДЛОЖЕНИЕ.

Площта, предвидена за реализация на инвестиционното предложение, не е включена в защитени зони, но е разположена в близост до две по Директива 92/43/ЕЕС и една за опазване на птиците.

4.1. Защитена зона «РЕКА МАРИЦА» (BG0000578).

Защитена зона «РЕКА МАРИЦА», записана с идентификационен код BG0000578 е една от защитените зони по Директива 92/43/ЕЕС /за местообитанията/ от национална екологичната мрежа в частта ѝ за защитените зони по чл.6, ал.1, т.1 и 2 от Закона за Биологичното разнообразие. Общата ѝ площ е 14 693.10 ха.

Обхваща землищата или части от тях на 83 селища, обединени в 18 общини и 4 области:

ЗЕМЛИЩЕ НА НАСЕЛЕНО МЯСТО	
ОБЩИНА	
ОБЛАСТ ПАЗАРДЖИК	
Белово	Белово, Дърравите, Мененкьово
Пазарджик	Пазарджик, Величково, Говедаре, Звъничево, Мирянци Мокрище, Огняново, Пазарджик, Синитово, Хаджиево
Септември	Септември, Бошуля, Ветрен, Виноградец, Злокучене, Карабунар, Ковачево
ОБЛАСТ ПЛОВДИВ	

Марица	Костиево, Маноле, Рогош, Скуtare
Пловдив	Пловдив
Първомай	Виница, Градина, Дебър, Добри дол, Караджалово, Първомай, Крушево, Любеново
Раковски	Белозем, Чалъкови
Родопи	Оризари, Цалапица, Ягодово
Садово	Катуница, Милево, Поповица, Селци, Чешнегирова
Стамболийски	Стамболийски, Ново село, Триводици
ОБЛАСТ ХАСКОВО	
Димитровград	Димитровград, Брод, Великан, Златополе, Крум, Радиево, Райново, Скобелево, Сталево, Черногорово, Ябълково
Любимец	Любимец, Георги Добрево, Йерусалимово
Свиленград	Свиленград, Генералово, Капитан Андреево, Момково, Капитан Андреево
Симеоновград	Симеоновград, Константиново, Свирково
Харманли	Харманли, Бисер, Българин, Доситеево, Преславец, Рогозиново, Шишманово
Хасково	Нова Надежда
ОБЛАСТ СТАРА ЗАГОРА	
Братя Даскалови	Мирово
Чирпан	Зетьово, Златна ливада

Предложението за обявяване е одобрено от Националния съвет по биологично разнообразие на 21.11.2006 г. и с Решение № 122/02.03.2007 г. на Министерски съвет (ДВ бр.21/09.03.2007 г.). Документацията е внесена в Европейската Комисия през март 2007 и е одобрена от нея. Зоната е изключително важен биокоридор, свързващ зоните в цяла Южна България, тъй като река Марица е най-голямата река на Балканския полуостров. Тя има водосборна област до устието си с площ от 53 000 км², а до държавната граница между България и Гърция — 21 084 км².

Марица е и най-пълноводната река в страната. До границата е дълга 321 км. Приема към 100 по-значителни притока, които са разположени симетрично спрямо главната река, т.е. броят на левите и десните притоци е почти еднакъв.

Зоната е предложена с оглед постигане на следните **цели**:

- Запазване на площта на природните местообитания и местообитанията на видове и техните популации, предмет на опазване в рамките на защитената зона;
- Запазване на естественото състояние на природните местообитания и местообитанията на видове, предмет на опазване в рамките на защитената зона, включително и на естествения, за тези местообитания, видов състав, характерни видове и условия на средата;

• Възстановяване, при необходимост, на площта и естественото състояние на приоритетни природни местообитания и местообитания на видове, както и на популации на видовете, предмет на опазване в рамките на защитената зона.

Минималната надморска височина в зоната е 37 м, максималната 386, а средната 198 м.

В защитената зона са локализирани следните местообитания, включени в Приложение №1 на Закона за биологичното разнообразие и Приложение № 1 на Директива 92/43/ЕЕС:

КОД	НАИМЕНОВАНИЕ	ПОКРИТИЕ /%/	ПРЕДСТАВИТЕЛНОСТ	ОТН. ПЛОЩ	ПРИРОДНА С-СТ	ЦЯЛОСТНО О-КА
3150	Естествени еутрофни езера с растителност от типа Magnopotamion или Hydrocharition	2.41	B	B	C	B
3270	Реки с кални брегове с Chenopodion rubri и Bidention p.p.	0.41	B	B	B	B
6110*	Отворени калцифилни или базифилни тревни съобщества от Alysso-Sedion albi	0.0142	D	C		
6210*	Полуестествени сухи тревни и храсталачни съобщества върху варовик	0.19	B	C	B	B
6220*	Псевдостепа с житни и едногодишни растения от клас Thero-Brachypodietea	2.43	A	C	B	A
91AA*	Източни гори от космат дъб	1.3133	C	C	C	C
91E0*	Алувиални гори с <i>Alnus glutinosa</i> и <i>Fraxinus excelsior</i>	2.76	B	B	A	B
91F0	Крайречни смесени гори от <i>Quercus robur</i> , <i>Ulmus laevis</i> и <i>Fraxinus excelsior</i> или <i>Fraxinus angustifolia</i> покрай големи реки (<i>Ulmion minoris</i>)	0.676	C	C	C	C
91M0	Балкано-панонски церово-горунови гори	0.798	C	C	C	C
92A0	Крайречни галерии от <i>Salix alba</i> и <i>Populus alba</i>	1.038	B	B	B	B

92C0	Гори от <i>Platanus orientalis</i>	0.0052	D	C		
92D0	Южни крайречни галерии и храсталаци	0.0613	A	B	A	A

***- приоритетни за опазване**

Кодовете на местообитанията са представени по Интерпретационния наръчник за хабитатите в Европейския съюз – EUR15 -версия 2, приет от Комисията за хабитатите на 4 октомври 1999 г.

При описанието на всички хабитати от Приложение I към Директива 92/43/ЕЕС, които се срещат в обекта са ползвани:

✓ Код – четирицифрен код, който следва йерархичното представяне на типовете хабитати в Приложение I към Директива 92/43/ЕЕС.

✓ Приоритетност – приоритетност на хабитата съгласно Приложение I към Директива 92/43/ЕЕС.

✓ Име – Българско име на хабитати съгласно Приложение I на Закона за биологичното разнообразие.

✓ % Покр. – процентно покритие на хабитатите спрямо общата площ на обекта.

✓ Предст. – степен на представителност, предоставя индикация за това, доколко даденият тип хабитат е “типичен”. Използвана е следната система за класифициране: А - отлична представителност, В – добра представителност, С - значима представителност, D - незначително наличие.

✓ Относителна площ – относителна площ или площта от обекта, покрита от дадения тип хабитат, отнесена към общата площ от националната територия, покрита от този тип хабитат. Използваните интервали по класове са следните: А) $100 \geq p > 15\%$; В) $15 \geq p > 2\%$; С) $2 \geq p > 0$

✓ Природна стойност – Степен на опазване на структурата и функциите на дадения тип природен хабитат и възможности за възстановяване. Този критерий включва три под-критерия: i) степен на опазване на структурата; ii) степен на опазване на функциите; iii) възможности за възстановяване. Използвана е следната система за класифициране:

- А: отлично опазване;
- В: добро опазване;
- С: средно или слабо опазване.

✓ Цялостна оценка. - Цялостна оценка на стойността на обекта за опазването на дадения тип природен хабитат.

Представява интегрирано оценяване на предишните критерии, като се взема предвид различната им тежест за разглеждания хабитат. Използвана е следната система за класифициране: А: отлична стойност, В: добра стойност, С: значима стойност

Предмет на опазване са и няколко вида безгръбначни, риби, земноводни, влечуги и бозайници с висок природозащитен и консервационен статус:

ВИД	SPECIES	Мест на попу л.	Миграционна Популация			Оценка			
			Раз мн.	Зим ув.	Пре мин.	Поп ул.	Опа зв	Изо лир	Цял. оценк а
БЕЗГРЪБНАЧНИ, включени в Приложение II на Директива 92/43/ЕЕС									
обикновен паракалопте нус	<i>Paracalopten us caloptenoides</i>	P				C	B	C	A
ручеен рак	<i>Austropotamo bius torrentium</i>	C				C	C	C	C
бисерна мида	<i>Unio crassus</i>	R				C	A	C	A
обикновен сечко	<i>Cerambyx cerdo</i>	R				C	C	C	B
бръмбар рогач	<i>Lucanus cervus</i>	R				C	C	C	B
буков сечко	<i>Morimus funereus</i>	R				C	C	C	B
алпийска розалиа	<i>Rosalia alpina</i>	R				C	B	C	C
лицена	<i>Lycaena dispar</i>	R				C	A	B	A
торбогнездн ица	<i>Eriogaster catax</i>	V				C	B	A	B
офигомфус	<i>Ophiogomphu s cecilia</i>	R				A	A	B	A

ценагрион	<i>Coenagrion ornatum</i>	R				C	A	B	A
	<i>Vertigo angustior</i>	R				C	C	B	A
	<i>Vertigo moulinsiana</i>	R				C	C	B	A
	<i>Probatiscus subrugosus</i>	R				A	B	B	A
	<i>Callimorpha quadripunctaria</i>	R				C	B	B	B
РИБИ, включени в Приложение II на Директива 92/43/ЕЕС									
маришка мрена	<i>Barbus plebejus</i>	C				B	B	C	B
распер	<i>Aspius aspius</i>	R				C	B	A	A
горчивка	<i>Rhodeus sericeus amarus</i>	C				B	A	C	A
ЗЕМНОВОДНИ, включени в Приложение II на Директива 92/43/ЕЕС									
жълтокоремна бумка	<i>Bombina variegata</i>	C				D			
червенокоремна бумка	<i>Bombina bombina</i>	P				B	A	C	A
голям гребенест тритон	<i>Triturus karelinii</i>	P				C	A	C	B
ВЛЕЧУГИ, включени в Приложение II на Директива 92/43/ЕЕС									
шипоопаш. костенурка	<i>Testudo hermanni</i>	P				D			
шипобедр. костенурка	<i>Testudo graeca</i>	P				D			
обикновена блатна костенурка	<i>Emys orbicularis</i>	C				B	A	C	A

южна блатна костенурка	<i>Mauremys caspic</i>	R				C	A	B	A
ивичест смок	<i>Elaphe quatuorlineata</i>	P				C	A	C	B
БОЗАЙНИЦИ, включени в Приложение II на Директива 92/43/ЕЕС									
средиземн. подковонос	<i>Rhinolophus blasii</i>	P				D			
южен подковонос	<i>Rhinolophus euryale</i>	P				D			
широкоух прилеп	<i>Barbastella barbastellus</i>	P				D			
дългопръст нощник	<i>Myotis capaccinii</i>	P				C	B	C	C
дългоух нощник	<i>Myotis bechsteini</i>	P				D			
*европейски вълк	<i>Canis lupus</i>	P				D			
видра	<i>Lutra lutra</i>	40-45i				C	A	C	A
лалугер	<i>Spermophilus citellus</i>	C				C	B	C	A
мишевиден сънливец	<i>Myomimus roachi</i>	V				C	B	C	C
добр. хомяк	<i>Mesocricetus newtoni</i>	V				D			
пъстър пор	<i>Vormela peregusna</i>	P				D			

Легенда:

- **SPECIES** - наименование на видовете на латински съгласно Приложение II към Директива 92/43/ЕЕС и Директива 79/409/ЕЕС.

- **Вид** – наименование съгласно Закона за биологичното разнообразие и други източници. Тъй като редица животински видове и по-специално, много видове птици мигрират, обектът може да е от значение за различни аспекти от цикъла на живота на тези видове. Използвана е следната класификация:

- **Местна популация** - популации от местни видове, могат да бъдат намерени в обекта целогодишно.

- **Миграционна попул.** - миграционна популация от:

- **Размн.** - размножаващи се видове, използват обекта за гнездене и отглеждане на малките.

- **Зимув.** - зимуващи видове, използват обекта през зимата.

- **Премин.** - преминаващи видове, използват обекта по време на мигриране или за сменяне на перата/козината извън местата за размножаване.

- **Числеността** на популацията е въведена с точните данни. Когато точният брой е неизвестен, са посочени границите, в които попада популацията. Чрез индекс е уточнено дали числеността на популацията е дадена в двойки (р) или индивиди (i). За някои видове със специална размножителна система, са отчетени отделно мъжките и женските индивиди, съответно с индекс (т) или (т). В случаите, когато няма никакви цифрови данни е отбелязан размера/плътността на популацията като е посочено дали видът е типичен (С), рядък (Я) или много рядък (V). Когато липсват всякакви данни за популацията, тя е отбелязана като налична (Р).

- **Популация** - размер и плътност на популацията на вида, който се среща в обекта, съотнесени с популациите на цялата територия на страната. Този критерий се използва за оценяване на относителния размер или плътност на популацията в обекта, в сравнение с тези на националната популация. Използван е следния модел за приблизителна оценка:

А) $100\% \geq p > 15\%$; В) $15\% \geq p > 2\%$; С) $2\% > p > 0\%$.

Във всички случаи, когато дадена популация се среща в обекта в незначителна степен, тя трябва да бъде посочена в четвърта категория - D) незначителна популация.

- **Опазване** - степен на опазване на характеристиките на хабитата, които са от значение за дадения вид и възможности за възстановяване. За класифициране на този критерий е използвана "най-добра експертна преценка":

А) отлично опазване (елементи в отлично състояние, независимо от оценката на възможностите за възстановяване);

В) добро опазване (добре запазени елементи, независимо от оценката на възможностите за възстановяване и елементи в средно или частично деградирало състояние и лесно възстановяване);

С) средно или слабо опазване (всички други комбинации).

- **Изол.** - степен на изолираност на популацията, намираща се на обекта, съотнесена с естествената степен за вида. Използвана с следната класификация: А) (почти) изолирана популация; В) не изолирана популация, но на границата на района на разпространение; С) не изолирана популация в широк обхват на разпространение.

- **Цял.Оц.** - цялостна оценка на стойността на обекта за опазването на дадения вид. Използвана е "най-добра експертна преценка", съгласно следната класификационна система: А) отлична стойност; В) добра стойност; С) значима стойност.

Растения и птици не са включени в предмета на опазване на защитена зона „Река Марица“.

Установени са или са вероятни много други растителни и животински видове, повечето от които включени в приложенията на ЗБР:

- **растения** - бяла водна лилия (*Nymphaea alba*);
- **безгръбначни** – лилава апатура (*Apatura ilia*), южна лилава апатура (*Apatura metis*), ирисова апатура (*Apatura iris*), *Glaucopsyche alexis*, *Parnassius Mnemosyne*, *Thymelicus action*, *Scolitantides orion*, *Pseudophilotes vicrama*, *Pieris ergane*, *Zerynthia polyxena*, *Nymphalis xanthomelas*, *Brenthis hecate*, *Callimeneus macrogaster*, *Melitaea trivialis*
- **риби** – маришки морунаш (*Vimba melanops*), речен костур (*Perca fluviatilis*), сом (*Silurus glanis*), обикновена кротушка (*Gobio gobio*), европейска речна змиорка (*Anguilla anguilla*),
- **земноводни** – дървесница (*Hyla arborea*), горска дългокрака жаба (*Rana dalmatina*), зелена крастава жаба (*Bufo viridis*) и сирийска чесновница (*Pelobates syriacus*).
- **влечуги** – сива водна змия (*Natrix tessellate*), ивичест гуцер (*Lacerta trilineata*), тънък стрелец (*Coluber najadum*), смок-стрелец (синурник) (*Coluber caspius*), зелен гуцер (*Lacerta viridis*), степен гуцер (*Podarcis muralis*), кримски гуцер (*Podarcis taurica*), смок мишкар (*Elaphe longissima*), змия червейница (*Typhlops vermicularis*), късокрак гуцер (*Ablepharus kitaibelii*), пепелянка (*Vipera ammodytes*);
- **птици** - южен славей (*Luscinia megarhynchos*), лиска (*Fulica atra*), сива чапла (*Ardea cinerea*), крещалец (*Rallus aquaticus*), червеногръдка (*Erithacus rubecula*), обикновен пчелояд (*Merops apiaster*), син синигер (*Parus caeruleus*), орко (*Falco subbuteo*), зеленоножка (*Gallinula chloropus*), обикновена калугерица (*Vanellus vanellus*), малък ястреб (*Accipiter nisus*), жълтокрака чайка (*Larus cachinnans*), черношипа ветрушка (*Falco tinnunculus*), полска чучулига (*Alauda arvensis*), селска лястовица (*Hirundo rustica*), речна чайка (*Larus ridibundus*), голям горски водобегач (*Tringa ochropus*), кос (*Turdus merula*), брегова лястовица (*Riparia riparia*), обикновен мишелов (*Buteo buteo*);

- **бозайници** - малка белозъбка (*Crocidura suaveolens*), сив хомяк (*Cricetulus migratorius*), голяма /белокоремна/ белозъбка (*Crocidura leucodon*), лешников сънливец (*Muscardinus avellanarius*), етруска земеровка (*Suncus etruscus*), кафяво прилепче (*Pipistrellus pipistrellus*), ръждив /обикновен/ вечерник (*Nyctalus noctula*), малка водна земеровка (*Neomys anomalus*), белка (*Martes foina*), невестулка (*Mustela nivalis*), горски сънливец (*Dryomys nitedula*), лешников сънливец (*Muscardinus avellanarius*), оризищна мишка (*Micromys minutus*), дива котка (*Felis silvestris*), белозъбо сляпо куче (*Nannospalax leucodon*), източноевропейски /белогръд/ таралеж (*Erinaceus concolor*), язовец (*Meles meles*), обикновен /голям/ сънливец (*Glis glis*).

Зоната е с добри показатели по отношение на баланса на територията по вид и собственост, определящи възможността за оптимално управление и устойчиво ползване:

БАЛАНС НА ТЕРИТОРИЯТА ПО ВИД НА СОБСТВЕНОСТТА	Площ(дка)
Частна	19,188.86
Стопанисвано от общината	7,783.49
Съсобственост	1,541.71
Обществени организации	4,248.77
Общинска частна	15,589.80
Общинска публична	3,689.04
Държавна частна	50,038.06
Държавна публична	30,811.96
Религиозна	91.85
БАЛАНС ПО ВИД НА ТЕРИТОРИЯТА	
Вид на територията	Площ (дка)
Водни течения и водни площи	51,883.18
За нуждите на селското стопанство	53,221.28
Добив на полезни изкопаеми	87.74
Населени места	1,873.20
За нуждите на горското стопанство	25,310.91
За нуждите на транспорта	607.28
БАЛАНС ПО КЛАСОВЕ ЗЕМНО ПОКРИТИЕ	
Класове земно покритие	Покритие (%)
Водни площи във вътрешността	3
Не-горски райони, култивирани с дървесна растителност	1
Сухи тревни съобщества, степи	80
Храстови съобщества	16

Само около 11 % от площта на зоната е частна собственост. Приблизително 49% е държавна, 37 % общинска и 3 % на религиозни и обществени организации. Почти 35 % от територията на зоната е заета от водни площи, а 17 % - от гори. Горите в поречието на река Марица заемат 8470 км², или кръгло 40% от цялата водосборна област. Като се има предвид, че площта която заема, е почти 1/5 от площта на България, река Марица може да се причисли към добре залесените български поречия.

Характерна особеност за процентната залесеност, отнесена последователно към отделните хидрометрични станции на главната река, е, че отначало в горното течение тя много бързо нараства (от 4,2% при хидрометричната станция кота 1900 на 75,7% при хидрометричната станция гара Белово), след това между станция гара Белово и гр. Пловдив намалява на 55 %, като в целия интервал запазва същия процент и от гр. Пловдив надолу до границата постепенно намалява и стига до 40%.

Територията на **33 „Река Марица”** се припокрива на 3.16% с 5 защитени местности, обявени или приведени в съответствие със Закона за защитените територии:

Защитена местност „Лозенски път”	+ 0.41
Защитена местност „ Шарения остров”	+ 0.09
Защитена местност „Златно поле”	+ 1.32
Защитена местност „Долната ова”	+ 0.34
Защитена местност „ Мъртвицата”	+ 1.00

Зоната кореспондира с няколко други по европейската програма Натура 2000:

ДИРЕКТИВА 92/43/ЕЕС		ДИРЕКТИВА 79/409/ЕЕС	
Код	Зона	Код	Зона
BG0000434	Банска река Е	BG0002103	Злато поле J
BG0000254	Бесапарски възвишения К	BG0002057	Бесапарски ридове J
BG0000287	Меричлерска река Е	BG0002087	Марица - Пловдив J
BG0000424	Река Въча_Тракия К	BG0002081	Марица - Първомай J
BG0000435	Река Каяклийка К	BG0002020	Радинчево J
BG0000426	Река Луда Яна К	BG0002069	Рибарници Звъничево J
BG0000442	Река Мартинка Е		
BG0000436	Река Мечка К		
BG0000444	Река Пясъчник К		
BG0000425	Река Съзлийка К		
BG0000194	Река Чая Е		
BG0000212	Сакар		

Площта на защитената зона частично се припокрива на две места с тази по програмата **КОРИНЕ БИОТОПИ**:

Код	Име	%
F00004700	Маришки острови *	8.95
F00014000	Река Марица	5.66

4.2. Защитена зона «МЕРИЧЛЕРСКА РЕКА» (BG0000287).

Защитена зона «МЕРИЧЛЕРСКА РЕКА» е записана с идентификационен код BG0000287 и е една от защитените зони по Директива 92/43/ЕЕС /за местообитанията/ от национална екологичната мрежа в частта ѝ за защитените зони по чл.6, ал.1, т.1 и 2 от Закона за Биологичното разнообразие. Общата ѝ площ е 509.90 ха.

Предложението за обявяване е одобрено от Националния съвет по биологично разнообразие на 21.11.2006 г. и с Решение № 122/02.03.2007 г. на Министерски съвет (ДВ бр.21/09.03.2007 г.). Документацията е внесена в Европейската Комисия през март 2007 и е одобрена от нея. Зоната представлява речно поречие на малка блатна река. Естествената доминираща дървесна растителност са видове от род. *Populus* и р. *Salix*. Крайречни ливади и пасища, блата и мочурища в речната тераса. Подложена е на антропогенен натиск - корекции, сечи, превръщане на пасища и ливади в ниви.

Откритата на тази територия *Sabanejewia aurata* скоро бе определена и като *Sabanejewia balcanica*, Балкански щипок водеща началото си от подвид *Sabanejewia aurata balcanica*.

Минималната надморска височина в зоната е 91 м, максималната 184, а средната 137 м.

Зоната е предложена с оглед постигане на следните цели:

- Запазване на площта на природните местообитания и местообитанията на видове и техните популации, предмет на опазване в рамките на защитената зона;
- Запазване на естественото състояние на природните местообитания и местообитанията на видове, предмет на опазване в рамките на защитената зона, включително и на естествения, за тези местообитания, видов състав, характерни видове и условия на средата;
- Възстановяване, при необходимост, на площта и естественото състояние на приоритетни природни местообитания и местообитания на видове, както и на популации на видовете, предмет на опазване в рамките на защитената зона.

Обхваща землищата или части от тях на 7 селища, обединени в 2 общини и 2 области:

ОБЩИНА	ЗЕМЛИЩЕ НА НАСЕЛЕНО МЯСТО
ОБЛАСТ СТАРА ЗАГОРА	
Чирпан	Гита 14920
ОБЛАСТ ХАСКОВО	
Димитровград	Брод 6547 Бряст 6762 Длъгнево 21258 Радиєво 61368 Димитровград 21052 Меричлери 47843

В защитената зона е локализирано едно местообитание, включено в Приложение №1 на Закона за биологичното разнообразие и Приложение № 1 на Директива 92/43/ЕЕС:

КОД	НАИМЕНОВАНИЕ	ПОКРИТИЕ /%/	ПРЕДСТАВИТЕЛНОСТ	ОТН. ПЛОЩ	ПРИРОДНА С-СТ	ЦЯЛОСТНОСТНО-КА
91F0	Крайречни смесени гори от <i>Quercus robur</i> , <i>Ulmus laevis</i> и <i>Fraxinus excelsior</i> или <i>Fraxinus angustifolia</i> покрай големи реки (<i>Ulmion minoris</i>)	0.676	С	С	С	С

***- приоритетни за опазване**

Предмет на опазване са и няколко вида с висок консервационен статус.

ВИД	SPECIES	Мест на попул.	Миграционна Популация			Оценка			
			Размн.	Зимув.	Премин.	Попул.	Опазв.	Изол.	Цял. оценка
БЕЗГРЪБНАЧНИ, включени в Приложение II на Директива 92/43/ЕЕС									
бисерна мида	<i>Unio crassus</i>	R				С	В	С	В
бръмбар рогач	<i>Lucanus cervus</i>	R				С	С	С	С
РИБИ, включени в Приложение II на Директива 92/43/ЕЕС									
европейска горчивка	<i>Rhodeus sericeus amarus</i>	P				D			
ЗЕМНОВОДНИ, включени в Приложение II на Директива 92/43/ЕЕС									

гол.гребенест тритон	<i>Triturus karelinii</i>	P				C	A	C	B
червенокорен на бумка	<i>Bombina bombina</i>	C				C	A	C	A
ВЛЕЧУГИ, включени в Приложение II на Директива 92/43/ЕЕС									
шипоопаш. костенурка	<i>Testudo hermanni</i>	P				D			
шипобедр. костенурка	<i>Testudo graeca</i>	P				D			
Об.блатна костенурка	<i>Emys orbicularis</i>	C				C	A	C	B
ивичест смок	<i>Elaphe quatuorlineata</i>	P				C	A	C	B
БОЗАЙНИЦИ, включени в Приложение II на Директива 92/43/ЕЕС									
видра	<i>Lutra lutra</i>	P				C	C	C	C
лалугер	<i>Spermophilus citellus</i>	P				D			
пъстър пор	<i>Vormela peregusna</i>	P				C	B	C	B

Използваните в таблиците кодове и индекси за характеристика на местообитанията и популациите на видовете са аналогични на тези, представени в т.4.1.

Растения и птици не са включени в предмета на опазване.

Установени са или са вероятни много други растителни и животински видове, повечето от които включени в приложенията на ЗБР:

- **риби** – беломорски скобар (*Chondrostoma vardarense*), маришки морунаш (*Vimba melanops*), речен кефал (*Leuciscus cephalus*);
- **земноводни** – дървесница (*Hyla arborea*), горска дългокрака жаба (*Rana dalmatina*), зелена крастава жаба (*Bufo viridis*) и сирийска чесновница (*Pelobates syriacus*).
- **влечуги** – сива водна змия (*Natrix tessellate*), ивичест гуцер (*Lacerta trilineata*), смок-стрелец (синурник) (*Coluber caspius*), зелен гуцер (*Lacerta viridis*), кримски гуцер (*Podarcis taurica*), пепелянка (*Vipera ammodytes*).

Балансът на територията е благоприятен за постигане на целите:

Баланс по класове земно покритие	
Класове земно покритие	Покритие (%)
Широколистни листопадни гори	26
Храстови съобщества	38
Друга орна земя	35
Други земи	1

4.3. Защитена зона „МАРИЦА ПЪРВОМАЙ” (BG0002081).

Богатото видово разнообразие от птици е причина участъкът от реката да попада и в територията на **Защитена зона „МАРИЦА ПЪРВОМАЙ”**, записана с идентификационен код BG0002081, с площ от 11513.08 ха от националната екологична мрежа, в частта ѝ за защитените зони по чл. 6, ал.1 т.3 и 4 от ЗБР (НАТУРА 2000 В ЧАСТТА И ЗА ОПАЗВАНЕ МЕСТООБИТАНИЯТА НА ПТИЦИТЕ ОТ ДИРЕКТИВА 79/409/ЕЕС). **Обявена е със Заповед № РД-909/11.12.2008 г. на МОСВ.**

Обхваща землищата или части от тях на 22 селища от 6 общини на 3 области:

ОБЩИНА	ЗЕМЛИЩЕ НА НАСЕЛЕНО МЯСТО
ОБЛАСТ ПЛОВДИВ	
Първомай	Виница Градина Бяла река Дебър Добри дол Караджалово Първомай Крушево Любеново
Раковски	Белозем Чалъкови
Садово	Милево, Поповица, Селци
ОБЛАСТ СТАРА ЗАГОРА	
Братя Даскалови	Мирово
Чирпан	Чирпан Зетьово Златна ливада
ОБЛАСТ ХАСКОВО	
Димитровград	Великан Скобелево Сталево Ябълково

Предмет на опазване са следните видове птици:

ВИД	SPECIES	Мест на популац.	Миграционна популация			Оценка			
			Размн.	Зимув.	Премин.	Попул.	Опзв.	Изол.	Цял. оценка
Видове по чл. 6, ал.1, т.3 от Закона за биологичното разнообразие:									
поен лебед	<i>Cygnus cygnus</i>			7i/0-15i		В	В	С	В

ВИД	SPECIES	Мест на попу лац.	Миграционна популация			Оценка			
			Раз мн.	Зим ув.	Пре мин.	Поп ул.	Опа зе	Изо лир	Цял. оценка
бял щъркел	<i>Ciconia ciconia</i>		21р/ 12- 31р		53i	С	А	С	В
черен щъркел	<i>Ciconia nigra</i>)		1р/ 1-2р		46i	С	А	С	Ъ
голяма бяла чапла	<i>Egretta alba</i>			12i/ 5-20		В	В	С	В
малък воден бик	<i>Ixobrychus minutes</i>		1р			С	В	С	С
малък корморан	<i>Phalacrocorax pygmeus</i>			90i/ 50- 130i		С	А	С	С
нощна чапла	<i>Nycticorax nycticorax</i>	Р			10i	С	А	С	С
малка бяла чапла	<i>Egretta garzetta</i>),		Р		Р	С	В	С	С
ръждива чапла	<i>Ardea purpurea</i>				Р	Д			
белоока потапница	<i>Aythya nyroca</i>			0-1i		Д			
малък орел	<i>Hieraaetus pennatus</i>		1р/0 -1р			С	В	С	С
малък креслив орел	<i>Aquila pomarina</i>				Р	Д			
черна каня	<i>Milvus migrans</i>		1р			С	А	С	С
орел змияр	<i>Circaetus gallicus</i>	1р				С	А	С	С
късопръст ястреб	<i>Accipiter brevipes</i>		4р			А	А	С	А

ВИД	SPECIES	Мест на попу лац.	Миграционна популация			Оценка			
			Раз мн.	Зим ув.	Пре мин.	Поп ул.	Опа зе	Изо лир	Цял. оценка
белоопаша т морски орел	<i>Haliaeetus albicilla</i>		1i/0- 2i			B	A	C	A
белоопаша т мишелов	<i>Buteo rufinus</i>	P				D			
малък сокол	<i>Falco columbarius</i>		1i/0- 2i			D			
ливаден дърдавец	<i>Crex crex</i>				P	D			
малък горски водобегач	<i>Tringa glareola</i>				P	D			
речна рибарка	<i>Sterna hirundo</i>		2p			C	B	C	C
синявица	<i>Coracias garrulous</i>		11p			C	A	C	A
земеродно рибарче	<i>Alcedo atthis</i>	5p				C	A	C	C
сирийски пъстър кълвач	<i>Dendrocopos syriacus</i>	15p/1 0-20p				C	A	C	C
черен кълвач	<i>Dryocopus martius</i>				0-1i	D			
черночела сврачка	<i>Lanius minor</i>	12p/1 0-15p				C	A	C	C
червеногър ба сврачка	<i>Lanius collurio</i>		150 p			C	A	C	B
белочела сврачка	<i>Lanius nubicus</i>		200p /15 0- 250p			A	A	C	A

ВИД	SPECIES	Мест на попу лац.	Миграционна популация			Оценка			
			Раз мн.	Зим ув.	Пре мин.	Поп ул.	Опа зе	Изо лир	Цял. оценка
полска бъбрица	<i>Anthus campestris</i>		P			C	B	C	B
голям маслинов присмехулник	<i>Hippolais olivetorum</i>		1p/0 -2p			C	B	C	C
Видове по чл. 6, ал.1, т.4 от Закона за биологичното разнообразие:									
малък гмурец	<i>Tachybaptus ruficollis</i>			9i/8- 10i		D			
голям горски водобегач	<i>Tringa ochropus</i>		5i		12i	D			
голям корморан	<i>Phalacrocorax carbo</i>			800i / 100i 150 0i		B	A	C	B
сива чапла	<i>Ardea cinerea</i>			12i/ 5- 20i	P	D			
ням лебед	<i>Cygnus olor</i>			5i/0- 11i		C	B	C	C
голяма белочела гъска	<i>Anser albifrons</i>			17i/ 0- 35i		D			
зимно бърне	<i>Anas crecca</i>			25i/ 0- 50i		C	B	C	C
зеленоглав а патица	<i>Anas platyrhynchos</i>	7p/5 9p			57i/1 5- 100i	D			
голям ястреб	<i>Accipiter gentilis</i>	1p			5i	D			
малък ястреб	<i>Accipiter nisus</i>			2i/0- 5i		D			

ВИД	SPECIES	Мест на попу лац.	Миграционна популация			Оценка			
			Раз мн.	Зим ув.	Пре мин.	Поп ул.	Опа зе	Изо лир	Цял. оценка
северен мишелов	<i>Buteo lagopus</i>			R		D			
обикновен мишелов	<i>Buteo buteo</i>	10р/6- 14р		15i/ 10- 20	P	D			
черношипа ветрушка	<i>Falco tinnunculus</i>	6р/5- 7р		0-5i		C	A	C	C
зеленоножк а	<i>Gallinula chloropus</i>	5р		10i/ 0-20		D			
лиска	<i>Fulica atra</i>			35i/ 20- 50i		D			
стридожд	<i>Haematopus ostralegus</i>		3р/2 -3р			B	A	B	C
речен дъждосвирец	<i>Charadrius dubius</i>		25р/ 10- 40р		P	C	A	C	C
средна бекасица	<i>Gallinago gallinago</i>			P		D			
калугерица	<i>Vanellus vanellus</i>		3р/1 -5р	3i/0- 5i	P	D			
крещалец	<i>Rallus aquaticus</i>	2р				D			
обикновен пчелояд	<i>Merops apiaster</i>			195 р	P	D			
брегова лястовица	<i>Riparia riparia</i>		501 5р			B	A	C	C

В таблицата представеният статус на видовете птици е по стандартният формуляр /www.natura2000bg.org/:/

Местна популация - популации от местни видове, могат да бъдат намерени в обекта цялогодишно.

Миграционна популация - миграционна популация от:

Размн. - размножаващи се видове, използват обекта за гнездене и отглеждане на малките. Зимув. - зимуващи видове, използват обекта през зимата.

Премин. - преминаващи видове, използват обекта по време на мигриране или за сменяне на перата/козината извън местата за размножаване.

Числеността на популацията е въведена с точните данни. Когато точният брой е неизвестен, са посочени границите, в които попада популацията.

Чрез индекс е уточнено дали числеността на популацията е дадена в двойки (р) или индивиди (i). За някои видове със специална размножителна система, са отчетени отделно мъжките и женските индивиди, съответно с индекс (т) или (f). В случаите, когато няма никакви цифрови данни е отбелязан размера/плътността на популацията като е посочено дали видът е типичен (С), рядък (R) или много рядък (У). Когато липсват всякакви данни за популацията, тя е отбелязана като налична (Р).

Попул. - размер и плътност на популацията на вида, който се среща в обекта, съотнесени с популациите на цялата територия на страната. Този критерий се използва за оценяване на относителния размер или плътност на популацията в обекта, в сравнение с тези на националната популация. Използван е следния модел за приблизителна оценка: А) $100\% \geq P > 15\%$; В) $15\% \geq P > 2\%$; С) $2\% \geq P > 0\%$. Във всички случаи, когато дадена популация се среща в обекта в незначителна степен, тя трябва да бъде посочена в четвърта категория - D) незначителна популация.

Опазв. - степен на опазване на характеристиките на хабитата, които са от значение за дадения вид и възможности за възстановяване. За класифициране на този критерий е използвана "най-добра експертна преценка": А) отлично опазване (елементи в отлично състояние, независимо от оценката на възможностите за възстановяване); В) добро опазване (добре запазени елементи, независимо от оценката на възможностите за възстановяване и елементи в средно или частично деградирало състояние и лесно възстановяване); С) средно или слабо опазване (всички други комбинации).

Изол. - степен на изолираност на популацията, намираща се на обекта, съотнесена с естествената степен за вида. Използвана е следната класификация: А) (почти) изолирана популация; В) не изолирана популация, но на границата на района на разпространение; С) не изолирана популация в широк обхват на разпространение.

Цял.Оц. - цялостна оценка на стойноста на обекта за опазването на дадения вид. Използвана е "най-добра експертна преценка", съгласно следната класификационна система: А) отлична стойност; В) добра стойност; С) значима стойност.

Срещат се още редица видове птици, свързани с природозащитата и управлението на обект:

ВИД	SPECIES	МЕСТНА ПОПУЛАЦИЯ	МОТИВАЦИЯ
ушата сова	<i>Asio otus</i>	12р	С
домашна кукумявка	<i>Athene noctua</i>	10р	С
гривяк	<i>Columba palumbus</i>	50р	С
чавка	<i>Corvus monedula</i>	45р	D
пъдпъдък	<i>Coturnix coturnix</i>	50р	С
яребица	<i>Perdix perdix</i>	P	С
черноглава овесарка	<i>Emberiza melanocephala</i>	60р	С
обикновена чинка	<i>Fringilla coelebs</i>	205р	С
качулата чучулига	<i>Galerida cristata</i>	85р	С
южен славей	<i>Luscinia megarhynchos</i>	210р	С
полска чучулига	<i>Alauda arvensis</i>	175р	С
чухал	<i>Otus scops</i>	7р	С
голям синигер	<i>Parus major</i>	30р	С
зелен кълвач	<i>Picus viridis</i>	16р	С
гургулица	<i>Streptopelia turtur</i>	90р	С
кос	<i>Turdus merula</i>	380р	С
сива овесарка	<i>Miliaria calandra</i>	285р	С

Легенда:

Таксономична група – таксономичната група на съответния вид е отбелязана съгласно следната номенклатура:

B – птици;

M – бозайници;

A – земноводни;

R – влечуги;

F – риби;

I – безгръбначни;

P – растения.

Име – наименование на видовете.

Местна популация – посочени са данни за типичния максимален размер на популацията, числеността е описана съгласно предходните обяснителните бележки

Мотивация – посочена е мотивацията за включването на всеки вид, като са използвани следните категории: А) Национална Червена книга; В) ендемичен вид; С) международни конвенции (вкл.Бернската, Бонската и Конвенцията за биологичното разнообразие); D) други причини.

Защитената зона се обявява с цел:

- Опазване и поддържане на местообитанията на посочените видове птици за постигане на тяхното благоприятно природозащитно състояние;

- Възстановяване на местообитания на видове птици, за които е необходимо подобряване на природозащитното им състояние;

В границите на защитената зона се забранява:

- Премахване на характеристики на ландшафта (синори, единични и групи дървета) в земеделските земи.

- Разораване и залесяване на ливади, пасища и мери, както и превръщането им в трайни насаждения;

- Разораване и залесяване на ливади, пасища и мери, както и превръщането им в трайни насаждения;

- Използване на пестициди и минерални торове в ливадите и пасищата.

- Паленето на тръстикови масиви и крпайречната растителност.

- Намаляване площта на крайречните гори от местни дървесни видове.

Общата характеристика на защитената зона е следната:

КЛАСОВЕ ЗЕМНО ПОКРИТИЕ	%
Влажни ливади, мезофилни ливади	1
Водни площи във вътрешността (стоящи води, течащи води)	12
Друга орна земя	1
Други земи (включително градове, села, пътища, сметища, мини, индустриални обекти)	6
Екстензивни зърнени култури	56
Не-горски райони, култивирани с дървесна растителност	2
Сухи тревни съобщества, степи	11
Храстови съобщества	1
Широколистни листопадни гори	10
ВИД СОБСТВЕНОСТ	%
Частна	59
Общинска	17
Държавна	24

Защитена зона обхваща участък на река Марица в района на град Първомай с крайречни местообитания и земеделски земи разположени около нея. Крайречните гори по бреговете на Марица са главно от черна елша (*Alnus glutinosa*), върби (*Salix alba*, *S. fragilis*) и тополи (*Populus nigra*, *P. alba*) на места примесени с плантации от хибридни тополи. Сред земеделски земи са разпръснати малки дъбови гори. Тревните местообитания са представени от мезофилни тревни съобщества на ливадна власатка (*Festuca pratensis*), броеничеста ливадина (*Poa sylvicola*), ливадна лисича опашка (*Alopecurus pratensis*), пасищен райграс (*Lolium perenne*), издънкова полевица (*Agrostis stolonifera*) и др. (Бондев, 1991).

На територията на Марица-Първомай са установени са 84 вида птици, от които 22 са включени в Червената книга на България (1985). От срещаните се видове 38 са от европейско природозащитно значение (SPEC) (BirdLife International, 2004). Като световно застрашен в категория SPEC1 е включен 1 вид, а като застрашени в Европа съответно в категория SPEC2 - 13 вида, в SPEC3 - 22 вида.

Зоната осигурява подходящи местообитания за 29 вида, включени в приложение 2 на Закона за биологичното разнообразие, за които се изискват специални мерки за защита. От тях 26 са вписани също в приложение I на Директива 79/409 на ЕС. Районът на Марица при Първомай е мястото в България, където белочелата сврачка (*Lanius nubicus*) гнезди в най-голяма численост.

Зоната е едно от най-важните в страната от значение за Европейския съюз за опазването на този вид и на късопръстия ястреб (*Accipiter brevipes*). Синявицата (*Coracias garrulous*) и белия щъркел (*Ciconia ciconia*) имат представителни за страната популации тук. През зимата по поречието на Марица редовно се среща голямата бяла чапла (*Egretta alba*), а в крайречните земи се задържа пойния лебед (*Cygnus cygnus*).

Защитена зона „МАРИЦА-ПЪРВОМАЙ“ кореспондира с няколко други зони по европейската програма Натура 2000:

ДИРЕКТИВА 92/43/ЕЕС		ДИРЕКТИВА 79/409/ЕЕС	
Код	Зона	Код	Зона
BG0000255	Градинска гора К		
BG0000435	Река Каяклийка К		
BG0000436	Река Мечка К		
BG0000578	Река Марица К		
BG0000443	Река Омуровска К		

97.15 % от територията на защитена зона „МАРИЦА-ПЪРВОМАЙ” няма друг природозащитен статут и се припокрива на 2.85 % с две защитени местности, обявени или приведени в съответствие със Закона за защитените територии:

Защитена местност „Находище на блатно кокиче”, село Винаца	+ 2.04
Защитена местност „Находище на блатно кокиче”, село Градина	+ 0.09
Защитена местност “Шарения остров” , град Първомай	+ 0.81

Площта на защитената зона частично се припокрива с тази на две места по програмата КОРИНЕ БИОТОПИ:

Код	Име	%
F00004700	Маришки острови *	*5.00
F00014000	Река Марица	-

5. ОПИСАНИЕ И АНАЛИЗ НА ВЕРОЯТНОСТТА И СТЕПЕНТА НА ВЪЗДЕЙСТВИЕ НА ПЛАН, ПРОГРАМА И ПРОЕКТ/ИНВЕСТИЦИОННО ПРЕДЛОЖЕНИЕ ВЪРХУ ПРЕДМЕТА И ЦЕЛИТЕ НА ОПАЗВАНЕ НА ЗАЩИТЕНАТА ЗОНА.

За изясняване на въздействието на инвестиционното предложение върху предмета на опазване на защитените зони, ще дадем кратка характеристика и описание на биологичното разнообразие в района, където са разположени имотите, обект на разработка и развитие на кариера «Великан».

Концесията попада в Среднобългарския биогеографски район, подрайон Горнотракийска низина /Груев, Кузманов, 1994/, характеризиращ се с предимно равнинен характер, интензивно земеделие и значителна урбанизация. Подрайонът до голяма степен се припокрива с Горнотракийски биогеографски район от Балканската биогеографска провинция по Асенов /2006/. Биогеографското райониране се различава незначително от физикогеографското, но при всички случаи предопределя до голяма степен бедно по състав и обилие биологично разнообразие, съхранено основно по склоновете на предпланинските възвишения и местата с екотонен ефект – равнинни гори и реки, какъвто е и разглеждания случай.

Почвите са предимно канелени горски, чернозем-смолници, алувиално-делувиални, хумусно-карбонатни и антропогенни.

Средиземноморското влияние навлиза по долината на река Марица. Равнинният район е характерен с разпръснати малки комплекси гори сред работните земи.

Характерните горски съобщества са сравнително малко и са съставени от цер (*Quercus ceris*), благун (*Quercus frainetto*) и келяв габър (*Carpinus orientalis*).

Срещат се вторични съобщества от драка (*Paliurus spina-christi*), хрищел /хростовиден смин/ (*Jasminum fruticans*) и други преходносредиземноморски видове. На места растат мезофитни гори от дръжкоцветен дъб (*Quercus pedunculiflora*), полски бряст (*Ulmus minor*), виргилиев дъб (*Quercus virgiliana*) и полски ясен (*Fraxinus oxycarpa*), както и халофитни формации /Тракийска горскорастителна област/.

От южноевксинските видове са характерни навлезлите от към Черноморския басейн битински синчец (*Scilla bythynica*), форскалева какула (*Salvia forskahlei*), златно секирче (*Lathyrus*), кримско зарасличе (*Symphytum tauricum*), полски ясен (*Fraxinus oxycarpa*).

От азиатските форми можем да споменем ресничест гарвански лук (*Ornithogalum fimbriatum*), скрипка (*Smilax excelsa*), теснолистно клинавче (*Astragalus angustifolius*), паче гнездо (*Alkanna tinctori*), прангос (*Prangos ferulacea*), прав звездан (*Lotus strictus*) и др.

Ендемитите в подрайна са представени от няколко вида, най-известни от които са блестящото (*Tulipa splendens*) и златисто лале (*Tulipa aureolina*), гръцката ведрица (*Fritillaria graeca*) и черноморската ведрица (*Fritillaria pontica*).

Фауната е богата на южни топлолюбиви видове. Безгръбначните са представени от множество субмедитерански и източносредиземноморски, както и предноазиатски видове. Гръбначните включват комплекс от европейски, евросибирски и холопалеарктични видове. Наред с тях, са разпространени и много топлолюбиви средиземноморски, преходно-средиземноморски, предноазиатски и степни форми. Характерни за подрайона са големият брой топлолюбиви и широко разпространени в Южна България земноводни, влечуги, птици и обитаващи откритите низини, ровещи и други бозайници. Между тях е гюнтеровата полевка (*Microtus guentheri*). Единственият ендемит от гръбначните животни е маришката бабушка (*Rutilus rutilus mariza*).

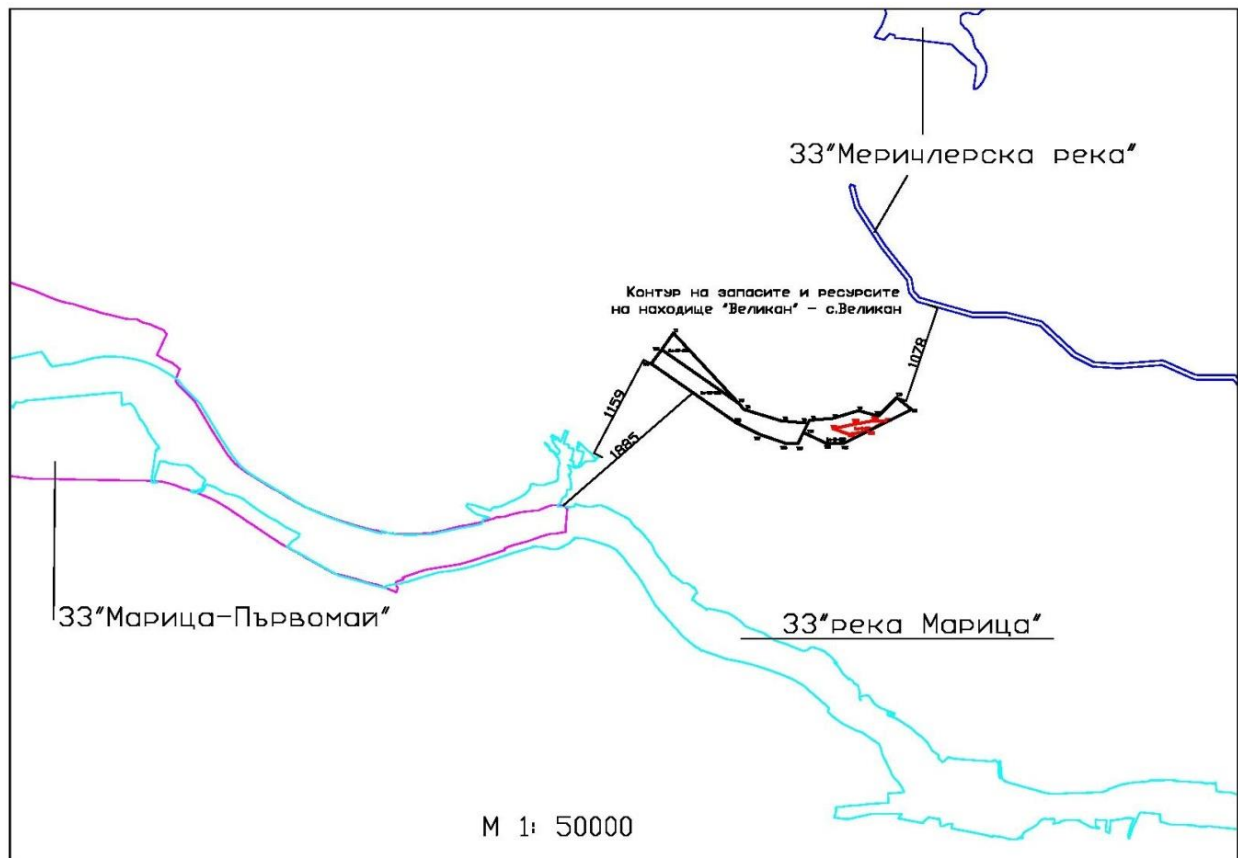
Поречието на река Марица има особено консервационно значение поради наличието на, макар и малки, остатъци от заливни гори. То получава допълнителен консервационен бонус от биогеографското разположение на територията.

Средното и долно течение на басейна на Марица е една от малкото територии в цяла Палеарктика, съхраняваща биота повлияна от три биогеографски субрегиона – континентален, средиземноморски и иранотурански (прикаспийски). То е изключително важен биокоридор, свързващ защитените зони в почти цяла Южна България.

Районът е богат на предложения за обявяване на обекти по европейската мрежа от защитени зони НАТУРА 2000, предназначена за защита на видове и местообитания, описани в приложенията на Директива 92/43/ЕЕС за опазване на природните местообитания и дивата флора и фауна и Директива 79/409/ЕЕС за опазване на дивите птици. Местоположението и отстоянията на трите най близки защитени зони, предмет на настоящата оценка, е представено на картния материал по-долу. Най-близките измерени отстояния между контурите на зоните и концесионната площ са:

- ❖ „РЕКА МАРИЦА» (BG0000578) – 1159 м;
- ❖ „МЕРИЧЛЕРСКА РЕКА” (BG0000287) – 1078 М;
- ❖ „МАРИЦА ПЪРВОМАЙ” (BG0002081) – 1885 М.

Защитени зони в района и отстояния от концесионната площ „Великан”:

5.1. ОПИСАНИЕ И АНАЛИЗ НА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО НА ПЛАНОВЕ, ПРОГРАМИ И ПРОЕКТИ/ИНВЕСТИЦИОННИ ПРЕДЛОЖЕНИЯ ВЪРХУ ТИПОВЕТЕ ПРИРОДНИ МЕСТООБИТАНИЯ И ВИДОВЕТЕ - ПРЕДМЕТ НА ОПАЗВАНЕ В ЗАЩИТЕНИТЕ ЗОНИ.

5.1.1. Въздействие върху растителната покривка и типове природни местообитания в защитени зони „РЕКА МАРИЦА» (BG0000578) и „МЕРИЧЛЕРСКА РЕКА” (BG0000287).

Общо в концесионната площ сме установили в резултат на полеви изследвания в периода 2012-2013 година наличието на 75 вида висши растения от 23 семейства представени в таблицата:

СЕМЕЙСТВО	ВИД	INDEX LATINUS	ЗАЩИТ. СТАТУС
ДЪРВЕСНИ ВИДОВЕ			
Букови / <i>Fagaceae</i>	космат дъб	<i>Quercus pubescence</i>	-
	цер	<i>Quercus cerris</i>	-
	виргилиев дъб	<i>Quercus virgiliana</i>	-
Розоцветни/ <i>Rosaceae</i>	дива круша	<i>Pyrus pyraeaster</i>	-
	трънкосливка	<i>Prunus insititia</i>	-
Кленови/ <i>Aceraceae</i>	мекиш	<i>Acer tataricum</i>	-
ХРАСТОВИ ВИДОВЕ			
Зърнастецови/ <i>Rhamnaceae</i>	драка	<i>Paliurus spina – Christi</i>	-
Маслинови / <i>Oleaceae</i>	храстовиден жасмин	<i>Jasminum fruticans</i>	-
	обикновено птиче грозде	<i>Ligustrum vulgare</i>	-
Розоцветни/ <i>Rosaceae</i>	шипка	<i>Rosa canina</i>	-
	обикновен глог	<i>Crataegus monogyna</i>	-
	черен глог	<i>Crataegus pentagyna</i>	-
	къпина	<i>Rubus caesius</i>	-
Дрянови/ <i>Cornaceae</i>	дрян	<i>Cornus mas</i>	-

Смрадликови/ <i>Anacardiaceae</i>	тетра /смрадлика/	<i>Cotinus coggygria</i>	-
Лютикови/ <i>Ranunculaceae</i>	повет	<i>Clematis vitalba</i>	-
ТРЕВИСТИ ВИДОВЕ			
Житни / <i>Poaceae</i>	балур	<i>Sorghum halepense</i>	-
	зелена кощрява	<i>Setaria viridis</i>	-
	троскот	<i>Cynodon dactylon</i>	-
	белизма	<i>Dichanthium ischaemum</i>	-
	ягло	<i>Tragus racemosus</i>	-
	сеноклас	<i>Cynosurus echinatus</i>	-
	луковична метлица	<i>Poa bulbosa</i>	-
	овсигова вулпия	<i>Vulpia bromoides</i>	-
	заешки овес	<i>Trisetum flavescens</i>	-
	грудесто канарско семе	<i>Phalaris tuberosa</i>	-
	валезийска власатка	<i>Festuca valesiaca</i>	-
	безосилеста овсига	<i>Bromus inermis</i>	-
	миши ечемик	<i>Hordeum murinum</i>	-
	Сложноцветни/ <i>Asteraceae</i>	обикновена свещица	<i>Filago vulgaris</i>
космат оман		<i>Inula hirta</i>	
казашки бодил		<i>Xanthium spinosum</i>	-
полско подрумче		<i>Anthemis arvensis</i>	-
разнолистен равнец		<i>Achillea critmifolia</i>	
бял равнец		<i>Achillea millefolium</i>	-
биберщайнова решетка		<i>Carlina bibersteinii</i>	
езиколистна паламида		<i>Cirsium ligulare</i>	-
грудеста метличина		<i>Centaurea napulifera</i>	
пиренейска метличина		<i>Centaurea iberica</i>	-
обикновена синя жлъчка		<i>Cichorium inthybus</i>	-
четинеста дрипавка		<i>Crepis setosa</i>	-
полски ветрогон		<i>Eryngium campestre</i>	-
вълнести миши уши		<i>Hieracium pannosum</i>	-

Бобови / <i>Fabaceae</i>	жлезист гръмотрън	<i>Ononis adenothricha</i>	-
	медицинска комунига	<i>Melilothus officinalis</i>	-
	азиатска глушина	<i>Vicia peregrine</i>	-
	теснолистна глушина	<i>Vicia angustifolia</i>	-
	шлемовидна еспарзета	<i>Onobrychis caput-gali</i>	-
Розоцветни/ <i>Rosaceae</i>	камшик	<i>Agrimonia eupatoria</i>	-
	белезникав очеболец	<i>Potentilla neglecta</i>	-
	сребрист очеболец	<i>Potentilla argentea</i>	-
	суница	<i>Fragaria moschata</i>	-
Кучешколородови/ <i>Chenopodiaceae</i>	клинолистна куча лобода	<i>Chenopodium opulifolium</i>	-
Сенникоцветни / <i>Apiaceae</i>	кръглолистна урока	<i>Bupleurum rotundifolium</i>	-
	голям морков	<i>Daucus maximus</i>	-
Тученицови / <i>Portulacaceae</i>	обикновена тученица	<i>Portulaca oleraceae</i>	-
Лападови / <i>Polygonaceae</i>	козя брада	<i>Rumex acetosella</i>	-
	киселец	<i>Rumex acetosa</i>	-
Кремови / <i>Liliaceae</i>	есенен синчец	<i>Scilla autumnalis</i>	-
	голямокачулест гарвански лук	<i>Ornithogalum comosum</i>	-
	обикновен гарвански лук	<i>Ornithogalum umbelatum</i>	-
	кукувиче грозде	<i>Muscari bothryoides</i>	-
Картофови/ <i>Solanaceae</i>	черно куче грозде	<i>Solanum nigrum</i>	-
Карамфилови/ <i>Caryophyllaceae</i>	армеровиден карамфил	<i>Dianthys armeria</i>	-
	мантийка	<i>Petrorhagia illyrica</i>	-
	лепливче	<i>Viscaria vulgaris</i>	-
Кръстоцветни / <i>Brassicaceae</i>	лечебна мъдрица	<i>Sisymbrium officinale</i>	-
	войничница	<i>Descurainia Sophia</i>	-
	пролетна гладница	<i>Erophila verna</i>	-
	полска попова лъжичка	<i>Thlaspi arvense</i>	-
	обикновен салеп	<i>Orhis morio</i>	-
	пурпурен салеп	<i>Orhis purpurea</i>	-

Салепови/ <i>Orchidaceae</i>	шлемовиден салеп	<i>Orhis militaris</i>	Пр3,ЗБР
	дървеницов салеп	<i>Orhis coriophora</i>	-
	римски дланокоремник	<i>Dactylorhiza romana</i>	-
Олеандрови/ <i>Аросунасеае</i>	тревист зимзелен	<i>Vinca herbacea</i>	-

В тясна ивица, заета от храстово-тревни комплекси на драка (*Paliurus spina – Christi*) бяха установени няколко екземпляра орхидеи от семейство Салепови (*Orchidaceae*), три от които на шлемовиден салеп (*Orhis militaris*), включен в Приложение № 3 на ЗБР. Тъй като в предмета на опазване на защитените зони не са включени растения, орхидеите са разгледани в ДОВОС. Ивицата, прилежаща на полския път, южна граница на концесията, следва да бъде изключена от разработката, вкл. и като площ за допълнителни дейности.

Част от площта на концесията е включена в Държавния горски фонд. Според приложените таксационни характеристики на подотделите по действащия Лесоустройствен проект на ТП „Държавно горско стопанство Хасково“ от 2004 година разпределението на горите и земите има следния вид:

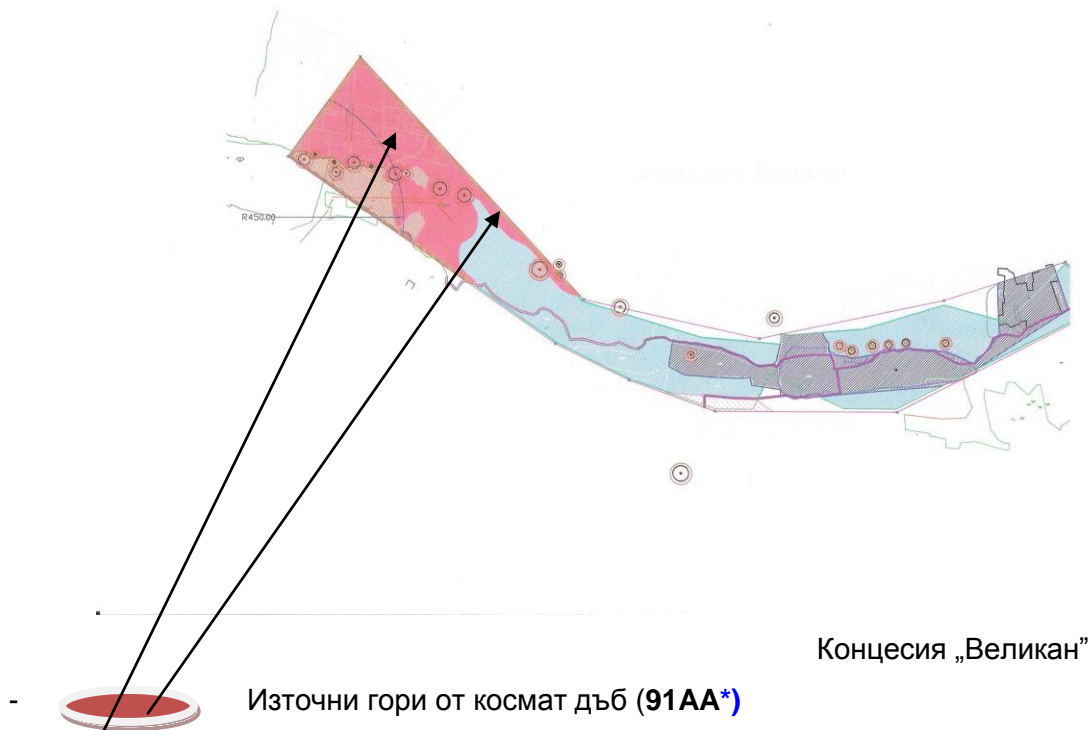
Подотдел	Площ (ха)	Състав	Възраст (год.)	Пълнота	Височина (м)	Бонитет	Диаметър (см)
1-д	0.1	Космат дъб-9	50	0.6	11	5	16
		Цер -1	-	-	-	5	18
1-е	0.1	Акация - 10	25	0.3	8	5	14
1-з	3.0	Акация - 10	15	0.5	7	5	10
1-и	4.2	Цер -8	2	0.9	0.2	5	-
		Атласки кедър-2	-	-	0.1	5	-
1-2	10.7	-	-	-	-	-	-
1-3	3.4	-	-	-	-	-	-
2-б	14.4	Цер – 8	50	0.7	15	3	24
		Космат дъб-2	-	-	11	5	16
		Благун	-	-	-	-	-
		Клен	-	-	-	-	-
2-д	2.6	Цер – 7	45	0.7	15	3	24
		Космат дъб-3	-	-	12	4	18
		Благун	-	-	-	-	-

Подот дел	Площ (ха)	Състав	Възраст (год.)	Пълнота	Височина (м)	Бонитет	Диаметър (см)
2-е	0.4	Акация - 10	15	0.6	7	5	8
2-л	15.8	Цер – 6	45	0.7	13	4	22
		Космат дъб-4	-	-	11	4	14
		Благун	-	-	-	-	-
		Мъждрян	-	-	-	-	-
2-м	6.3	Космат дъб – 6	5	0.6	2	3	-
		Цер -4	-	-	-	-	-
2-н	12.0	Акация - 10	25	0.5	8	5	10
2-о	9.9	Цер – 7	45	0.7	14	3	12
		Космат дъб-3	-	-	12	4	16
		Благун	-	-	-	-	-
2-р	0.5	Акация - 10	4	0.6	2.5	5	2
2-т	0.4	Акация - 10	20	0.6	8	5	10
2-с	6.0	Космат дъб –5	50	0.6	10	5	16
		Благун -3	-	-	-	5	-
		Цер -2	-	-	12	4	20
2-у	1.0	Космат дъб –5	50	0.5	10	5	14
		Благун -3	-	-	-	5	16
		Цер -2	-	-	12	4	18
2-ф	9.9	Космат дъб –5	50	0.6	10	4	14
		Благун -3	-	-	-	5	16
		Цер -2	-	-	12	4	18
2-х	3.1	Космат дъб –7	5	0.5	1.5	5	-
		Благун -2	-	-	-	5	-
		Цер -1	-	-	-	5	-
2-1	0.8	-	-	-	-	-	-
	105.6	69.1 ха с кд					

Въпреки че в резултат на силни сукцесионни процеси в последните години в района масово се настанява ксерофитната формация на драката (*PALIURETA SPINACHRISTI*), развиваща се като храстово-тревни комплекси, със слаба почвозащитна и водорегулираща роля, в северната и западна част на находището се е съхранило растително съобщество със значително участие на космат дъб (*Quercus pubescence*).

Формирно е местообитание, доближаващо се максимално до включеното в предмета на опазване на защитена зона „Река Марица” „**ИЗТОЧНИ ГОРИ ОТ КОСМАТ ДЪБ**” (91AA). Съгласно Ръководство за определяне на местообитания от европейска значимост в България, 2005; изд. на Световен фонд за дивата природа, Дунавско–Карпатска програма, федерация “ЗЕЛЕНИ БАЛКАНИ” и МОСВ/ то включва светли дъбови гори, доминирани от *Quercus pubescens*, на каменисти места с разнообразна скална основа (варовици и силикати). Често заедно с косматия дъб могат да съдоминират и други дървесни видове с подобна екология – *Quercus virgiliana*, *Carpinus orientalis*, *Fraxinus ornus*. Срещат се в условията на преходно-континентален, преходно-средиземноморски и евксински климат. Видовият им състав е много богат, често включва топлолюбиви средиземноморски елементи.

Характерни видове растения са *Quercus pubescens*, *Quercus virgiliana*, *Quercus frainetto*, *Quercus cerris*, *Fraxinus ornus*, *Acer monspessulanum*, *Carpinus orientalis*, *Pistacia terebinthus*, *Geranium sanguineum*, *Pyrus amygdaliformis*, *Juniperus oxycedrus*, *Phillyrea latifolia*, *Colutea arborescens*, *Coronilla emerus*, *Cistus incanus*, *Hypericum olympicum*, *Asparagus acutifolius*, *Ruscus aculeatus*, *Carex michelii*, *Limodorum abortivum*, *Orchis purpurea*, *Crocus pulchellus*, *Potentilla micrantha*, *Tanacetum corymbosum*, *Viola suavis*, *V. hirta*, *Anemone pavonina*, някои от които сме установили на терена.

5.1.1.1. Въздействие върху растителната покривка и типовете природни местообитания в защитена зона „РЕКА МАРИЦА» (BG0000578).

Описаното местообитание „Източни гори от космат дъб» (91AA*) е остатък от съществуващите в миналото равнинни гори в района. То не е част от местообитанията на косматия дъб, разположени на територията на защитена зона река „Марица“. Там „Източни гори от космат дъб» (91AA*) е представено с цялостна оценка „С“ на стойността на обекта за опазването на дадения тип природен хабитат и „С“ по отношение конкретните критерии - значима представителност, малка относителна площ, средно или слабо по степента на опазване на структурата и функциите му. В зоната местообитанието заема 1.3133 % или 1 929.645 дка.

С реализацията и на двете алтернативи за доусвояване на находището не се засягат площи от защитената зона, респективно заети от 91AA* и не се променят представените му характеристики.

При алтернатива 1 обаче се засяга пряко и трайно част от местообитание, подлежащо на опазване – около 200 дка, чието най-близко отстояние от зоната е 1 159 м. Голям процент от тази територия ще бъде увредена без възможности за естествено възстановяване. Ще липсват и площи за развитие на сега съществуващото насаждение.

Това би засегнало непряко състоянието на местообитанието в зоната, тъй като се нарушават или напълно изключва вероятността за обмяна на генетичен материал и кръстосано опрашване, намаляват се възможностите за съхраняване на местният генотип и за семенно възобновяване в по-близки територии чрез пренасяне на жълъди и напълно се изключва създаването на единен горски комплекс, доминиран от космат дъб, в бъдеще, резултат на естествено развитие на сегашните насаждения.

При алтернатива 2 това тези потенциални възможни отрицателни въздействия ще бъдат избегнати.

Отстоянието и местоположението на концесията от една страна и характерът на предвидените дейности от друга, предопределят липсата на преки и косвени въздействия върху всички останали местообитания, включени в предмета на опазване - Естествени еутрофни езера с растителност от типа Magnopotamion или Hydrocharition (3150), Реки с кални брегове с *Chenopodium rubri* и *Bidention* p.p. (3270), Отворени калцифилни или базифилни тревни съобщества от *Alyso-Sedion albi* (**6110***), Полуестествени сухи тревни и храсталачни съобщества върху варовик (**6210***), Псевдостеми с житни и едногодишни растения от клас *Thero-Brachypodietea* (**6220***), Алувиални гори с *Alnus glutinosa* и *Fraxinus excelsior* (**91E0***), Крайречни смесени гори от *Quercus robur*, *Ulmus laevis* и *Fraxinus excelsior* или *Fraxinus angustifolia* покрай големи реки (*Ulmion minoris*) (91F0), Балкано-панонски церово-горунови гори (91M0), Крайречни галерии от *Salix alba* и *Populus alba* (92A0), Гори от *Platanus orientalis* (92C0), Южни крайречни галерии и храсталаци (92D0).

Влиянието и въздействието от реализацията на инвестиционното предложение върху местообитанията, включени в предмета на опазване в Защитена зона „**РЕКА МАРИЦА**» (**BG0000578**) представяме в следната таблица :

код	непряко	пряко	краткотрайно	среднотрайн	дълготрайно	временно	постоянно	кумулятивно	положително	отрицателно	загуба /‰
Алтернатива I – разработване на цялата площ със запаси и ресурси											
3150	няма	няма	няма	няма	няма	няма	няма	няма	няма	няма	0
3270	няма	няма	няма	няма	няма	няма	няма	няма	няма	няма	0
6110*	няма	няма	няма	няма	няма	няма	няма	няма	няма	няма	0
6210*	няма	няма	няма	няма	няма	няма	няма	няма	няма	няма	0
6220*	няма	няма	няма	няма	няма	няма	няма	няма	няма	няма	0
91AA*	да	няма	няма	няма	да	няма	да	не	няма	да	0
91E0*	няма	няма	няма	няма	няма	няма	няма	няма	няма	няма	0
91F0	няма	няма	няма	няма	няма	няма	няма	няма	няма	няма	0
91M0	няма	няма	няма	няма	няма	няма	няма	няма	няма	няма	0
92A0	няма	няма	няма	няма	няма	няма	няма	няма	няма	няма	0
92C0	няма	няма	няма	няма	няма	няма	няма	няма	няма	няма	0
92D0	няма	няма	няма	няма	няма	няма	няма	няма	няма	няма	0
Алтернатива II – разработване на само на площите със запаси и ресурси извън местообитанието											
3150	няма	няма	няма	няма	няма	няма	няма	няма	няма	няма	0
3270	няма	няма	няма	няма	няма	няма	няма	няма	няма	няма	0
6110*	няма	няма	няма	няма	няма	няма	няма	няма	няма	няма	0
6210*	няма	няма	няма	няма	няма	няма	няма	няма	няма	няма	0
6220*	няма	няма	няма	няма	няма	няма	няма	няма	няма	няма	0
91AA*	няма	няма	няма	няма	няма	няма	няма	няма	няма	няма	0
91E0*	няма	няма	няма	няма	няма	няма	няма	няма	няма	няма	0
91F0	няма	няма	няма	няма	няма	няма	няма	няма	няма	няма	0
91M0	няма	няма	няма	няма	няма	няма	няма	няма	няма	няма	0
92A0	няма	няма	няма	няма	няма	няма	няма	няма	няма	няма	0
92C0	няма	няма	няма	няма	няма	няма	няма	няма	няма	няма	0
92D0	няма	няма	няма	няма	няма	няма	няма	няма	няма	няма	0

***Приоритетни за опазване**

5.1.1.2. Въздействие върху растителната покривка и типовете природни местообитания в защитена зона „МЕРИЧЛЕРСКА РЕКА” (BG0000287).

Предмет на опазване в защитена зона „МЕРИЧЛЕРСКА РЕКА” (BG0000287) е само едно местообитание, включено в Приложение №1 на Закона за биологичното разнообразие и Приложение № 1 на Директива 92/43/ЕЕС - **Крайречни смесени гори от *Quercus robur*, *Ulmus laevis* и *Fraxinus excelsior* или *Fraxinus angustifolia* покрай големи реки (*Ulmion minoris*) (91F0)**. Заема 0.676 % от територията ѝ или 34.463 дка. Обхваща и бреговете на реката от прилежащия на находището участък , разположен югоизточно от града. Предвид ксеротермния характер на растителната покривка в концесионната площ то не се развива в изследваната територия. Най-близкото отстояние между контурите на зоната и концесията е 1078 м. Бъдещото развитие на кариерата ще е в обратна на град Меричлери и защитената зона посока, т.е. най-близкото разстояние на разработката от зоната ще над два километра. В този смисъл не можем да очакваме никакви въздействия, преки или косвени, върху 91F0 в зоната и при двете алтернативи.

код	непряко	пряко	краткотрайно	среднотрайно	дълготрайно	временно	постоянно	кумулятивно	положително	отрицателно	загуба %/
91F0	няма	няма	няма	няма	няма	няма	няма	няма	няма	няма	0

5.1.2. Въздействие върху животинските видове, включени в предмета на опазване за защитените зони.

При теренните изследвания сме установили дървесница (*Hyla arborea*), зелена крастава жаба (*Bufo viridis*), ивичест гушер (*Lacerta trilineata*), смок-стрелец (синурник) (*Coluber caspius*), зелен гушер (*Lacerta viridis*), кримски гушер (*Podarcis taurica*), пепелянка (*Vipera ammodytes*), дива свиня (*Sus scrofa*), чакал (*Canis aureus*), лисица (*Vulpes vulpes*), бялка (*Martes foina*), черен пор (*Mustela putorius*), заек (*Lepus europaeus*), среден пъстър кълвач (*Dendrocopos medius*), сирийски пъстър кълвач (*Dendrocopos syriacus*), горска чучулига (*Lullula arborea*), гривяк (*Columba palumbus*), обикновен мишелов (*Buteo buteo*), черношипа ветрушка (*Falco tinnunculus*), гургулица (*Streptopelia turtur*), колхидски фазан (*Phasianus colchicus*), полска яребица (*Perdix perdix*), пьдпъдък (*Coturnix coturnix*), гугутка (*Streptopelia decaocto*) и др.

При оценката на въздействието върху видовете, предмет на защита в зоната, ще използваме матрицата за оценка степента на въздействие за типовете местообитания и местообитания на видове (Директива 92/43ЕЕС):

Матрица за оценка степента на въздействие

ОЦЕНКА	КРИТЕРИИ
0	Дейността не оказва въздействие
1	Дейността има много слабо отрицателно въздействие.
2	Дейността може да предизвика временни отрицателни въздействия
3	Дейността може да предизвика краткосрочни отрицателни въздействия
4	Дейността може да предизвика вторични отрицателни въздействия
5	Дейността може да предизвика кумулативни отрицателни въздействия
6	Дейността може да предизвика синергични въздействия
7	Дейността може да предизвика вторични, кумулативни, синергични отрицателни въздействия. Въздействието може да бъде премахнато чрез смекчаващи/компенсиращи мерки.
8	Дейността може да предизвика значителни, вторични, кумулативни, синергични отрицателни въздействия. Въздействието може да бъде премахнато чрез смекчаващи/компенсиращи мерки.
9	Дейността предизвиква значителни, средносрочни или дългосрочни/постоянни отрицателни въздействия. Въздействието може да бъде премахнато чрез смекчаващи/компенсиращи мерки.
10	Дейността предизвиква значително и постоянно/необратимо отрицателно въздействие. Въздействието не може да бъде премахнато чрез смекчаващи/компенсиращи мерки.

При прилагането ѝ могат да бъдат диференцирани 4 интервала:

0	липсва въздействие;
1 - 3	слабо въздействие, което може да бъде избегнато без прилагане на специални мерки, освен спазване на най-добрите практики при строеж и експлоатация;
4 - 6	средно по степен въздействие, което е необходимо да се отчете в комбинация с други фактори и да се препоръчат мерки за намаляване или премахване;
7 - 10	значително въздействие, което е необходимо да бъде премахнато чрез избор на алтернативи или прилагане на смекчаващи и компенсиращи мерки.

5.1.2.1. Въздействие върху животинските видове, включени в предмета на опазване на защитена зона „ РЕКА МАРИЦА ” (BG0000578).

Разглежданата територия е антропогенизирана силно в миналото в южната си част, като в прилежащите земи се е развивало вилно строителство и интензивно селскостопанско производство. В югозападната част е изграден асфалтов път, две кули на GSM оператори, изцяло бетонирани изравнител с помпена станция за нуждите на напоителната система... На около 400 м е разположена вилна зона, макар и извън регулация на село Великан. На северозапад земите са били обработваеми, а сега граничат с лозови насаждения. Източната част е разработена и над половината от нея е заета от котлована на кариерата. По-богати са зооценозите в останалата част.

За района в непосредствена близост няма информация за локализиранни находища на застрашени, редки, ендемични или защитени видове безгръбначни.

Тъй като не се засяга водното течение на река Марица не се очаква увреждане местообитанията на **бисерна мида (*Unio crassus*)** и **ручечен рак (*Austropotamobius torrentium*)**.

Ценагрион /Ручейно пъстричел/ (*Coenagrion ornatum*) е вид водно конче, тясно свързан с наличието на стоящи водоеми със слаба проточност. Обитава и крайбрежните растителни участъци на по-големи реки или вточната и отточна част на стоящите водоеми. Не се среща на терена на инвестиционното предложение.

Двата вида **охлюви вертиго *Vertigo angustior* и *Vertigo moulinsiana*** също са приспособени към влажни тревисти местообитания и не са свързани по никакъв начин с разглежданата площадка.

Лицена (*Lycaena dispar*) е широко разпространен в цялата страна до около 800 м.н.в вид пеперуда. Ареалът ѝ е обширен - цяла Евразия с умерен климат. Застрашен или рядък в голяма част от Европа. Внесен в Допълнение II на Бернската конвенция. У нас видът е разпространен, но локален, а популациите му обикновено са малки. Видът е свързан с влажни, по-рядко сухи тревисти места в близост до езера, канавки, изкопи, потоци, реки и др. източници на влага. Вероятен за района в близост до реката вид, но характерът на концесионната площ я прави неподходяща за него.

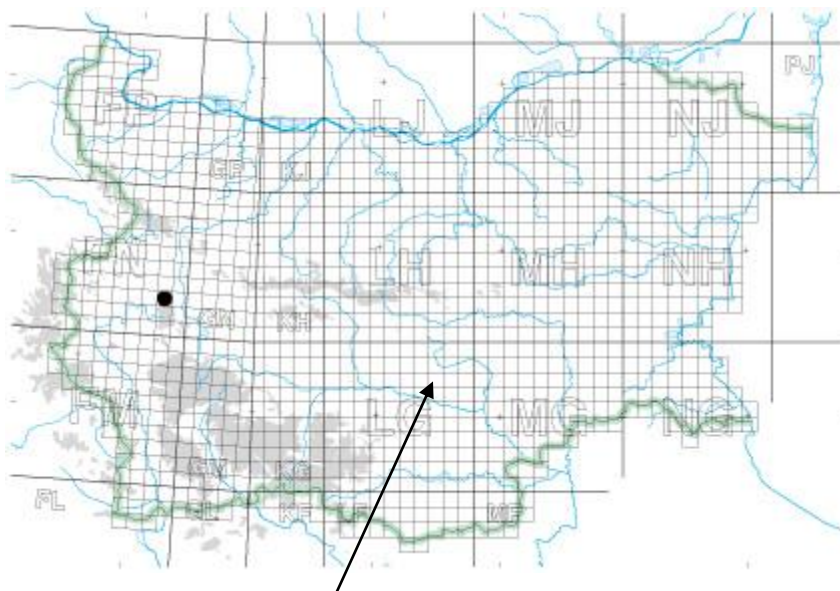
Тигрова пеперуда (тигров молец на Джърси) (*Callimorpha quadripunctaria*) е вид, на която гъсениците и имагото обитават засолените степи, равнини, блата и плитки засолените езера, силно повлияни от панонския климат с високи температури и засушаване през лятото. Не е отбелязвана в района и не се очаква въздействие.

Торбогнезница (*Eriogaster catax*). Видът обитава райони с широколистна горска и храстова растителност. Ларвата живее върху храстатите на глога и трънката, както и върху някои дървесни видове като бреза, круша, топола, кисел трън и др.

Не е установен на разглежданата територията и реализацията на инвестиционното предложение не засяга подходящи за нея местообитания.

Макулинея (*Maculinea nausithous*) е изключително рядък вид у нас, включен в Приложение II на Директивата за местообитанията 92/43/ЕЕС, Приложение II на Бернската конвенция и като уязвим в Червена книга на европейските дневни пеперуди (van Swaay & Warren, 1999: 131). Среща се на 600—800 m н.в.

Доказани са популации само в две близко разположени находища по склоновете на планините Витоша (Бояна) и Люлин (Горна баня). Заплашен е от изолация като най-близките популации са на огромно разстояние — в Румъния и Словения. Не е отбелязван в района и не се очаква въздействие.

Находище „Великан“

От разред Твърдокрили (*COLEOPTERA*) в предмета на опазване са включени 5 вида. Местообитанията на **буковия сечко (*Morimus funereus*)** от семейство *Cerambycidae* и на **алпийска розалия (*Rosalia alpina*)** от семейство Бръмбари бегачи (*Carabidae*) са свързани със стари букови гори. Не се срещат на територията на инвестиционното предложение.

Обикновен сечко (*Cerambyx cerdo*). Местообитания са му изложени на слънце, болни или умиращи стари дъбове (най-вече летен дъб, по-рядко зимен дъб, бук или бряст).

Предпочитани се увлажнени стволоче на слънчеви места във гори на фаза на старост и разпадане. Остатъчни находища се срещат в стари паркове. Женската снася до 100 яйца по кората на дървета.

След 10-15 дни от тях се излюпват ларви, които през първата година правят ходове по кората, а през следващите 2 до 3 години се вдълбават в дървесината и издълбават дълги ходове, изпълвайки ги с кафяви стърготини. Какавидират в тях, а имагото излиза през август, но не напуска галериите си до май-юни следващата година. Нападнатите дървета не може да се използват като дървесина за индустриални цели, а само като дърва за огрев. В рамките на концесията няма подходящи условия за развитие на вида.

Бръмбар рогац (*Lucanus cervus*). Обитава предимно влажни места, до половин метър под земята с гниещи корени и дънери. Среща се и в загниващи дървени постройки. Имагото живее само няколко месеца, през които се храни със сока изтичащ от наранени дървета. Женската снася яйцата си в гниеща дървесина с която се хранят излюпилите се по-късно мръсно бели ларви. Развитието им продължава от 4 до 6 години, след което ларвата какавидира и през лятото се излюпва възрастното насекомо. Субстрат за развитие ѝ са големи загнили коренови участъци на дълбочина поне 40 см, стари пънове, колове, дървени подпорни стълбове (дъб) и влакови траверси (бук, дъб). Ларвата не се развива в кухи или напълно изгнили стволоче Основни фактори за драстичното намаляване на числеността му са сравнително бавното му развитие и значителното ограничаване на жизнената му среда. Масовото отсичане и събиране на изгнилите дървета, в които се хранят ларвите, комбинирано с факта, че по-голямата част от живота си бръмбара прекарва в ларвен стадий са пагубни за вида.

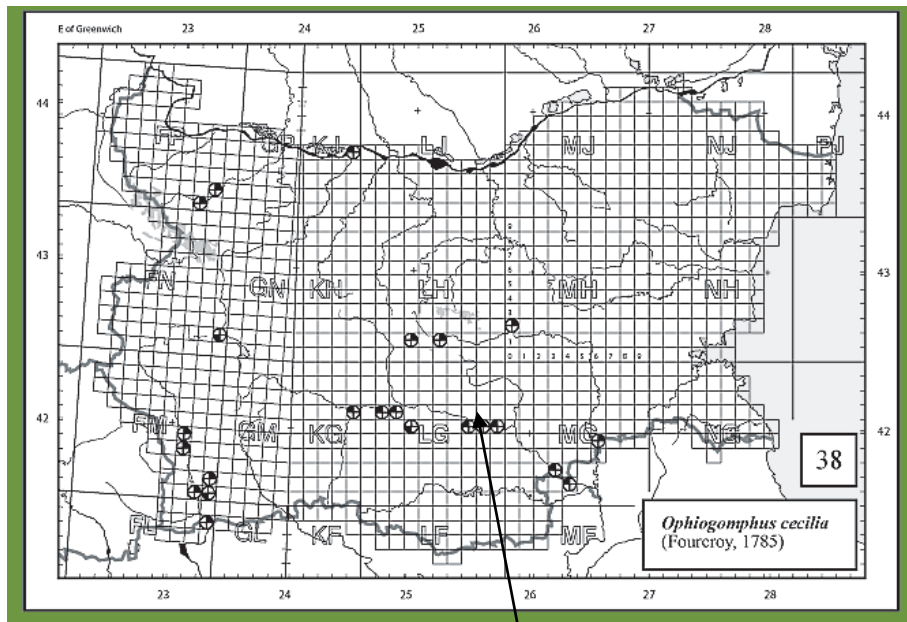
Територията на инвестиционното предложение и близките околности са лесно достъпни и на млада възраст до 50 години. Близостта на населените места е причина да се усвоява всяко увредено или старо дърво и паднала маса не се задържа. Не сме установили наличие на вида в концесионната площ.

Не се очаква въздействие върху местообитанията на *Probatiscus subrugosus*, тъй като ларвното му развитие също изисква мъртва или загниваща широколистна дървесина, каквато липсва в изследваната територия. И за петте вида твърдокрили няма съобщения за установени локалитети в района.

Обикновен паракалоптенус (*Paracaloptenus caloptenoides*) е представител на шипогръдите скакалци - семейство катантопиди (*Catantopidae*) и обитава сухи тревни естествени обитания. Няма съобщения за района.

Офигомфус /Зеленогръдо цигулче (*Ophiogomphus cecilia*) е вид, съобщаван от много места главно в Южна България без Черноморското крайбрежие. Разпространен е предимно в средните и по-рядко в горните течения на по-големите реки.

Ларвите са обитатели на реки, а сведенията за имагото от България са оскъдни. Екзувии са намирани както върху пръстта, така и върху растителните стъбла. При водата мъжките могат да кацат и на върхни части от растенията почти над самата вода. Според публикуваните данни на Българска фондация Биоразнообразие в www.odonata.biodiversity.bg видът е включен в Червен списък на видовете водни кончета в България в категорията „Уязвим“.

Находище „Великан“

Въпреки че, видът е съобщаван за квадранта, в който са разположени имотите, обект на инвестиционното предложение, не очакваме въздействие, тъй като евентуални негови локалитети биха могли да съществуват само около река Марица.

Не се очаква въздействие и върху местообитанията на ***Probaticus subrugosus***.

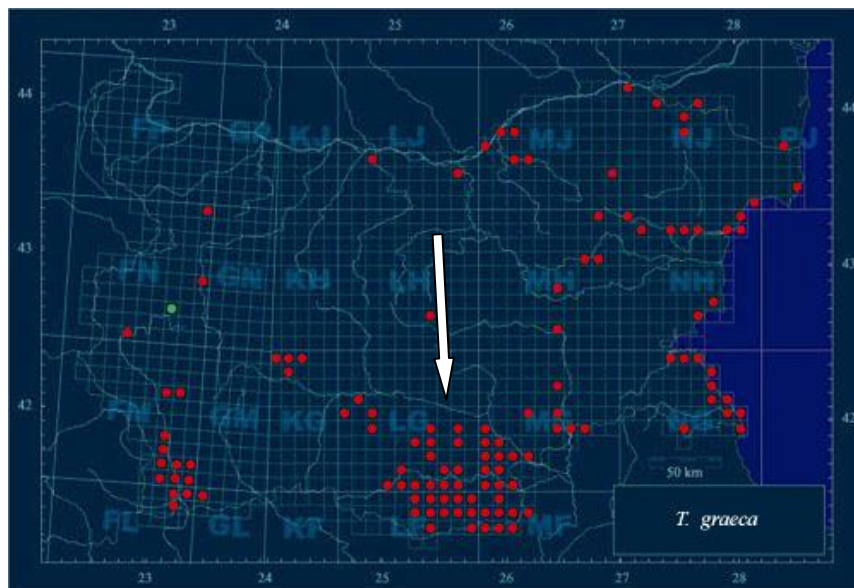
Реализацията на инвестиционното предложение не засяга ихтиофауната и останалите гръбначни животни, тясно свързани с водна среда и течението на река Марица. В тази смисъл не се очаква въздействие върху популациите на рибите - **распер (*Aspius aspius*)**, **маришка мряна (*Barbus cyclolepis* = *Barbus plebejus*)**, **горчивка (*Rhodeus amarus*)** и **влечугите - обикновена блатна костенурка (*Emys orbicularis*)** и **южна блатна костенурка (*Mauremys caspica*)**.

Районът не е подходящ и за включените в предмета на опазване земноводни.

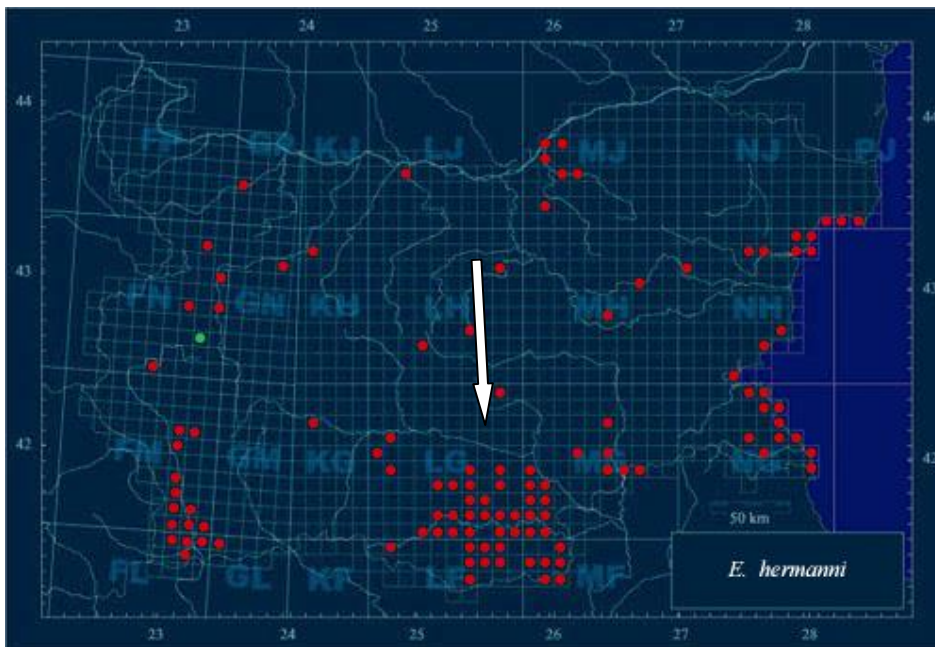
Канцесия „Великан” не се обитава от **голям гребенест тритон (*Triturus karelinii*)**, **жълтокоремната бумка (*Bombina variegata*)** и **червенкоремната бумка (*Bombina bombina*)** поради отдалечеността от водното течение на реката. Изследваната територия не е част от техни миграционни коридори.

Предмет на опазване в зоната са три вида влечуги. Присъствието на **шипоопашата костенурка (*Testudo hermanni*)** и **шипобедрена костенурка (*Testudo graeca*)** е силно редуцирано, а на **пъстър /ивичест по Натура формуляра/ смок (*Elaphe quatuorlineata*)** не е установено в последните години поради силния антропогенен натиск, но неразработените терени отговарят до голяма степен на техните изисквания. Костенурки и от двата сме отбелязали в близост до асфалтовия път. За трите вида може да се очаква слабо отрицателно въздействие (оценка 1) по време на експлоатацията поради възможността от функционални връзки с популациите в зоната, което може да бъде туширано без прилагане на специални мерки – извършване на дейностите в извънразмножителния период и премесване на срещнати индивиди. Горските насаждения ще бъдат съхранени, както и подходящите за костенурки запустели северозападни части на територията, в които по Алтернатива 2 няма да бъдат разработвани.

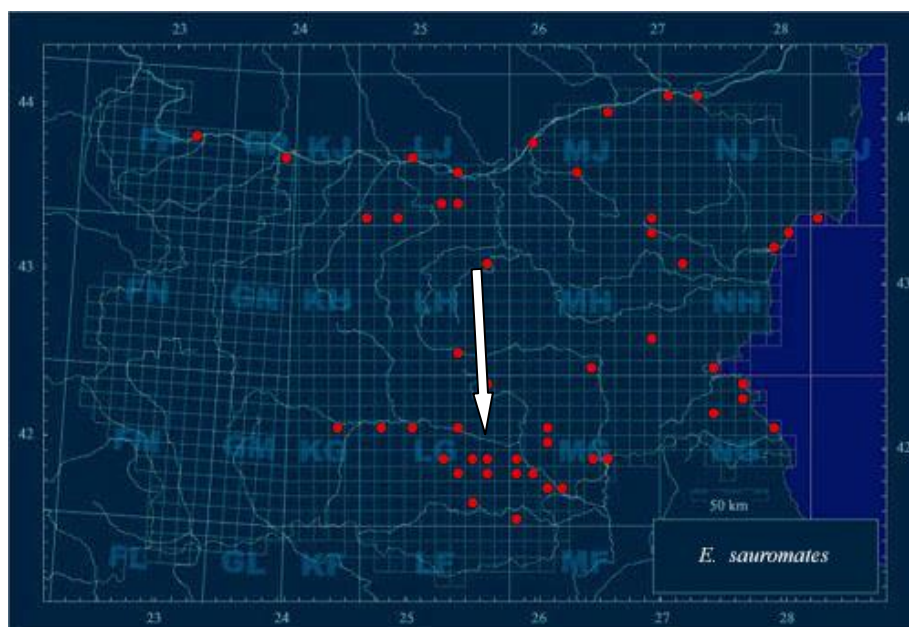
Местообитания на влечугите в района не са цитирани в Електронното издание на Българското херпетологично дружество. Интернет адрес: www.herpetology.hit.bg; Наумов, Б., М. Станчев, 2004/2008. Земноводни и влечуги в България и Балканския полуостров. Ясно се вижда, че те са свързани с терените, южно от река Марица, а находище „Великан” е на север от нея и защитената зона.

Шипобедрена костенурка (*Testudo graeca*), последна редкция 30.03.2007 г.

Шипоопашата костенурка (*Testudo hermanni*), последна редкция 30.03.2007 г.

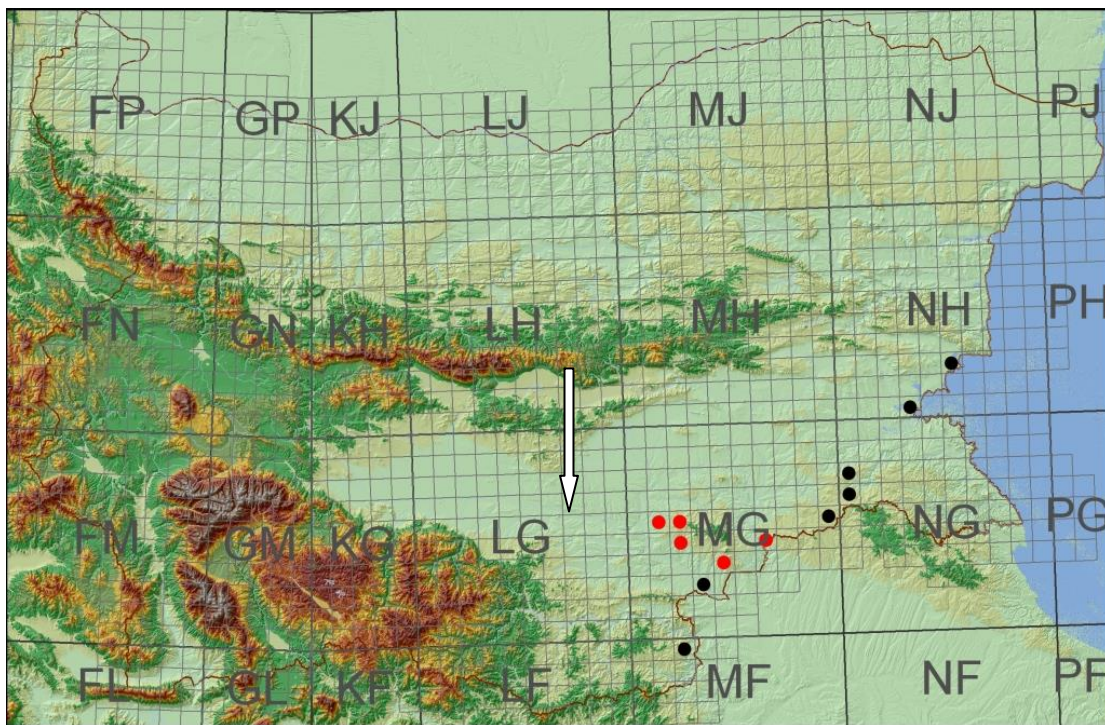

Пътър /увичест по Натура формуляра/ смок (*Elaphe quatuorlineata*), последна редкция 23.10.2007 г.

Клас *Mammalia* в района е представен предимно от групата на дребните бозайници. Едри бозайници липсват.

Територията не предлага местообитания **европейски вълк (*Canis lupus*), добруджански хомяк (*Mesocricetus newtoni*) и видра (*Lutra lutra*).**

Мишевиден сънливец (*Myomimus roachi*). Обитава открити необработени места, където живее в дупки с дълбочина до 20 см. Характерен за открити места, необработваеми площи или крайнини на овесени, пшенични и царевични ниви, бадемкови градини, запустели лозя най-вече в Югоизточна България и няма сведения за негови локалитети в района. Копае дупки на дълбочина около 10–20 см; ходовете имат няколко изхода. В дъното се намира гнездова камера с гнездо, изградено от сухи треви. Активността му е наземна, но подобно на много други гризачи се катери добре – в Турска Тракия повечето от индивидите са уловени на дървета. Активен е предимно през нощта. Зимата прекарва в сън, в дупки под земята, от втората половина на ноември до първата половина на април. Има по едно поколение на година. Теренът не предлага подходящи екологични ниши, адекватни на изискванията на вида. Не се очаква въздействие – оценка 0. Характерен е за Югоизточна България и няма сведения за негови локалитети в района. Разпространението му в страната представяме по Васил Попов, Червена книга на Република България, 2011 г.:

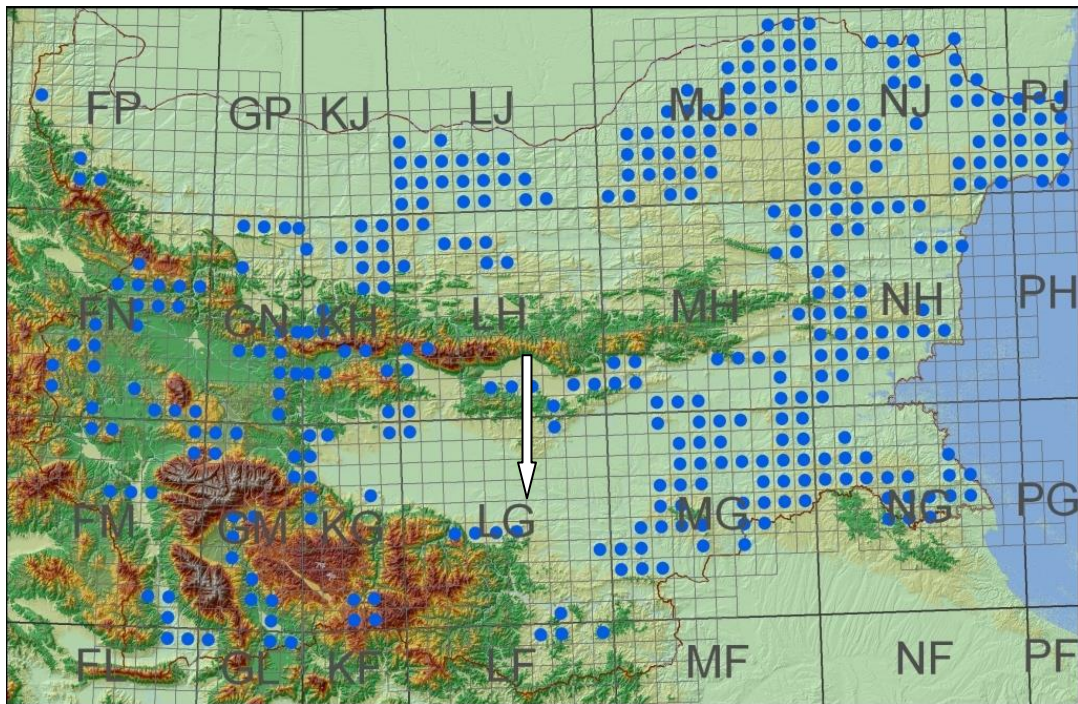
● Находище преди 1985 ● Находище преди 2003 ● Находище след 2003

Находище „Великан” - →

Въздействие върху вида не може да се очаква.

Пъстър пор (*Vormela peregusna*). Представител е на разред хищници (*Carnivora*) и предпочита открити степни терени, ниви, лозя и храсталаци.

Обитава мозаечно равнините, котловинните полета, безлесни терени в полупланински райони - ливади, пасища, каменисти терени, пустеещи земи, включително по речни долини, суходолия, каньони. По-често се среща в Североизточна и Югоизточна България и във високите полета на Западна България. Предпочитани са местата с едри колониални гризачи, а основна плячка са лалугери, хомяци, слепи кучета, мишевидни гризачи, рядко жаби, влечуги, мекотели. По Ж. Спиридонов, Л. Милева, 1989 числеността му в страната е около 2000 индивида (без новородените) при вероятна плътност 1 индивид/10 km², изчислено върху 20% от територията на страната (потенциалните местообитания). Индивидуални територии се изчисляват на 10–30 ха в Украйна до 50–60 ха в Израел. За денонощие изминава до 1200 m. В няколко километрова близост има съобщения за локалитети на вида, а установените в страната представяме по Николай Спасов, Жеко Спиридонов, Червена книга на Република България, електронно издание, 2011 г.

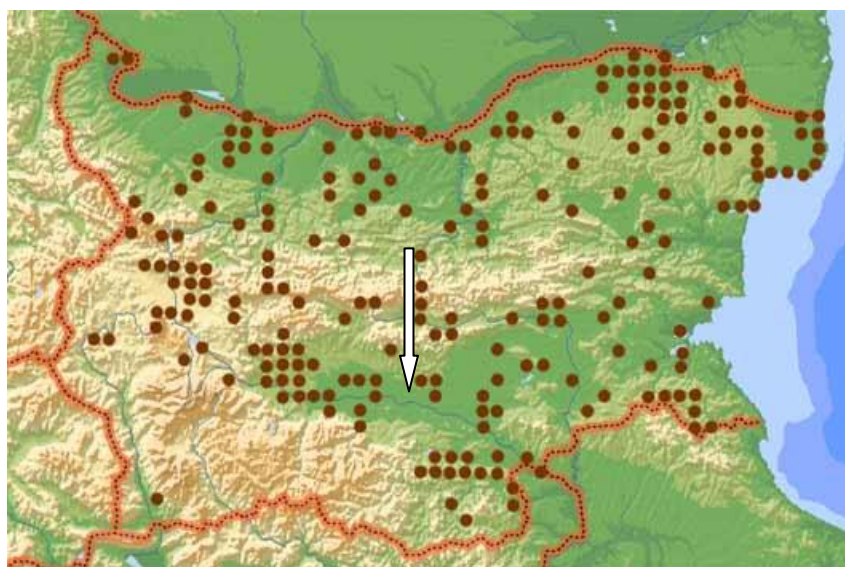

● Находище преди 1985 ● Находище преди 2003 ● Находище след 2003

Находище „Великан” - →

Не очакваме въздействие върху вида – оценка 0.

Лалугер (*Spermophilus citellus*). Световно застрашен вид, но се среща повсеместно в цялата страна, която е южна граница на ареала му, достигащ до Беломорска Тракия. Разпространението му е петнисто, с най-голяма плътност до 500 м н.в. Обитава открити необработени места с ниска тревиста растителност, пасища, покрай пътища, жп линии и близо до културни лоци. Предпочита черноземни почви (карбонатни, типични и отчасти излужени), на места заселва и канелени горски почви (полите на южните склонове за Стара планина), планинско-ливадни, алуавиало-ливадни, тъмносиви, сиви оподзолени горски почви с подходяща физическа структура. Изпада в зимен сън. Активният период е от последната десетдневка на март (от началото на май в планините) до септември - октомври. По други данни заспива в края на август - началото на септември. Дневно животно, което сутрин излиза от дупките след като се вдигне росата. В хранителния спектър преобладават зелените части на тревисти растения - *Poa bulbosa* L., *Festuca ovina* L., *Trifolium repens* L., *Medicago lupulina* L., както и семена от *Triticum vulgare* V i ll., *Hordeum vulgare* L., *Trifolium repens*, *Trifolium pratense* L., *Melilotus albus* (L.) Me d i c., *Circum arvense* (L.) S c op., *Festuca elator* L., *Phleum pratense* L., *Lolium perenne* L. и др. През лятото (след жътва) се заселва и в житни ниви, където се храни с пшенични и ечемични семена, главно по време на зреенето. Използва и току-що поникнала царевица, семена на слънчоглед, семена и покълнеци на тикви, дини, пъпеши и др. Зимни запаси прави в редки случаи. Количеството изядена зелена растителна маса, приравнена към сухо сено, достига 6 - 7 kg за активен сезон. При плътност 4 - 5 екземпляра на декар, през засушливи години, лалугерът унищожава 15 - 20 % от растителната продукция. Установените в страната колонии представяме по По Koshev, Kocheva, 2007:

Находище „Великан” - →

Лалугеровите колонии са разположени в периферията на района при границата с пасищните площи, а предвид биология му става ясно, че теренът не е подходящ за вида и не сме отчели колонии в рамките на концесията. Не очакваме въздействие върху вида.

Интерес предизвиква фауната от защитени видове прилепи.

Южният подковонос (*Rhinolophus euryale*) обитава гористи местности с наличие на пещери, в близост до водоеми. Характерен е за цялата страна, най-често в карстови райони с надморска височина до 1000 m.

Средиземноморският подковонос (*Rhinolophus blasii*) е с по-голяма концентрация в южните райони на страната. Обитава обрасли с храсти открити райони. Намира убежища в пещери и минни галерии.

Остроух нощник (*Myotis blythii*). За България е описан подвидът *M.b. oxygnathus*, разпространен в цялата страна до надморска височина 1400 m, най-често в карстови райони. Обитава пещери, като температурата на зимните убежища варира от 3 до 15°C. Образува големи, често смесени, колонии,.

Дългопръст нощник (*Myotis capaccinii*) - живее главно в гористи карстови местности, в близост до водоеми. Дългопръстият нощник извършва големи миграции между летните и зимните си убежища. През лятото живее в малки и сухи пещери, а през зимата - в големи водни пещери, със сравнително ниска температура (4-6°C). Както летните, така и зимните колонии на дългопръстия нощник често са смесени с вида дългокрил прилеп (*Miniopterus schreibersii*), включен в предмета на опазване, с когото имат сходни изисквания към средата.

Дългоухият нощник (*Myotis bechsteini*) живее главно в горите, като извършва кратки миграции между летните и зимните убежища - до 35 km. През лятото живее в хралупи на дървета, по-рядко постройките и пещери, като често сменя жилището си.

Широкоухият прилеп (*Barbastella barbastellus*) се среща главно в гористи местности. Лятото прекарва в хралупи на дървета или в подпокривни пространства, като женските образуват малки колонии, а мъжките обикновено живеят поединично. Зимува поединично или в големи колонии в пещери, със сравнително ниска температура, малко над 0°C.

Описаните характерни особености в биологията на прилепната фауна показват, че не са налични обстоятелства тя да бъде засегната от реализацията на инвестиционното предложение. Не се засягат местобитания на прилепи и не се отнемат ловни райони. Прилепите са с нощна активност, а през този период на денонощието не се предвиждат добивни, преработвателни или транспортни дейности.

В предмета на опазване на защитената зона не са включени растения и птици.

Въздействие при експлоатацията на находище „Великан” върху видовете, включени от предмета на опазване на Защитена зона „РЕКА МАРИЦА” (BG0000578):

ВИД	SPECIES	Оценка за степента на въздействие при Алтернатива 1		Оценка за степента на въздействие при Алтернатива 2	
БЕЗГРЪБНАЧНИ					
обикновен паракалоптенус	<i>P. caloptenoides</i>	0	Липсва въздействие	0	Липсва въздействие
лицена	<i>Lycaena dispa</i>	0	Липсва въздействие	0	Липсва въздействие
	<i>Callimorpha quadripunctaria</i>	0	Липсва въздействие	0	Липсва въздействие
	<i>Probatiscus subrugosus</i>	0	Липсва въздействие	0	Липсва въздействие
ручеен рак	<i>Austropotamobius torrentium</i>	0	Липсва въздействие	0	Липсва въздействие
бисерна мида	<i>Unio crassus</i>	0	Липсва въздействие	0	Липсва въздействие
вертиго	<i>Vertigo angustior</i>	0	Липсва въздействие	0	Липсва въздействие
вертиго	<i>Vertigo moulinsiana</i>	0	Липсва въздействие	0	Липсва въздействие
ценагрион	<i>Coenagrion ornatum</i>	0	Липсва въздействие	0	Липсва въздействие
торбогнездница	<i>Eriogaster catax</i>	0	Липсва въздействие	0	Липсва въздействие
бръмбар рогач	<i>Lucanus cervus</i>	0	Липсва въздействие	0	Липсва въздействие
офигомфус	<i>Ophiogomphus cecilia</i>	0	Липсва въздействие	0	Липсва въздействие
буков сечко	<i>Morimus funereus</i>	0	Липсва въздействие	0	Липсва въздействие
алпийска розалия	<i>Rosalia alpina</i>	0	Липсва въздействие	0	Липсва въздействие
обикновен сечко	<i>Cerambyx cerdo</i>	0	Липсва въздействие	0	Липсва въздействие

ВИД	SPECIES	Оценка за степента на въздействие при Алтернатива 1		Оценка за степента на въздействие при Алтернатива 2	
РИБИ					
распер	<i>Aspius aspius</i>	0	Липсва въздействие	0	Липсва въздействие
горчивка	<i>Rhodeus sericeus amarus</i>	0	Липсва въздействие	0	Липсва въздействие
маришка мряна	<i>Barbus cyclolepis</i>	0	Липсва въздействие	0	Липсва въздействие
ЗЕМНОВОДНИ					
червенокоремна бумка	<i>Bombina bombina</i>	0	Липсва въздействие	0	Липсва въздействие
жълтокоремна бумка	<i>Bombina variegata</i>	0	Липсва въздействие	0	Липсва въздействие
голям гр. тритон	<i>Triturus karelinii</i>	0	Липсва въздействие	0	Липсва въздействие
ВЛЕЧУГИ					
обикновена блатна костенурка	<i>Emys orbicularis</i>	0	Липсва въздействие	0	Липсва въздействие
южна блатна костенурка	<i>Mauremys caspica</i>	0	Липсва въздействие	0	Липсва въздействие
шипоопашата костенурка	<i>Testudo hermanni</i>	1	много слабо отрицателно в-ие	1	много слабо отрицателно в-ие
шипобедрена костенурка	<i>Testudo graeca</i>	1	много слабо отрицателно в-ие	1	много слабо отрицателно в-ие
пъстър смок	<i>Elaphe quatuorlineata</i>	1	много слабо отрицателно в-ие	1	много слабо отрицателно в-ие
БОЗАЙНИЦИ					
широкоух прилеп	<i>Barbastella barbastellus</i>	0	Липсва въздействие	0	Липсва въздействие
дългопръст нощник	<i>Myotis capaccinii</i>	0	Липсва въздействие	0	Липсва въздействие
дългоух нощник	<i>Myotis bechsteini</i>	0	Липсва въздействие	0	Липсва въздействие
средиземноморски подковонос	<i>Rhinolophus blasii</i>	0	Липсва въздействие	0	Липсва въздействие

ВИД	SPECIES	Оценка за степента на въздействие при Алтернатива 1		Оценка за степента на въздействие при Алтернатива 2	
южен подковонос	<i>Rhinolophus euryale</i>	0	Липсва въздействие	0	Липсва въздействие
видра	<i>Lutra lutra</i>	0	Липсва въздействие	0	Липсва въздействие
мишевиден сънливец	<i>Myomimus roachi</i>	0	Липсва въздействие	0	Липсва въздействие
добруджански хомяк	<i>Mesocricetus newtoni</i>	0	Липсва въздействие	0	Липсва въздействие
европейски вълк	<i>Canis lupus</i>	0	Липсва въздействие	0	Липсва въздействие
пъстър пор	<i>Vormela peregusna</i>	0	Липсва въздействие	0	Липсва въздействие
лалугер	<i>Spermophilus citellus</i>	0	Липсва въздействие	0	Липсва въздействие

5.1.2.2. Въздействие върху животинските видове, включени в предмета на опазване за защитена зона „МЕРИЧЛЕРСКА РЕКА” (BG0000287).

Предмет на опазване са и няколко вида с висок консервационен статус, описани подробно в т. 4.2 с характеристиките на популациите им в защитената зона:

- ✓ безгръбначни - бисерна мида (*Unio crassus*) и бръмбар рогач (*Lucanus cervus*);
- ✓ риби - европейска горчивка (*Rhodeus sericeus amarus*)
- ✓ земноводни - голям гребенест тритон (*Triturus karelinii*) и червенокоремна бумка (*Bombina bombina*);
- ✓ влечуги - шипоопашата костенурка (*Testudo hermanni*), шипобедрена костенурка (*Testudo graeca*), обикновена блатна костенурка (*Emys orbicularis*) и пъстър /ивичест по формуляра/ смок (*Elaphe quatuorlineata*);
- ✓ бозайници - видра (*Lutra lutra*), лалугер (*Spermophilus citellus*) и пъстър пор (*Vormela peregusna*).

Всички цитирани животински видове са предмет на опазване и на защитена зона „Река Марица” и статуса им спрямо терена беше анализиран в предходната точка 5.1.2.1.

Най-близкото отстояние между контурите на зоната и концесията е 1078 м, но бъдещото развитие на кариерата и разработката на находището ще е в обратна посока, т.е. най-близкото разстояние на разработката от зоната ще е над два километра. Въпреки това считаме, че може да се преповтори направеният извод. За три вида влечуги - шипоопашата костенурка (*Testudo hermanni*) и шипобедрена костенурка (*Testudo graeca*) – срещащи се в концесията и пъстър /ивичест по Натура формуляра/ смок (*Elaphe quatuorlineata*)- *вероятен вид*, неразработените терени отговарят до голяма степен на техните изисквания.

Може да се очаква слабо отрицателно въздействие (оценка 1) по време на експлоатацията поради възможността от нарушаване на функционални връзки с популациите в зоната, което може да бъде туширано без прилагане на специални мерки – извършване на дейностите в извънразмножителния период и премесване на срещнати индивиди. Горските насаждения ще бъдат съхранени, както и подходящите за костенурки запустели северозападни части на територията, в които по Алтернатива 2 няма да бъдат разработвани.

Въздействие при експлоатацията на находище „Верикан” върху видовете, включени от предмета на опазване на „МЕРИЧЛЕРСКА РЕКА” (BG0000287):

ВИД	SPECIES	Оценка за степента на въздействие при Алтернатива 1		Оценка за степента на въздействие при Алтернатива 2	
БЕЗГРЪБНАЧНИ					
бисерна мида	<i>Unio crassus</i>	0	Липсва въздействие	0	Липсва въздействие
бръмбар рогач	<i>Lucanus cervus</i>	0	Липсва въздействие	0	Липсва въздействие
РИБИ					
горчивка	<i>Rhodeus sericeus amarus</i>	0	Липсва въздействие	0	Липсва въздействие
ЗЕМНОВОДНИ					
червенокоремна бумка	<i>Bombina bombina</i>	0	Липсва въздействие	0	Липсва въздействие
голям гребенест тритон	<i>Triturus karelinii</i>	0	Липсва въздействие	0	Липсва въздействие

ВИД	SPECIES	Оценка за степента на въздействие при Алтернатива 1		Оценка за степента на въздействие при Алтернатива 2	
ВЛЕЧУГИ					
обикновена блатна костенурка	<i>Emys orbicularis</i>	0	Липсва въздействие	0	Липсва въздействие
шипоопашата костенурка	<i>Testudo hermanni</i>	1	много слабо отрицателно в-ие	1	много слабо отрицателно в-ие
шипобедрена костенурка	<i>Testudo graeca</i>	1	много слабо отрицателно в-ие	1	много слабо отрицателно в-ие
пъстър /ивичест/ смок	<i>Elaphe quatuorlineata</i>	1	много слабо отрицателно в-ие	1	много слабо отрицателно в-ие
БОЗАЙНИЦИ					
видра	<i>Lutra lutra</i>	0	Липсва въздействие	0	Липсва въздействие
пъстър пор	<i>Vormela peregusna</i>	0	Липсва въздействие	0	Липсва въздействие
лалугер	<i>Spermophilus citellus</i>	0	Липсва въздействие	0	Липсва въздействие

5.1.2.3. Въздействие върху животинските видове, включени в предмета на опазване за защитена зона „МАРИЦА ПЪРВОМАЙ” (BG0002081).

В т. 4.3. представихме видовия състав на орнитокомплекса, включен в предмета на опазване за защитена зона „Марица Първомай” (BG0002081).

В концесионната площ установените или вероятни гнездящи видове птици са характерни предимно за горски местообитания и откритите терени. Броят и видовия състав са ограничени. Трофичната стойност на лесистните части е сравнително висока, но на останалите е минимална с оглед антропогенизирането на терените.

Характерните за поречието на река Марица водолюбиви видове птици не се срещат или са много малко вероятни, поради отдалечеността на терена и неговия характер. Навлизането им би имало случаен характер.

Видовете птици, включени в предмета на опазване на защитена зона „МАРИЦА ПЪРВОМАЙ”, с техния статус спрямо концесионната площ, представяме в следната таблица:

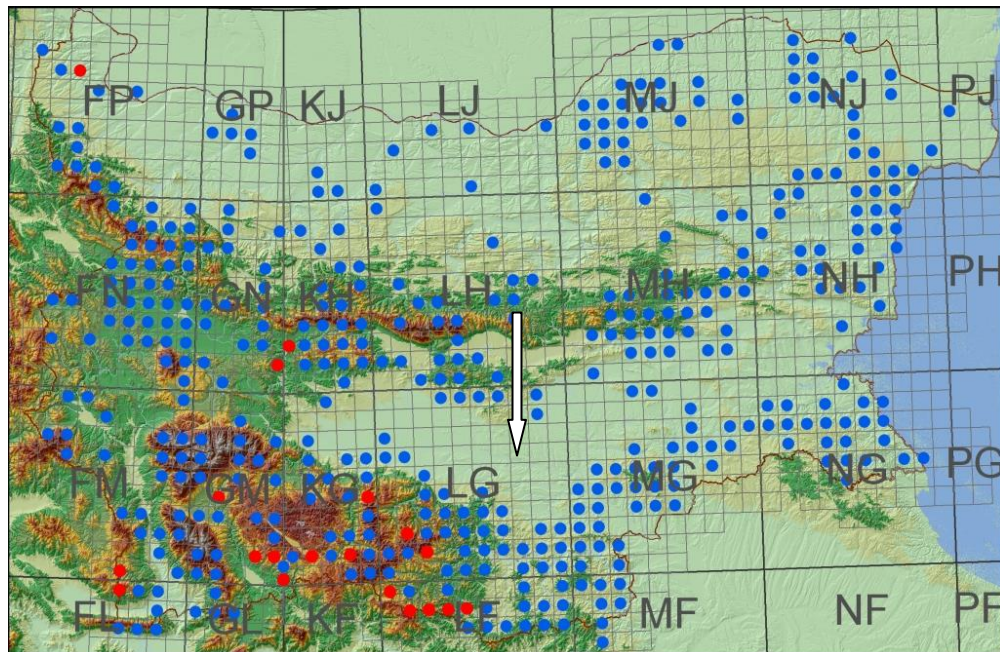
ВИД	SPECIES	СТАТУС СПРЯМО ТЕРЕНА
Разред дневни хищни птици (FALCONIFORMES)		
морски орел	<i>Haliaeetus albicilla</i>	Не се среща.
малък орел	<i>Hieraetus pennatus</i>	Не се среща
малък креслив орел	<i>Aquila pomarina</i>	Не се среща.
късопръст ястреб	<i>Accipiter brevipes</i>	Не се среща.
голям ястреб	<i>Accipiter gentilis</i>	Прелита над терена при миграции, възможно гнездене
малък ястреб	<i>Accipiter nisus</i>	Прелита над терена при миграции, възможно гнездене
черна каня	<i>Milvus migrans</i>	Не се среща
северен мишелов	<i>Buteo lagopus</i>	Не се среща
белоопашат мишелов	<i>Buteo rufinus</i>	Прелита над терена при миграции, възможно гнездене
обикновен мишелов	<i>Buteo buteo</i>	Прелита над терена при миграции, възможно гнездене
чернош. ветрушка	<i>Falco tinnunculus</i>	Прелита над терена при миграции, възможно гнездене
малък сокол	<i>Falco columbarius</i>	Не се среща.
Разред Пеликаноподобни (PELECANIFORMES)		
малък корморан	<i>Phalacrocorax pygmeus</i>	Не се среща
голям корморан	<i>Phalacrocorax carbo</i>	Не се среща
Разред Гмурецоподобни (PODICIPEDIFORMES)		
малък гмурец	<i>Tachybaptus ruficollis</i>	Не се среща
Разред Щъркелоподобни (CICONIIFORMES)		
бял щъркел	<i>Ciconia ciconia</i>	Прелита над терена при миграции
черен щъркел	<i>Ciconia nigra</i>	Не се среща
нощна чапла	<i>Nycticorax nycticorax</i>	Не се среща
голяма бяла чапла	<i>Egretta alba</i>	Не се среща
малка бяла чапла	<i>Egretta garzetta</i>	Не се среща

ръждива чапла	<i>Ardea purpurea</i>	Не се среща
малък воден бик	<i>Ixobrychus minutes</i>	Не се среща
сива чапла	<i>Ardea cinerea</i>	Не се среща
Разред Жеравоподобни (GRUIFORMES)		
ливаден дърдавец	<i>Crex crex</i>	Не се среща
зеленоножка	<i>Gallinula chloropus</i>	Не се среща
лиска	<i>Fulica atra</i>	Не се среща
воден дърдавец	<i>Rallus aquaticus</i>	Не се среща
Разред Гъскоподобни (ANSERIFORMES)		
ням лебед	<i>Cygnus olor</i>	Не се среща
поен лебед	<i>Cygnus cygnus</i>	Не се среща
зеленоглава патица	<i>Anas platyrhynchos</i>	Не се среща
белоока потапница	<i>Aythya nyroca</i>	Не се среща
голяма белочела гъска	<i>Anser albifrons</i>	Не се среща
зимно бърне	<i>Anas crecca</i>	Не се среща
Разред Дъждосвирицоподобни (CHARADRIIFORMES)		
речна рибарка	<i>Sterna hirundo</i>	Не се среща
голям горски водобегач	<i>Tringa ochropus</i>	Не се среща
малък горски водобегач	<i>Tringa glareola</i>	Не се среща
калугерица	<i>Vanellus vanellus</i>	Не се среща
средна бекарина	<i>Gallinago gallinago</i>	Не се среща
стридожд	<i>Haematopus ostralegus</i>	Не се среща
речен дъждосвирец	<i>Charadrius dubius</i>	Не се среща
Разред Синявицоподобни (CORACIIFORMES)		
земеродно рибарче	<i>Alcedo taitis</i>	Не се среща
пчелояд	<i>Merops apiaster</i>	Не се среща

синявица	<i>Coracias garrulous</i>	Не се среща
Разред Кълвачоподобни (PICIFORMES)		
сирийски пъстър кълвач	<i>Dendrocopos syriacus</i>	Прелита над терена при миграции, възможно гнездене
черен кълвач	<i>Dryocopus martius</i>	Не се среща
Разред Вrabчоподобни (PASSERIFORMES)		
белочела сврачка	<i>Lanius nubicus</i>	Прелита над терена при миграции,
голям маслинов присмехул ник	<i>Hippolais olivetorum</i>	Прелита над терена при миграции, възможно гнездене
полска бърбица	<i>Anthus campestris</i>	Не се среща
червеногърба сврачка	<i>Lanius collurio</i>	Прелита над терена при миграции, възможно гнездене
черночела сврачка	<i>Lanius minor</i>	Прелита над терена при миграции, възможно гнездене
брегова лястовица	<i>Riparia riparia</i>	Не се среща

Голям ястреб (*Accipiter gentilis*). Холарктичен, гнездещо-прелетен, преминаващ и зимуващ за България вид с численост около 1200–1500 двойки към 2011 г („Червена книга на България. Том 2 - Животни“). В много райони се наблюдава намаляване на броя на гнездещите двойки. Местообитанията му са свързани с високостъблени гори в планините и равнините, крайречни гори; стари паркове в градската и крайградската зона, както и иглолистни култури, които сега са едно от типичните размножителни местообитания на вида. Нерядко гнездата се намират близо до селища. Размножителният период започва през март – началото на април. Строи големи гнезда, но използва и стари гнезда на други хищни или на вранови птици. Обикновено всяка двойка има по 2–3 гнезда в гнездовата си територия, които птиците използват през различни години. През април снася 2–5 яйца, най-често 3–4. Мъти 35–38 дни. Младите напускат гнездото на около 40 дни след излюпването си. Храни се с дребни и средно големи птици (диви и домашни) и бозайници. Основните отрицателно действащи фактори са отстрел, сечи, преследване от гълъбари; горски пожари; безпокойство от билкари, гълъбари и др.; изземване на яйца и малки от браконiere; преследване; планински вело- и мото-спортове; улавяне в птичи стопанства и др.

Разпространението в страната представяме по Георги П. Стоянов, Златозар Боев („Червена книга на България. Том 2 - Животни”, 2011г.) :

● Находище преди 1985 ● Находище преди 2003 ● Находище след 2003

Находище „Великан” -

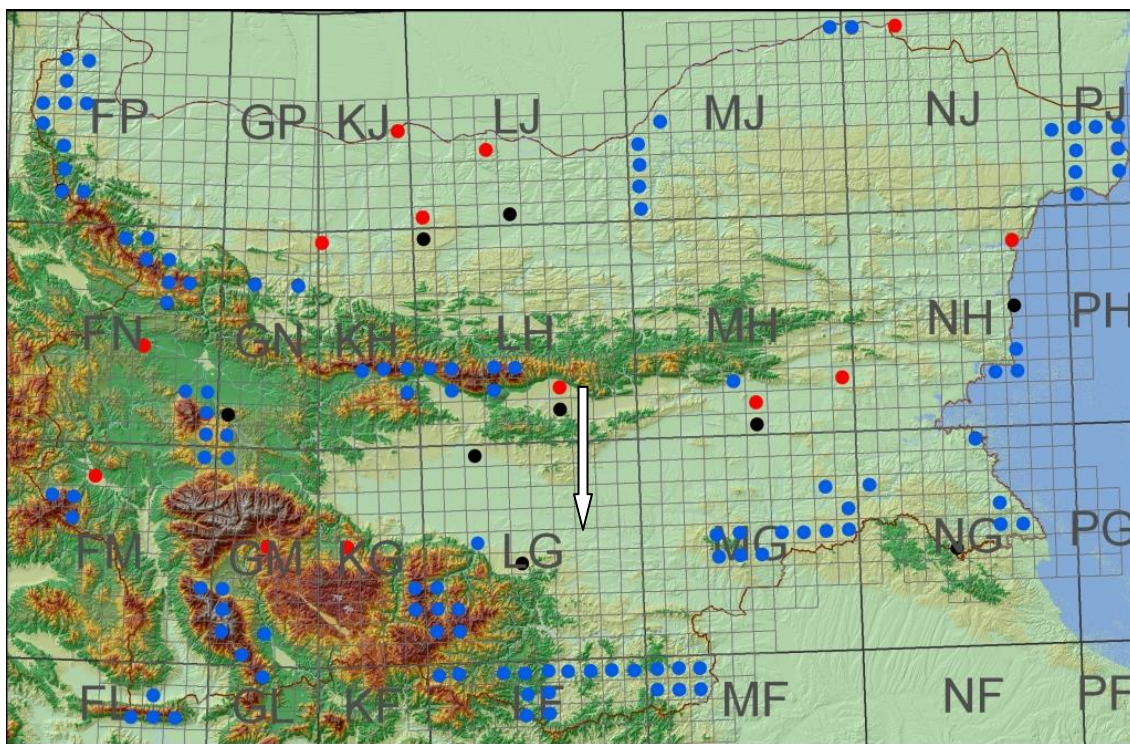
Малък ястреб (*Accipiter nisus*). Палеарктичен вид, постоянен и преминаващ за България.

По Златозар Боев, Георги Стоянов („Червена книга на България. Том 2 - Животни”, 2011 г.) в миналото е бил широко разпространен и многоброен. Сега през гнездовия период се среща почти в цялата страна; с най-висока численост в планините и предпланините (Стара планина, Пирин, Славянка, Витоша) и Черноморското крайбрежие. По-рядък е в равнините и низините. Числеността на гнезещата популация в България нараства. Броят на гнездящите двойки и между 1500–2000 , а зимуващите екземпляри достигат 2000–5000 птици.

Местообитанията му са свързани с гори и крайнините им в равнините, предпланините и планините до алпийския пояс. През гнездовия период е по-чест в планините и в широколистните гори. Гнезди по единични високи дървета в открити места или по крайнини на гори. Снася 2–6 яйца, които женската мъти 32-34 дни. Орнитофаг. Ловува дребни птици до 120 g, обикновено до 7 km от гнездото.

Отрицателно действащи фактори са безпокойство, отстрел, обезлесяване на обширни райони в равнините, съкращаване на хранителната база.

Разпространение в страната:

● Находище преди 1985

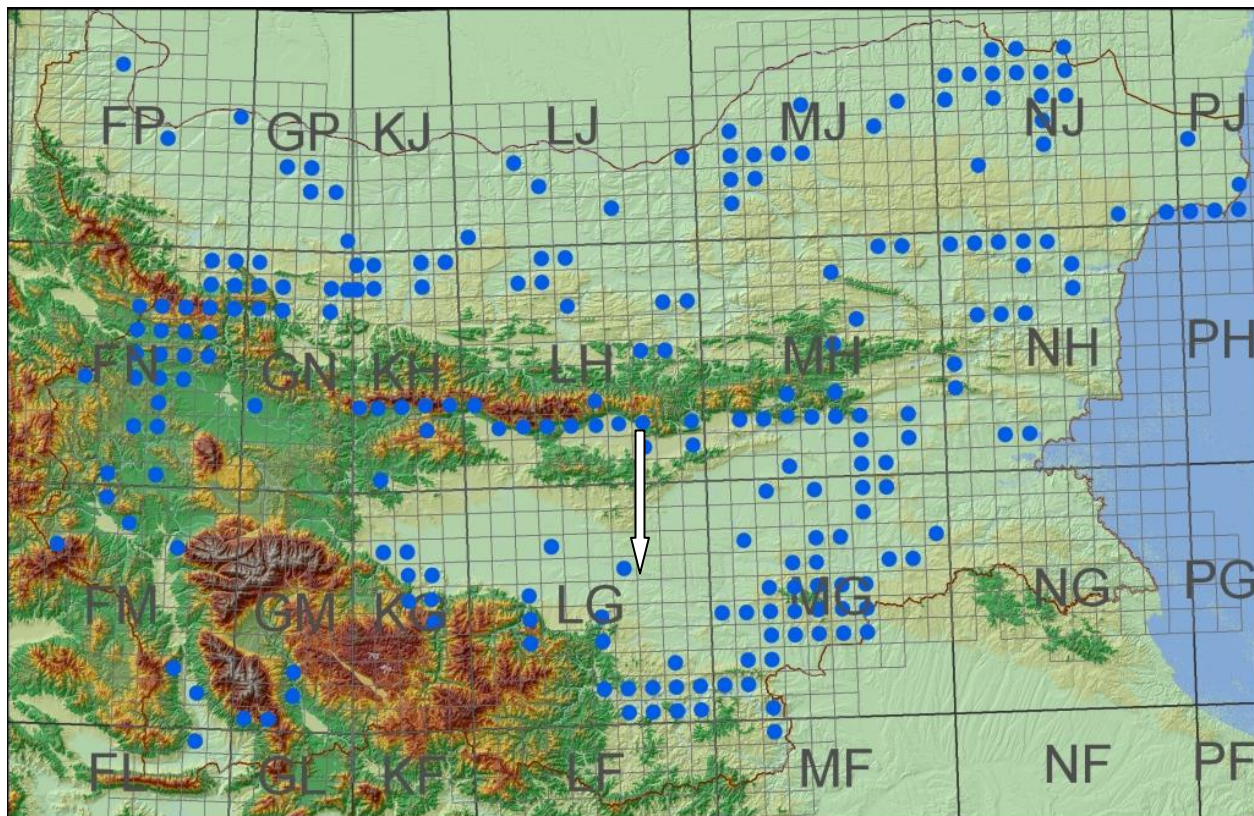
● Находище преди 2003

● Находище след 2003

Находище „Великан” - →

Белоопашат мишелов (*Buteo rufinus*). Палеоксерен вид, Постоянен, гнездещо-прелетен, преминаващ и зимуващ за страната ни. Според Илия Ватев, И. Ангелов, Д. Домусчиев и Любомир Профиров („Червена книга на България. Том 2 - Животни”, 2011 г.) броят на гнездещите двойки е между 800 и 1000 в около 500 находища. Обитава скали в проломи и ждрела на реки, отделни скални комплекси, каменни кариери с открити пространства около тях (орни земи, пасища), които птиците изпозват за ловуване.

Гнезди на скални площадки, по-рядко на широколистни и иглолистни дървета. Строежът на ново гнездо или поправка на старото е в началото на март, а при продължително затопляне и на по-ниска надморска височина – и в края на февруари. Най-близко разстояние между две обитаеми гнезда е около 1200 m. Толерантен е към други гнездещи в района грабливи птици. Заплашен е от деградация на биотопите; залесяване на големи площи; случайна смъртност от далекопроводи, употреба на препарати.

● Находище преди 1985

● Находище преди 2003

● Находище след 2003

Находище „Великан” - →

Обикновен мишелов (*Buteo buteo*). У нас се среща целогодишно. Птиците от Северна Европа зимуват в южните част на континента, включително и в България. През зимата е многоброен в открити земеделски райони, често в близост до пътища и магистрали. Среща се в цялата страна, като през размножителния период не е установен в обширни безлесни райони с преобладаващи обработваеми площи. Обитава гори в близост до открити пространства, мозаечни местообитания от ливади, пасища, орна земя с ивици от дървета и крайречни гори. По-чест в полупланинските райони, където има разнообразни местообитания от гори, ливади, пасища и обработваеми земи. Гнездото е разположено в короната на дървета, най-често в крайнини на гора, но понякога и в помалки групи от дървета сред открити пространства. Снася 2 – 4 яйца, има едно поколение годишно през периода март-юни. Храни се основно с полевки и други дребни гризачи, но също така и с насекоми, земни червеи, влечуги, земноводни и дребни пойни птици.

Черношипа ветрушка (*Falco tinnunculus*). Сравнително дребна граблива птица, с размерите на гургулица . Широко разпространен вид, но с ниска плътност на популацията. Обитава открити пространства с еденични или групи високи дървета, скални проломи и ждрела, лъсови брегове, крайнини на гори. През последните години обитава и синантропни местообитания в населените места. Среща се в обработваеми земи с разположени по периферията синори и храсталаци и групи дървета и линии на далекопроводи, на които гнезди. У нас през размножителния период се среща повсеместно в планините и равнините, като през последните десетилетия навлиза активно да гнезди в населените места. Гнезди поеденично или в рехави групи. Гнездото е разположено в скални ниши, пукнатини, в стари гнезда на вранови птици по дървета, сврачи гнезда по електрически стълбове, по покривите на високи сгради или корнизи, активно заема и изкуствени гнездилки. През зимата се среща основно в равнините.

Храни се с различни гризачи и дребни бозайници - предимно полевки, мишки, земеровки, дребни птици и много насекоми. Използването на инсектициди и хербециди са една от заплахите за вида, както и унищожаването на синурите, които осигуряват подходящи места за ловуване.

Цитираните хищници - белоопашат мишелов (*Buteo rufinus*), малък ястреб (*Accipiter nisus*), голям ястреб (*Accipiter gentilis*), обикновен мишелов (*Buteo buteo*) и черношипа ветрушка (*Falco tinnunculus*) сме отбелязвали в района, но винаги реещи се.

При Алтернатива 1 се засягат необратимо горските територии в концесионната площ и се увреждат размножителни и трофични екологични ниши, потенциално възможни за заемане от една двойка. Въпреки, че територията е извън защитената зона отстоянието от нея /най-близко по права линия 1885 м/ прави обособени функционалните връзки между двете територии.

При Алтернатива 2 не се очаква въздействие върху видовете. Не се отнемат потенциални гнездови територии, а нарушената временно хранителна база е минимална.

Бял щъркел (*Ciconia ciconia*). Гнездещо-прелетен, преминаващ и по изключение зимуващ вид. Предимно населени места в ниските части на страната и в близост до реки, оризища, влажни ливади, язовири и др. При преброяването през 1994–1995 г. вън от населените места са наблюдавани само около 8% от общия брой гнезда.

Концесионната площ не предлага гнездови местообитания и е до голяма степен неподходяща като хранителна база. Присъствието му би имало случаен характер.

Сирийски пъстър кълвач (*Dendrocopos syriacus*). В България популацията на вида е оценена на 14-25 000 двойки. Среща се в цялата страна с изключение на високите части на планините. Обитава паркове и градини в населени места, овощни градини, открити райони с единични и групи дървета. Предпочита ивици дървета, храсти и мозайки от тях като не е задължително те да бъдат в близост до населени места. Най-чест е от 0-700 м н.в., но в отделни селища се среща и до 1250 м н.в.

Гнездото си прави в стъблото на дърво или негови дебели и сухи клони, така че вътрешността му да бъде с поне 20 см широчина. Една хралупа се ползва само веднъж тъй като в нея се натрупват паразити. Често обаче, птицата може да прави по няколко гнезда на едно и също дърво през следващи години. Храни се с ларви и възрастни на насекоми, семена и плодове. Локализира насекомите под кората на дърветата по звука, който насекомите издават. След това пробива дупка в кората на дървото и издърпва насекомото с дългия си език. Вероятен вид, но територията не предлага подходящи гнездови местообитания. Навлиза в нея за да я ползва като хранителна база.

По-трайно с територията са свързани единствено представителите на разред Вrabчоподобни (*Passeriformes*).

Черночелата сврачка (*Lanius minor*) Обитава пасища и обработваеми земи с единични дървета и храсти. Гнезди по дървета. Храни се основно с едри насекоми, но лови и дребни гущери, птици и бозайници. Не сме установили гнездене, но е възможно да използва за това дървесната растителност в крайнините на лесистната територия. Отбелязвали сме я в близост до концесията в запустелите терени, бивши вилни места. Прелита при миграции.

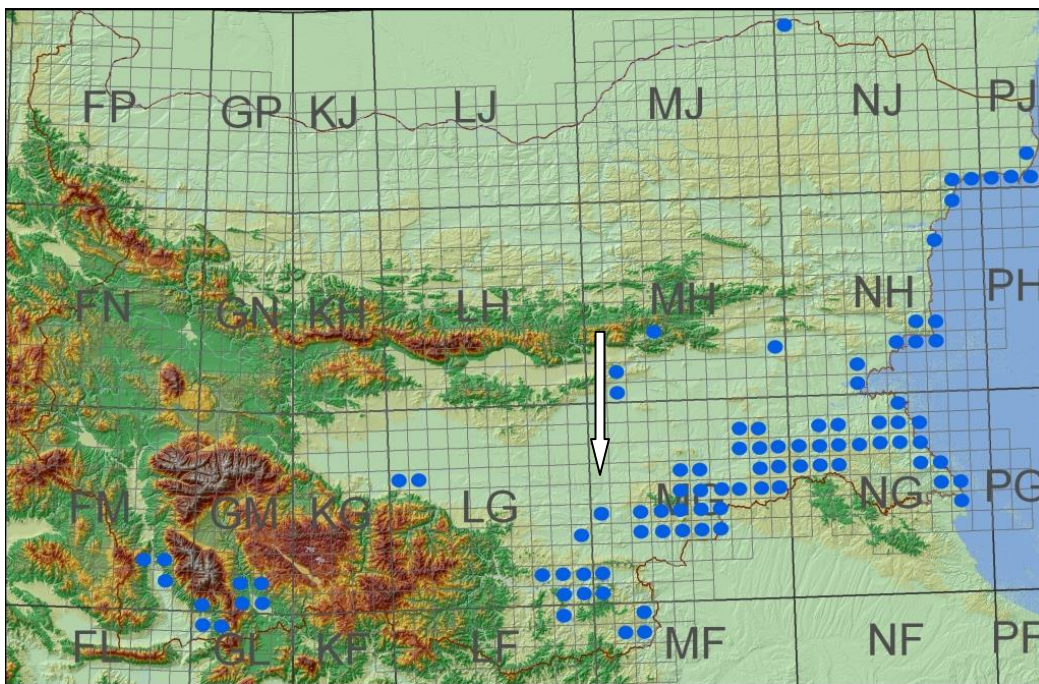
Червеногърба сврачка (*Lanius collurio*) е най-широкоразпространеният вид сврачка в Европа. В България видът се среща само в размножителния период, като първите птици се появяват в началото на май и отлитат към Африка в края на август и началото на септември. Гнездата са най-често в ниските части на бодливи храсти, но понякога и на леснодостъпни места по ниските клони на дърветата. битава открити пространства с разпръснати храсти и ниски дървета, които използва за укритие и гнездене, както и по време на лов. Предпочита терени със слаб наклон и особено южните склонове на хълмове и възвишения в близост до реки и езера/язовири. Широко разпространена е в селскостопанските райони и силно се влияе от използването на инсектициди и премахването на естествената растителност по периферията на обработваемите площи. Храни се с насекоми, основно бръмбари, но също и с други безгръбначни, малки бозайници, птици и влечуги.

Търси жертвите си от върха на храст, жица, стълб и др. след което улавя жертвите си в полет или сграбчвайки ги на земята.

Възможно е да гнезди в храстово-тревните комплекси. Прелита при миграции и използва площта като хранителна база.

Белочела сврачка (*Lanius nubicus*). Вид с близка на предходния биология. Обитава полета, обрасли с храсти и дървета, речни долини. Отбелязвали сме присъствието му само в близост до река Марица. Прелита при миграции.

Голям маслинов присмехулник (*Hippolais olivetorum*). Концесионната площ е подходяща за източносредиземноморския вид, чийто ареал в България е около 6 000 km². Популацията е фрагментирана и много находища са с по няколко двойки. Численост 950-1100 гнездещи двойки на 1200-1400 km² е възможна за вида при средна плътност 0,8 двойки/km². Средна максимална плътност за страната е 1,6 двойки/km². Гнездото най-често се прави в драка, също на кукуч и дървовидна хвойна. Обитава сухи каменисти склонове, долини и ждрела с храстова растителност и светли ниски гори от средиземноморски тип в хълмистия и предпланинския пояс, както и по морския бряг. Не сме отчели гнезда на терена, но е възможно използването на територията като хранителна база. Гнездовите находища в страната представяме по Илия Ватев, Жеко Спиридонов, Павел Симеонов („Червена книга на България. Том 2 - Животни”, 2011 г.)

● Находище преди 1985 ● Находище преди 2003 ● Находище след 2003

Находище „Великан” - →

За всички описани отбелязани или вероятни за концесия „Великан” видове птици от предмета на опазване на защитена зона „Марица Първомай” въпреки че не се отнемат пряко площи от зоната при Алтернатива 1 е възможно нарушаване на функционалните връзки между популациите. За поддържане и подобряване на структурата и динамиката на популациите на гнездящите в контура на зоната видове птици е жизнено важно да се поддържа стабилно състояние в целия ареал. В този смисъл е удачно да се приложи само варианта на разработка при Алтернатива 2, при който стойността на територията и буферната ѝ роля спрямо зоната се съхраняват до голяма степен с възможности за възстановяване и реинтеграция на отнетите в срока на експлоатация площи.

При всички свързани по един или друг начин с терена видове очакваме безпокойство през периода на експлоатация на запасите. След предвидената рекултивация това въздействие, макар и продължително, ще бъде преустановено и територията може да бъде включена към местните ареали на видовете птици.

Въздействие при експлоатацията на находище „Верикан” върху видовете, включени от предмета на опазване на „МАРИЦА ПЪРВОМАЙ” (BG0002081):

ВИД	SPECIES	Оценка за степента на въздействие при <u>Алтернатива 1</u>		Оценка за степента на въздействие при <u>Алтернатива 2</u>	
Разред дневни хищни птици (FALCONIFORMES)					
морски орел	<i>Haliaeetus albicilla</i>	0	Липсва въздействие	0	Липсва въздействие
малък орел	<i>Hieraaetus pennatus</i>	0	Липсва въздействие	0	Липсва въздействие
малък креслив орел	<i>Aquila pomarina</i>	0	Липсва въздействие	0	Липсва въздействие
късопръст ястреб	<i>Accipiter brevipes</i>	0	Липсва въздействие	0	Липсва въздействие
голям ястреб	<i>Accipiter gentilis</i>	1	слабо отрицателно въздействие.	0	Липсва въздействие
малък ястреб	<i>Accipiter nisus</i>	1	слабо отрицателно въздействие.	0	Липсва въздействие
черна каня	<i>Milvus migrans</i>	0	Липсва въздействие	0	Липсва въздействие
север. мишелов	<i>Buteo lagopus</i>	0	Липсва въздействие	0	Липсва въздействие

белоопашат мишелов	<i>Buteo rufinus</i>)	1	слабо отрицателно въздействие.	0	Липсва въздействие
обикновен мишелов	<i>Buteo buteo</i>	1	слабо отрицателно въздействие.	0	Липсва въздействие
черношипа ветрушка	<i>Falco tinnunculus</i>	1	слабо отрицателно въздействие.	0	Липсва въздействие
малък сокол	<i>Falco columbarius</i>	0	Липсва въздействие	0	Липсва въздействие
Разред Гмурецоподобни (PODICIPEDIFORMES)					
малък гмурец	<i>Tachybaptus ruficollis</i>	0	Липсва въздействие	0	Липсва въздействие
Разред Пеликаноподобни (PELECANIFORMES)					
малък корморан	<i>Phalacrocorax pygmeus</i>	0	Липсва въздействие	0	Липсва въздействие
голям корморан	<i>Phalacrocorax carbo</i>	0	Липсва въздействие	0	Липсва въздействие
Разред Щъркелоподобни (CICONIIFORMES)					
бял щъркел	<i>Ciconia ciconia</i>	0	Липсва въздействие	0	Липсва въздействие
черен щъркел	<i>Ciconia nigra</i>	0	Липсва въздействие	0	Липсва въздействие
нощна чапла	<i>Nycticorax nycticorax</i>	0	Липсва въздействие	0	Липсва въздействие
голяма бяла чапла	<i>Egretta alba</i>	0	Липсва въздействие	0	Липсва въздействие
малка бяла чапла	<i>Egretta garzetta</i>	0	Липсва въздействие	0	Липсва въздействие
ръждива чапла	<i>Ardea purpurea</i>	0	Липсва въздействие	0	Липсва въздействие
малък воден бик	<i>Ixobrychus minutus</i>	0	Липсва въздействие	0	Липсва въздействие
Разред Жеравоподобни (GRUIFORMES)					
ливаден дърдавец	<i>Crex crex</i>	0	Липсва въздействие	0	Липсва въздействие
зеленоножка	<i>Gallinula chloropus</i>	0	Липсва въздействие	0	Липсва въздействие
лиска	<i>Fulica atra</i>	0	Липсва въздействие	0	Липсва въздействие

воден дърдавец	<i>Rallus aquaticus</i>	0	Липсва въздействие	0	Липсва въздействие
Разред Гъскоподобни (ANSERIFORMES)					
ням лебед	<i>Cygnus olor</i>	0	Липсва въздействие	0	Липсва въздействие
поен лебед	<i>Cygnus cygnus</i>	0	Липсва въздействие	0	Липсва въздействие
зеленоглава патица	<i>Anas platyrhynchos</i>	0	Липсва въздействие	0	Липсва въздействие
белоока потапница	<i>Aythya nyroca</i>	0	Липсва въздействие	0	Липсва въздействие
гобяма белочела гъска	<i>Anser albifrons</i>	0	Липсва въздействие	0	Липсва въздействие
зимно бърне	<i>Anas crecca</i>	0	Липсва въздействие	0	Липсва въздействие
Разред Дъждосвирицоподобни (CHARADRIIFORMES)					
речна рибарка	<i>Sterna hirundo</i>	0	Липсва въздействие	0	Липсва въздействие
голям горски водобегач	<i>Tringa ochropus</i>	0	Липсва въздействие	0	Липсва въздействие
малък горски водобегач	<i>Tringa glareola</i>	0	Липсва въздействие	0	Липсва въздействие
калугерица	<i>Vanellus vanellus</i>	0	Липсва въздействие	0	Липсва въздействие
средна бекарина	<i>Gallinago gallinago</i>	0	Липсва въздействие	0	Липсва въздействие
стридожд	<i>Haematopus ostralegus</i>	0	Липсва въздействие	0	Липсва въздействие
речен дъждосвирец	<i>Charadrius dubius</i>	0	Липсва въздействие	0	Липсва въздействие
Разред Синявицоподобни (CORACIIFORMES)					
земеродно рибарче	<i>Alcedo taitis</i>	0	Липсва въздействие	0	Липсва въздействие
пчелояд	<i>Merops apiaster</i>	0	Липсва въздействие	0	Липсва въздействие
синявица	<i>Coracias garrulous</i>	0	Липсва въздействие	0	Липсва въздействие
Разред Кълвачоподобни (PICIFORMES)					
сирийски пъстър кълвач	<i>Dendrocopos syriacus</i>	1	слабо отрицателно въздействие.	0	Липсва въздействие

черен кълвач	<i>Dryocopus martius</i>	0	Липсва въздействие	0	Липсва въздействие
Разред Вrabчоподобни (PASSERIFORMES)					
голям маслинов присмехул ник	<i>Hippolais olivetorum</i>	1	слабо отрицателно въздействие.	0	Липсва въздействие
полска бърбрица	<i>Anthus campestris</i>	0	Липсва въздействие	0	Липсва въздействие
белочела сврачка	<i>Lanius nubicus</i>	1	слабо отрицателно въздействие.	0	Липсва въздействие
червеногърба сврачка	<i>Lanius collurio</i>	1	слабо отрицателно въздействие.	0	Липсва въздействие
черночела сврачка	<i>Lanius minor</i>	1	слабо отрицателно въздействие.	0	Липсва въздействие
брегова лястовица	<i>Riparia riparia</i>	0	Липсва въздействие	0	Липсва въздействие

5.2. ОПИСАНИЕ И АНАЛИЗ НА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО НА ИНВЕСТИЦИОННОТО ПРЕДЛОЖЕНИЕ ВЪРХУ ЦЕЛОСТТА НА ЗАЩИТЕНИТЕ ЗОНИ С ОГЛЕД НА ТЯХНАТА СТРУКТУРА, ФУНКЦИИ И ПРИРОДОЗАЩИТНИ ЦЕЛИ (ЗАГУБА НА МЕСТООБИТАНИЯ, ФРАГМЕНТАЦИЯ, ОБЕЗПОКОЯВАНЕ НА ВИДОВЕ, НАРУШАВАНЕ НА ВИДОВИЯ СЪСТАВ, ХИМИЧЕСКИ, ХИДРОЛОЖКИ И ГЕОЛОЖКИ ПРОМЕНИ И ДР.) КАКТО ПО ВРЕМЕ НА РЕАЛИЗАЦИЯТА, ТАКА И ПРИ ЕКСПЛОАТАЦИЯТА НА ИНВЕСТИЦИОННОТО ПРЕДЛОЖЕНИЕ.

5.2.1. Въздействие върху структурата на защитените зони.

5.2.1.1. Въздействие върху структурата на защитена зона „РЕКА МАРИЦА”(BG0000578).

Доусвояването на 542 дка от утвърдените запаси и ресурси на находище „Великан” не засяга площно защитената зона и не отнема територии от нея. Не се променя разпределение на земите и горите.

При реализация на препоръчаната **Алтернатива 2** поне 260 дка се запазват в настоящия им вид, от които 203 дка, заети от местообитанието „Източни гори от космат дъб” (**91AA***), като още две петна от общо около 10 дка, прилежащите на горската територия, се оставят без всякакви мероприятия, което осигурява възможности за развитието му върху тях. Такива възможности за заемане на терени за развитието му в западна посока се осигуряват и от обособената зона за безопасност, обхващаща земи, които ще останат неразработени. Добра е перспективата за района и при приложението на горска биологична рекултивация с фиданки и подсяване на жълъди от космат дъб. Така в бъдеще се осигурява значителна по своята стойност функционална връзка с горите в зоната и местообитанието в нея.

Сруктурнопределящите инвестиционни предложения, планове и програми, цитирани в т. 2 за останалите утвърдени по ЗООС и ЗБР предложения, заедно с настоящото, няма вероятност да доведат до прояви на кумулативен ефект.

При реализация на Алтернатива 1 обаче ще са необходими специални компенсиращи мерки за невъзстановимото засягане на 203 дка, заети с „Източни гори от космат дъб” (**91AA***). За целта ще са необходими площи, които фирмата не притежава и ще се наложи усвояване на терени от Горския фонд в района, предвидени с друг състав на насажденията, което прави практическото им изпълнение много трудно.

При Алтернатива 2 ще се реализира описаната по-горе благоприятна за съхраняването и развитието на местообитанието ситуация, която е в съответствие с целите на опазване на защитената зона и ще спомогне за съхраняването и развитието му в самата защитена зона. Този вариант за доусвояване на находището не предполага и никакви опосредствени въздействия върху зоната, които могат да доведат до негативни промени в нейната структура.

5.2.1.2. Въздействие върху структурата на защитена зона „МЕРИЧЛЕРСКА РЕКА” (BG0000287).

Доусвояването на 542 дка от утвърдените запаси и ресурси на находище „Великан” не засяга площно защитената зона и не отнема територии от нея. Не се променя разпределение на земите и горите. Развитието на кариерните дейности ще се извършва в посока, която осигурява отдалечаването им от контура на зоната.

Сруктурнопределящите инвестиционни предложения, планове и програми, цитирани в т. 2 за останалите утвърдени по ЗООС и ЗБР предложения, заедно с настоящото, няма вероятност да доведат до прояви на кумулативен ефект

Не се засягат елементи, които могат да повлияят негативно върху нейните ключови сруктурни звена.

5.2.1.3. Въздействие върху структурата на защитена зона „МАРИЦА ПЪРВОМАЙ” (BG0002081).

При реализацията на Алтернатива 1 е възможно да се допуснат предпоставки за негативни въздействия върху близко разположените участъци от зоната, съхраняващи местообитания на видове, свързани и с концесионната площ.

По нататъшното развитие на кариера „Великан” не предполага въздействие върху ключовите елементи на зоната при реализация на Алтернатива 2, която е безспорно по-благоприятната за околната среда като цяло и компонентите на биологичното разнообразие. Осигуряват се необходимите потенциални гнездови и трофични ниши, които ще подпомогнат опазването на структурата на популациите на някои от видовете от предмета на опазване, което беше анализирано и оценено в т. 5.1.2.3.

Сруктурнопределящите инвестиционни предложения, планове и програми, цитирани в т. 2 за останалите утвърдени по ЗООС и ЗБР предложения, заедно с настоящото, няма вероятност да доведат до прояви на кумулативен ефект

Не се очаква въздействие върху структурата на защитена зона „МАРИЦА ПЪРВОМАЙ” (BG0002081) при реализацията на Алтернатива 2.

5.2.2. Въздействие върху функциите и природозащитните цели на защитените зони.

5.2.2.1. Въздействие върху функциите и природозащитните цели на защитена зона „РЕКА МАРИЦА”(BG0000578).

❖ **Загуба на местообитания.** Добивните и преработвателни дейности и при двете алтернативи не засягат нито едно от типовете природни местообитания, предмет на опазване в защитената зона, включени в Приложение I на Директива 92/43/ЕЕС и Приложение №1 на Закона за биологичното разнообразие.

При проектиране и реализация на пълното доусвояване на запасите и ресурсите в условията на Алтернатива 1 ще се засегне необратимо голяма част от общо 203 дка площ, заети от подлежащото на опазване местообитание „Източни гори от космат дъб” (91AA). Ще се нарушат функционалните връзки в сравнително добре запазения широколистен дъбов масив, над 60 % от който е извън находището и концесията.

Макар той да е извън зоната има изключително важно значение за изпълнение на една от целите на Европейската и националната екологична мрежа Natura 2000 – създаване на условия за генетичен обмен между разделени популации и видове.

Предложеният вариант -Алтернатива 1, следва да бъде актуализиран, като се изключат от разработка площите, заети с местообитанието „Източни гори от космат дъб” (91AA).

При реализация на препоръчаната **Алтернатива 2**, както вече посочихме, се осигурява възможности за съхраняване и развитие местообитанието, с което се създават предпоставки и за развитие на функционални връзки с това във защитената зона.

❖ **Фрагментация.** И при двата варианта пряко не се предизвиква фрагментация на видовете, включени в предмета на опазване. Спазвайки принципа на предпазливостта в т. 5.1 допуснахме много слабо отрицателно въздействие върху шипоопашата костенурка (*Testudo hermanni*), шипобедрена костенурка (*Testudo graeca*) и пъстър смок (*Elaphe quatuorlineata*) Общо концесионната площ не е част от установени техни миграционни коридори. Слабо се засягат терени с автохтонна растителност, осигуряващи местообитания на видовете от предмета на опазване. Поради тези причини не може да се очаква някакво забележимо или измеримо изменение на фактора „фрагментиране” на популации в защитената зона, причинено от реализацията на инвестиционното предложение. Не се очакват и прояви на бариерен ефект.

❖ **Обезпокояване на видове.** Отдалечеността на кариерата от защитена зона „Река Марица” изключва въздействия като „Обезпокояване на видове” по време и на тритне етапа - минно строителство, експлоатацията и рекултивация,.

За минимизиране на евентуални „щети” върху най-близко разположените територии от защитената зона и от отдръпване на целевите видове, е целесъобразно да бъдат ограничени някои дейности в периода на размножаване-например да не се извършват взривявания. Остатъкът от находището е в зона, в която екологичните ниши на включените в предмета на опазване животни са изключително ограничени и не очакваме значими за популациите на някои вероятни видове прояви на фактора „безпокойство” със значение за тяхната структура и динамика.

❖ **Нарушаване на видовия състав.** Извършеният анализ не дава основание да се допусне нарушаване в резултат на реализацията на инвестиционното предложение на установения видов състав на популациите на целевите животински видове в зоната.

❖ **Не се очакват и загуби на индивиди.** Не се прекъсват миграционни коридори.

Въпреки че площта губи на практика за продължителен период от време качествата си и като трофична близкоразположена база, то тя не е в състояние да окаже видимо деструктивно въздействие на състоянието на хранителните ресурси на популациите на целевите видове в района. В този смисъл тя ще съхрани изцяло ценологичния си облик, характерен за настоящия етап.

Предвид всичко изложено **не могат да бъдат очаквани загуба на местообитания и фрагментация на популациите на видовете**, предмет на опазване и **влошаване на структурата им, особено при реализацията на Алтернатива 2.**

Дейността предизвиква ограничени промени в геоложката основа и ландшафта в защитената зона. Не засяга повърхностни и подземни води. Не води до значими за живите организми емисии на химически вещества във въздуха, водите и почвите.

Реализацията на инвестиционното предложение няма да предизвика сукцесионни процеси в зоната, водещи до промяна на **видовия състав** или в условията на средата - **химически, хидроложки, значителни геоложки, климатични или други промени.**

Може да се очаква, засилване на антропогенния натиск, но в рамките на емкостта на формираните екосистеми и на популациите на видовете от предмета на опазване.

Очакваното въздействие при реализацията на Алтернатива 2 има облекчен характер. Макар и продължително въздействието не противоречи на поставените цели за обявяването на зоната, а именно:

- Запазване на площта на природните местообитания и местообитанията на видове и техните популации, предмет на опазване в рамките на защитената зона.
- Запазване на естественото състояние на природните местообитания и местообитанията на видове, предмет на опазване в рамките на защитената зона, включително и на естествения, за тези местообитания, видов състав, характерни видове и условия на средата.
- Възстановяване, при необходимост, на площта и естественото състояние на приоритетни природни местообитания и местообитания на видове, както и на популации на видовете, предмет на опазване в рамките на защитената зона.

Очакваното въздействие, при реализацията на препоръчаната Алтернатива 2, може да бъде минимизирано при спазване на препоръките, дадени в т. 6. Не са необходими специални компенсиращи мерки.

След реализацията ще се създадат условия за реинтеграция на територията с извършването на техническа и биологична рекултивация.

5.2.2.2. Въздействие върху функциите и природозащитните цели на защитена зона „МЕРИЧЛЕРСКА РЕКА” (BG0000287).

❖ **Загуба на местообитания.** Добивните и преработвателни дейности и при двете алтернативи не засягат единственият тип природно местообитание, предмет на опазване в защитената зона, включен в Приложение I на Директива 92/43/ЕЕС и Приложение №1 на Закона за биологичното разнообразие.

Фрагментация. И при двата варианта пряко не се предизвиква фрагментация на видовете, включени в предмета на опазване. Спазвайки принципа на предпазливостта в т. 5.1 допуснахме много слабо отрицателно въздействие върху шипоопашата костенурка (*Testudo hermanni*), шипобедрена костенурка (*Testudo graeca*) и пъстър смок (*Elaphe quatuorlineata*). Общо концесионната площ не е част от установени техни миграционни коридори. Слабо се засягат терени с автохтонна растителност, осигуряващи местообитания на видовете от предмета на опазване. Поради тези причини не може да се очаква някакво забележимо или измеримо изменение на фактора „фрагментиране” на популации в защитената зона, причинено от реализацията на инвестиционното предложение. Не се очакват и прояви на бариерен ефект.

❖ **Обезпокояване на видове.** Отдалечеността на кариерата от защитена зона „Меричлерска река” изключва пряко или косвено обезпокояване на видове по време и на тритне етапа - минно строителство, експлоатацията и рекултивация.

За минимизиране на евентуални „щети” върху най-близко разположените територии от защитената зона и от отдръпване на целевите видове, е целесъобразно да бъдат ограничени някои дейности в периода на размножаване-например да не се извършват взривявания. Остатъкът от находището е в зона, в която са силно ограничени екологичните ниши за включените в предмета на опазване животни и не очакваме значими за популациите на някои вероятни видове прояви на фактора „безпокойство” със значение за тяхната структура и динамика.

❖ **Нарушаване на видовия състав.** Извършеният анализ не дава основание да се допусне нарушаване в резултат на реализацията на инвестиционното предложение на установения видов състав на популациите на целевите животински видове в зоната.

❖ **Не се очакват и загуби на индивиди.** Не се прекъсват миграционни коридори.

Въпреки че площта губи на практика за продължителен период от време качествата си и като трофична близкоразположена база, то тя не е в състояние да окаже видимо деструктивно въздействие на състоянието на хранителните ресурси на популациите на целевите видове в зоната. В този смисъл тя ще съхрани изцяло ценологичния си облик, характерен за настоящия етап.

Предвид всичко изложено могат да бъдат направени аналогични изводи с птези от предходната хабитатна защитена зона.

5.2.2.3. Въздействие върху функциите и природозащитните цели на защитена зона „МАРИЦА ПЪРВОМАЙ” (BG0002081).

❖ **Загуба на местообитания.** При проектиране и реализация на пълното доусвояване на запасите и ресурсите в условията на Алтернатива 1 ще се засегне необратимо голяма част от лесистната територия и ще се нарушат функционалните връзки в сравнително добре запазен широкolistен дъбов масив, над 60 % от който е извън находището и концесията. Макар той да е извън зоната има изключително важно значение за изпълнение на една от целите на Европейската и националната екологична мрежа Натура 2000 – създаване на условия за генетичен обмен между разделени популации и видове птици, на които осигурява екологични ниши..

❖ **Фрагментация.** И при двата варианта пряко не се предизвиква фрагментация на видовете птици, включени в предмета на опазване. Спазвайки принципа на предпазливостта допуснахме много слабо отрицателно въздействие при Алтернативна 1 върху някои от видовете, предмет на опазване - белоопашат мишелов (*Buteo rufinus*), обикновен мишелов (*Buteo buteo*), черношипа ветрушка (*Falco tinnunculus*), голям ястреб (*Accipiter gentilis*), малък ястреб (*Accipiter nisus*), сирийски пъстър кълвач (*Dendrocopos syriacus*), голям маслинов присмехул ник (*Hippolais olivetorum*), белочела сврачка (*Lanius nubicus*), червеногърба сврачка (*Lanius collurio*), черночела сврачка (*Lanius minor*). При Алтернатива 2 слабо се засягат терени с автохтонна растителност, осигуряващи някаков вид връзка на тези видове с терена на находището. Поради тези причини не може да се очаква някакво забележимо или измеримо изменение на фактора „фрагментиране” на популации в защитената зона, причинено от реализацията на инвестиционното предложение. Не се очакват и прояви на бариерен ефект.

❖ **Обезпокояване на видове.** Отдалечеността на кариерата от защитена зона „Марица-Първомай” изключва въздействия като „Обезпокояване на видове” по време и на трите етапа - минно стоителство, експлоатацията и рекултивация,.

За минимизиране на евентуални „щети“ върху най-близко разположените територии от защитената зона и от отдръпване на целевите видове, е целесъобразно да бъдат ограничени някои дейности в периода на размножаване-например да не се извършват взривявания. Остатъкът от находището е в зона, в която екологичните ниши на включените в предмета на опазване животни са изключително ограничени и не очакваме значими за популациите на някои вероятни видове прояви на фактора „безпокойство“ със значение за тяхната структура и динамика.

❖ **Нарушаване на видовия състав.** Извършеният анализ не дава основание да се допусне нарушаване в резултат на реализацията на инвестиционното предложение на установения видов състав на популациите на целевите животински видове в зоната.

❖ **Не се очакват и загуби на индивиди.** Не се прекъсват миграционни коридори. Въпреки че площта губи на практика за продължителен период от време качествата си и като трофична близкоразположена база за птиците, то тя не е в състояние да окаже видимо деструктивно въздействие на състоянието на хранителните ресурси на популациите на целевите видове в района. В този смисъл тя ще съхрани изцяло ценологичния си облик, характерен за настоящия етап.

Предвид всичко изложено **не могат да бъдат очаквани загуба на местообитания и фрагментация на популациите на видовете птици**, предмет на опазване и **влошаване на структурата им, особено при реализацията на Алтернатива 2.**

Дейността не предизвиква промени в геоложката основа и ландшафта в защитената зона. Не засяга повърхностни и подземни води. Не води до значими за живите организми емисии на химически вещества във въздуха, водите и почвите.

Реализацията на инвестиционното предложение няма да предизвика сукцесионни процеси в зоната, водещи до промяна на **видовия състав** или в условията на средата - **химически, хидроложки, значителни геоложки, климатични или други промени.**

Може да се очаква, засилване на антропогенния натиск, но в рамките на емкостта на формираните екосистеми и на популациите на видовете от предмета на опазване.

Очакваното въздействие при реализацията на Алтернатива 2 има облекчен характер и макар и продължително в не противоречи на поставените цели за обявяването на зоната, а именно:

- Опазване и поддържане на местообитанията на посочените видове птици за постигане на тяхното благоприятно природозащитно състояние;

- Възстановяване на местообитания на видове птици, за които е необходимо подобряване на природозащитното им състояние;

В границите на защитената зона се забранява:

- Премахване на характеристики на ландшафта (синори, единични и групи дървета) в земеделските земи.

- Разораване и залесяване на ливади, пасища и мери, както и превръщането им в трайни насаждения;

- Разораване и залесяване на ливади, пасища и мери, както и превръщането им в трайни насаждения;

- Използване на пестициди и минерални торове в ливадите и пасищата.

- Паленето на тръстикови масиви и крпайречната растителност.

- Намаляване площта на крайречните гори от местни дървесни видове.

Очакваното въздействие, при реализацията на препоръчаната Алтернатива 2, може да бъде минимизирано при спазване на препоръките, дадени в т. 6. Не са необходими специални компенсаци мерки.

5.3. КУМУЛАТИВЕН ЕФЕКТ.

Характерът на подадените инвестиционни предложения, планове и програми, оказващи влияние на защитените зони „МЕРИЧЛЕРСКА РЕКА” (BG0000287), «РЕКА МАРИЦА» (BG0000578) и „МАРИЦА-ПЪРВОМАЙ» (BG00002081). се определят от геоложката основа, структурата и местоположението на населените места, промените в инфраструктурата в района и описаните в т. 4 специфични природни дадености. В т.2 бяха представени всички утвърдени до момента по данни на Регионалните инспекции по околната среда и водите в Хасково, Стара Загора, Пловдив и Пазарджик за периода 2007-2013 година и МИЕТ /публично достъпни данни/ в табличен вид.

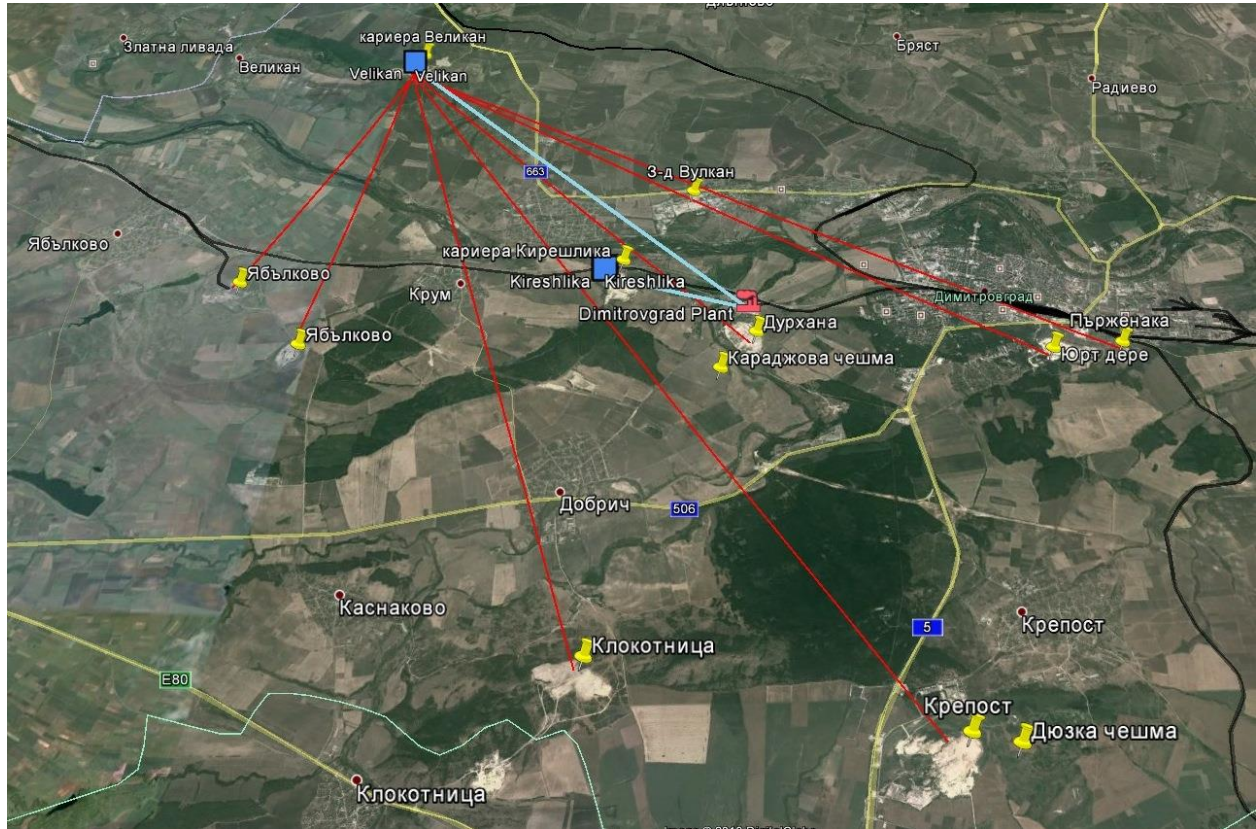
Заедно с настоящото инвестиционно предложение евентуалната реализация на всички проекти ще въздейства на общо на 7 262.374 дка, представляващи 4.943 % от защитена зона «РЕКА МАРИЦА» (BG0000578) и 318.136 дка или 0.276 % от защитена зона „МАРИЦА-ПЪРВОМАЙ» (BG00002081). За 33 „МЕРИЧЛЕРСКА РЕКА” (BG0000287) няма попадени засягащи я инвестиционни предложения, планове или програми.

Концесионна площ „Великан” не попада в защитени зони и реализацията на инвестиционното предложение не отнема площи и не променя установения баланс на територията в тях, представен в т.4 и не изменя сегашното състояние на степен на усвояемост на зоните, представено в т. 2 на стр. 23.

Анализът на подадените предложения показва, че голяма част от тях касаят дейности в речното корито, които са насочени към осигуряване защитата от вредното въздействие на водите, изземване на наноси, рибовъдни стопанства и др., които както по характера си, така и по времетраене не могат да окажат кумулативно въздействие с дейностите, свързани с инвестиционното предложение.

Поради отстоянията и различните фази на разработеност на кариерите в 12-те концесии за добив на подземни богатства – строителни материали и индустриални минерали в община Димитровград, не може да се очаква кумулативно въздействие върху трите защитени зони.

находище	землище	Подземно изкопаемо	Отстояние /км/
Клокотница	село Клокотница	стр. материали- мрамори	11.3
Крепост, у-к-Бъзка чука - Югозапад и Изток	село Крепост	стр. материали- мраморизирани варовици	14.1
Крепост у-к-Запад	село Крепост	стр. материали- мрамори	13.9
Пърженака	Димитровград	индустриални минерали - варовици	12.2
Ябълково	село Ябълково	стр. материали- трахиандезити	5.3
Юрт-дере	Димитровград	стр. материали- варовици	11.3
Дурхана	Димитровград	стр. материали- варовици, мергели и глини	7.9
Дурхана-глини	Димитровград	стр. материали- глини	8.2
Караджова чешма	Димитровград	индустриални минерали - варовици за флюс	11.0
Дюзка чешма	село Крепост	стр. материали- доломитни мрамори	14.5
Керешлика	село Крум	индустриални минерали - варовици	5.8

Процедури по проучвания са правени или се правят в още 5 площи за скално-облицовъчни материали - „Правата кория" на село Ябълково, „Хаджията" в землището на село Райново и „Светлиното" в Сталево, за строителни материали в местност „Кацата" и „Горски извор-1". Две са процедурите по предоставяне на концесия - в участък „Калцит" на находище „Юрт дере" до Димитровград за варовик и в „Чаталкайряк-1" на село Сталево пак за строителни материали.

За район в радиус от около 5 км липсват утвърдени планове, програми и проекти за производствени дейности и технологии, включени в приложения № 1 и 2 на Закона за опазване на околната среда, водещи до въздействия с ефект върху околната среда с възможности за съвокупност с настоящото инвестиционно предложение.

Всички аналогични инвестиционни предложения и планове, засягащи района, са разположени в места, пространствено значително отдалечени от находище „Великан" и евентуалната им реализация не би довела до кумулативни въздействия, свързани с шум, вибрации, лъчения, емисии във въздуха, водите и почвите и др. За всички е извършвана преценка или оценка за ОВОС по реда на ЗООС и е преценена съвместимостта с разглежданите три защитените зони в района.

Най-близкият утвърден обект за добив на строителни материали - трахиандезити „Ябълково" в землището на село Ябълково не е в експлоатация и съществуват значителни технологични проблеми за бъдещата доразработка. Разположен е и зад рида Кайряка.

В този смисъл не можем да очакваме кумулативни въздействия върху от защитени зони „МАРИЦА-ПЪРВОМАЙ» (BG00002081). За ЗЗ „МЕРИЧЛЕРСКА РЕКА" (BG0000287), които са резултат от увеличаване ефекта на оценяваното инвестиционно предложение, когато към него се прибави ефектът от други минали, настоящи и/или очаквани бъдещи планове, програми и проекти/инвестиционни предложения, резултатите от които са с незначителен или по-голям ефект, разглеждани сами по себе си, но със значителен ефект, разглеждани в съвкупност, и реализирани, нееднократно в рамките на определен период от време.

6. ПРЕДЛОЖЕНИЯ ЗА СМЕКЧАВАЩИ МЕРКИ, ПРЕДВИДЕНИ ЗА ПРЕДОТВРАТЯВАНЕ, НАМАЛЯВАНЕ И ВЪЗМОЖНО ОТСТРАНЯВАНЕ НА НЕБЛАГОПРИЯТНИТЕ ВЪЗДЕЙСТВИЯ ОТ ОСЪЩЕСТВЯВАНЕ НА ПЛАНА, ПРОГРАМАТА И ПРОЕКТА/ ИНВЕСТИЦИОННОТО ПРЕДЛОЖЕНИЕ ВЪРХУ ЗАЩИТЕНИТЕ ЗОНИ И ОПРЕДЕЛЯНЕ НА СТЕПЕНТА ИМ НА ВЪЗДЕЙСТВИЕ ВЪРХУ ПРЕДМЕТА НА ОПАЗВАНЕ НА ЗАЩИТЕНИТЕ ЗОНИ В РЕЗУЛТАТ НА ПРИЛАГАНЕТО НА ПРЕДЛОЖЕНИТЕ СМЕКЧАВАЩИ МЕРКИ.

При изготвяне на предложените смекчаващи мерки сме се старали да бъдем пределно конкретни, предвид фазата на разглеждане и оценка на най-ранен етап, определено от изискванията на хармонизираното българско екологично законодателство. Доусвояването на варовиците от находище „Великан” не засяга пряко защитените зони, а косвените въздействия върху тях поради теренните особености и отстоянията са по-скоро хипотетично и теоретично изведени, считаме, че е редно мерките да очертаят рамката, осигуряваща параметри, най-благоприятни за околната среда и ключовите елементи на защитени зони „МЕРИЧЛЕРСКА РЕКА” (BG0000287), «РЕКА МАРИЦА» (BG0000578) и „МАРИЦА-ПЪРВОМАЙ» (BG00002081) при реализацията му. Взети са предвид всички възможни въздействия в четирите фази – проектиране, минно строителство, експлоатация и рекултивация на нарушените терени. Разгледани са при вариантите на площно разпределение на мероприятията при предлагания вариант за проектиране и с изисканите и предлагани от нас ограничения.

Мерките за намаляване на отрицателното действие върху околната среда и трите защитени зони са свързани преди всичко с прецизиране на мащабите, обхвата, технологията и времето за добивни дейности.

❖ При разработването на цялостния работен проект да се реализира Алтернатива 2 при която се изключват от дейности общо 261.654 дка от находището, а именно площите, някъде съвпадащи, включени в зона за безопасност от ПВР (92.038 дка), заети от местообитание 91AA -„Източни гори от космат дъб” (202.586 дка) и тези, осигуряващи развитието му (10.076 дка), зоната, осигуряваща развитие на орхидеи (12.589 дка) и терените с надгробни могили със защитени зони и сервитути (40.623 дка).

Проектът следва да предвиди за доусвояване оставащите 280.346 дка.

❖ Спомагателните дейности и депа да се развият временно - в рамките на концесионния период само в предвидената за усвояване част.

❖ Да се заложи технология на открит добив, преработка и пробивно-взривни работи, отговаряща на най-добрите европейски практики.

❖ Трябва да бъдат взети всички мерки за недопускане на разливи на горивосмазочни материали от моторните превозни средства, багерите и подемните машини в околните залесени, тревисти или обработваеми терени .

❖ Да не се допуска разпиляването на материали при товаро-разтоварните процеси и да се ограничат емисиите от прах по време на работа при добива и ТСИ чрез почистване и оросяване на работните площадки и технологичните пътища.

❖ Битовите отпадъци да се събират разделно и да се третират съгласно Общинската програма за управление на отпадъците.

❖ Да се използват приоритетно добивна, преработвателна и транспортна техника със съвременни шумови характеристики, както и по отношение на отделяните емисии.

❖ При наличие на икономически и технологични дадености да се приложи алтернативата с преработка на сувовината в базата на фирмата Керешлика в землището на село Крум и тази в село Свобода, община Чирпан.

❖ При необходимост от преработка на добитата скална варовикова маса на място мобилната ТСИ да се разполага в отработената част на находището.

❖ Ако се налага изградените и функциониращи технологичен път и полските/горски пътища могат да бъдат незначително рехабилитирани, но без използването на трайни запечатки като асфалт и бетон.

❖ С цел недопускане на отрицателно въздействие върху зооценозите в района, дейностите по взривяването следва да бъдат ограничавани до минимум в размножителния период - 01.04.–30.06 с цел минимизиране на фактора безпокойство, който е възможно да компрометира заемането и използването на репродуктивните екологични ниши.

❖ Дейностите, свързани с шум и вибрации, да се извършват само през светлата част на денонощието за туширане въздействието върху прилепите .

❖ При намиране преди започване и по време на строителството и експлоатацията на сухоземни костенурки, таралежи, змии и други животински видове, те да бъдат пренесени и освободени на безопасно разстояние от обекта;

❖ Да се вземат всички възможни мерки за предпазване на терените в близост до находището от рудерална и синантропна инвазия, чрез периодично почистване от плевели.

❖ С оглед намаляване на евентуалния кумулативния ефект от реализацията на други инвестиционни предложения да се редуцира времето за реализация до възможния технологичен минимум.

❖ При разработване на нови площи, преди започване на работа, да се прави оглед на определените за разкривка терени и при наличие на бавно подвижни земноводни и влечуги да се приложи физическо преместване на екземплярите на безопасно за тях място.

❖ След изтичането на срока на концесионния договор всички разработени терени да бъдат рекултивирани, независимо от наличието или не на останали запаси и ресурси.

❖ Да се предвиди адекватна на изискванията биологична и техническа рекултивация. Биологичната рекултивация да се изпълни с използването на тревна смеска от местни житни, богата на видове, с цел постигане на устойчиво тревно покритие за недопускане на повърхностна ветрова и водна ерозия. Добра е перспективата за района при приложението на горска биологична рекултивация с фиданки и подсяване на жълъди от космат дъб. Така в бъдеще се осигурява значителна по своята стойност функционална връзка с горите в зоната и местообитанието в нея. Горската, последваща като етап рекултивация, е задължителна в случая с оглед осигуряване условия за развитие на местообитанието „Източни гори от космат дъб” (91AA). Да се реализира със засаждането на семенни фиданки от цитираните автохтонните видове - космат дъб (*Quercus rubescens*) – 70 %, цер (*Quercus cerris*), благун (*Quercus frainetto*) и виргилиев дъб (*Quercus virgiliana*), с цел създаване на условия за по-бърза и удачна спрямо целите реинтеграция на терена в околните лесистни терени.

❖ Мерките и средствата за предотвратяване, ограничаване и отстраняване на евентуалните аварии и възникване на инцидентни ситуации трябва да бъдат подробно разгледани в **цялостния работен проект**. Те са свързани с правилата, осигуряващи безопасна и безаварийна работа, съгласно Правилника за безопасност на труда (1996), Кодекса на труда и други действащи инструкции.

7. РАЗГЛЕЖДАНЕ НА АЛТЕРНАТИВНИ РЕШЕНИЯ И ОЦЕНКА НА ТЯХНОТО ВЪЗДЕЙСТВИЕ ВЪРХУ ЗАЩИТЕНИТЕ ЗОНИ, ВКЛЮЧИТЕЛНО НУЛЕВА АЛТЕРНАТИВА.

Инвестиционното предложение предвижда доусвояване на находище на подземни богатства – варовици – „Великан“ в землищата на град Димитровград, град Меричлери и село Великан, община Димитровград, област Хасково.

Характерът на района е дал основание на фирмата да търси на най-ранен етап и други **алтернативи по местонахождение**. По-голяма част от разглежданите площи се характеризират със запаси под проучените в находището и са отпаднали в този ранен етап. Други, поради засиленото търсене на суровината, са били заявени от други фирми в бранша. Някои от терените са се отличавали с наличие на други природни ресурси или са обект на опазване от пакета природозащитни закони. Ако се разшири антропогенизираната територия на север се навлиза в лесистни територии, заети от дъбови насаждения и се засягат подлежащи на опазване местообитания „Балкано-панонски церово-горунови гори“ (91M0) и „Източни гори от космат дъб“ (91AA), включени в Приложение № 1 на Директива 92/43/ЕЕС и Приложение № 1 на Закона за биологичното разнообразие.

Местоположението и контура на концесията е установено на базата на проучени и доказани геоложки запаси, съгласно изготвен и утвърден „Доклад за резултатите от проведените геологопроучвателни работи за варовикова суровина за добавка в комбинирани фуражни смеси и за сероочистка на димни газове от ТЕЦ на находище „Великан“, община Димитровград, Хасковска област с изчисление на запаси към 01.07.2003 год.” Поради цитираните причини, вече сключения договор за концесия и стартиралото усвояване на запасите, в случая Възложителят не предлага за разглеждане друга алтернатива по местоположение за реализация на инвестиционното си предложение.

Възложителят спазва стриктно стъпките, предвидени в ЗООС, ЗБР и ЗПБ и е предложил настоящия вариант, без да е възложил разработването на експлоатационните проекти и проекта за рекултивация на бъдещата разработка.

В тези рамки **Алтернатива 1** касае цялостната разработка на площта със запаси и ресурси и обхваща изцяло представените **661.2** дка от концесионната площ, в землищата на град Димитровград, град Меричлери и село Великан, като предвижда разработката на около **542** дка от находище „Великан“.

При реализацията на проекта антропогенното влияние ще е силно, свързано с работата на инсталации, използването на големи и мощни добивни, подедни и транспортни машини и извършването на дейности, унищожавачи на практика част от подлежаща на защита природна среда, която макар и да не е включена в защитени зони до някаква степен отговаря на изискванията и функционално е свързана с ключовите елементи на три от тях, предмет на настоящата разработка. Въздействието върху растителната и животинска компонента в находището ще е пряко, временно, но продължително за концесионния период.

Екипите по оценка на съвместимостта и ОВОС в детайли е представил на Възложителя несъстоятелността от екологична гледна точка на варианта. В този случай се засяга включено в предмета на опазване местообитание, което нарушава принципите за опазване на биологичното разнообразие и противоречи на целите на обявяване на защитените зони.

Възложителят, в съответствие с установените стратегия и принципи на работа на фирмата в страната и чужбина, както и с утвърдената традиция, възприе предложената Алтернатива 2, обоснована на база изведените изводи при разглеждане и анализ на всеки един компонент и фактор на околната среда и най-общо допуска за разработване над два пъти по-малка територия от находището:

При осъществяването на Алтернатива 2 не се очакват значими въздействия върху защитените зони и околната среда с изведени следните параметри:

- ❖ годишна производителност до 1 000 000 тона или около 390 625 м³;
- ❖ Граници на отработена част – 180.000 дка;
- ❖ Площи, заети от надгробни могили със защитени зони и сервитути – 40.623 дка
- ❖ Площи, попадащи в границите на зона за безопасност от ПВР – 92.038 дка;
- ❖ Площи, заети от местообитание „Източни гори от космат дъб” (91AA)– 202.586 дка;
- ❖ Зона за развитие на местообитание „Източни гори от космат дъб” (91AA) – 10.076 дка ;
- ❖ Зона за осигуряване развитието на 4 вида орхидеи – 12.589 дка;
- ❖ Обща площ , която е необходимо да се изключи от разработване – 261.654 дка;
- ❖ Площ предвидена за разработване – 280.346 дка.

Съществуват **алтернативи по отношение технологита на добива**, разгледани в ДОВОС.

Като трета алтернатива се прилага и преработката на добитата скална маса в производствените бази на фирмата в района:

➤ Инсталация за преработка на варовик в непосредствена близост до град Димитровград в землището на село Крум. Разположена е върху 30 000 м² и е с капацитет над 1 000 000 тона. Обслужва изцяло добива на варовици от кариера „Кершлика“. Площадка при кариера за варовици „Свобода“ в землището на село Свобода, община Чирпан.

Прилагането на този вариант на преработка е безспорно по-добър по отношение превантивното изключване на каквото и да е въздействие върху трите защитени зони.

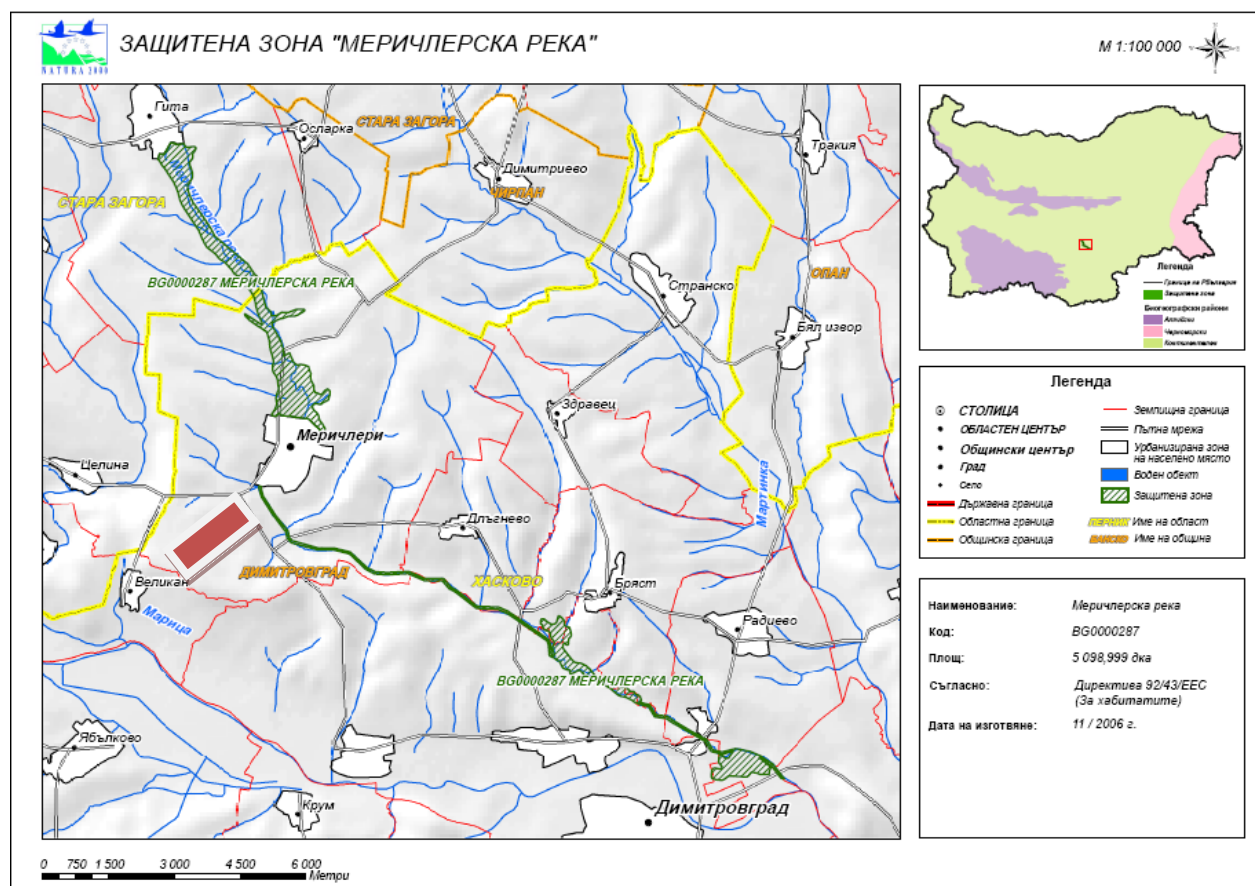
При необходимост от преработка на добитата скална варовикова маса на место мобилната ТСИ се разполага в отработената част на находището.

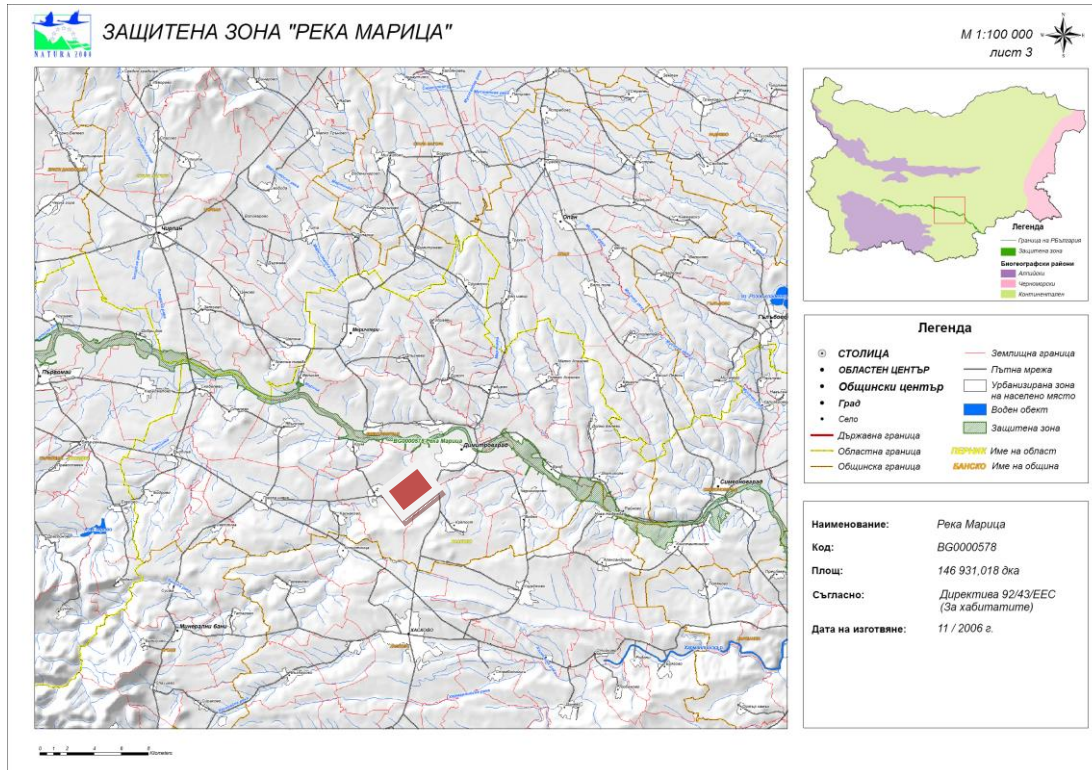
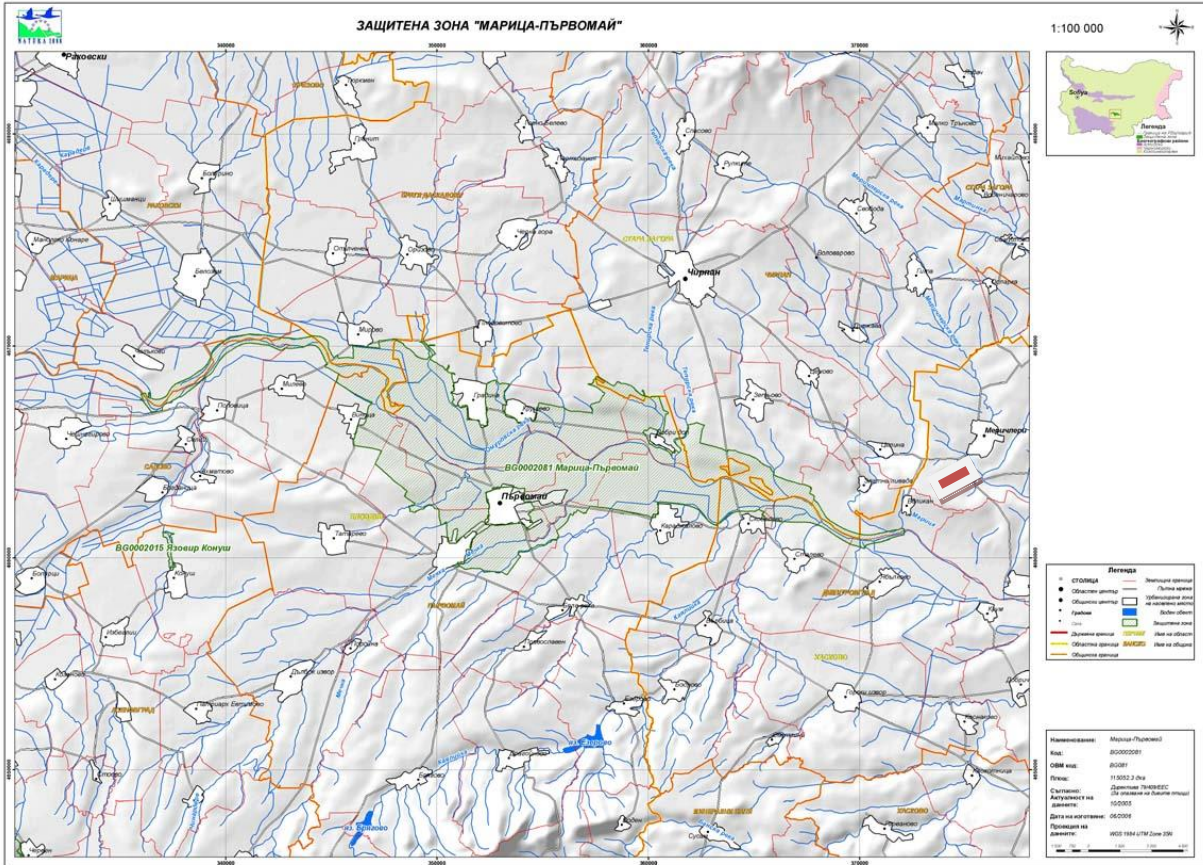
При нулевата алтернатива би се съхранило сегашното състояние на останалите неразработени части от находище „Великан“. Добивът ще приключи с финализирането на кариерата, разкрита в първоначално утвърдените като I етап 180 дка. Изграждането и функционирането на сероочистващите инсталации в района предполага значително търсене на подходящи фракции варовик, които действащите в момента кариери не могат да задоволят. Ще се наложи търсенето и проучването, съответно разработката на нови площи, което е свързано с урбанизиране на значителни територии и влошаване на природните и ландшафтни дадености в района тъй като по налични данни неразработени залежи от варовикови индустриални минерали са се съхранили само в малкото запазени горски територии в община Димитровград. Използването на отдалечени от централите находища е икономически неизгодно и прави добивите на този етап невъзможни за реализация.

Представената в щтрихи еколого-икономическа обосновка при Алтернатива 2, определя нейната приложимост в създадените условия като най-добра с оглед целите на обявяване и въздействието върху ключовите елементи на защитената зона и околната среда в района. При тази алтернатива се очаква въздействие, което не засяга пряко местообитания, видове и местообитания на видове, включени в предмета на опазване на защитени зони «РЕКА МАРИЦА» (BG0000578), „МЕРИЧЛЕРСКА РЕКА“ (BG0000287) и „МАРИЦА-ПЪРВОМАЙ“ (BG00002081) .

8. КАРТЕН МАТЕРИАЛ С МЕСТОПОЛОЖЕНИЕТО НА ОБЕКТИТЕ/ ИНВЕСТИЦИОННОТО ПРЕДЛОЖЕНИЕ СПРЯМО ЗАЩИТЕНИТЕ ЗОНИ И ТЕХНИТЕ ЕЛЕМЕНТИ

Местоположението на концесионната площ спрямо трите защитени зони е:

9. ЗАКЛЮЧЕНИЕ ЗА ВИДА И СТЕПЕНТА НА ОТРИЦАТЕЛНО ВЪЗДЕЙСТВИЕ, СЪОБРАЗНО КРИТЕРИИТЕ ПО ЧЛ. 22.

Пълна характеристика на инвестиционното предложение беше представена в т.1, а характеристиките на аналогични инвестиционни предложения, с оглед изясняване на кумулативен ефект в т. 2.

Инвестиционното предложение предвижда доусвояване на находище на подземни богатства – варовици – „Великан” в землищата на град Димитровград, град Мерицлери и село Великан, община Димитровград, област Хасково. Не попада в границите на защитени зони «РЕКА МАРИЦА» (BG0000578), „МЕРИЧЛЕРСКА РЕКА” (BG0000287) и „МАРИЦА-ПЪРВОМАЙ» (BG00002081). Предвид изяснените в т. 3 описания на елементите на предложението, които самостоятелно или в комбинация с други планове, програми и проекти/инвестиционни предложения биха могли да окажат значително въздействие върху защитените зони или техните елементи, както и пълните им описания и характеристики, представени в т. 4, се налага заключение, в съответствие с направените. Описанието и анализът на вероятността и степента на въздействие на инвестиционното предложение върху предмета и целите на опазване на защитените зони са направени на база характеристиката на флората, фауната и формираните вторични екосистеми върху терените на засегнатите имоти след извършени терени проучвания в периода в периода 2012-2013 година.

Налага се заключение, в съответствие с изводите в края на изложението в т. 5, 6 и 7.

То е, че проектирането и реализацията на инвестиционното предложение в посочения терен и граници в препоръчания вариант – Алтернатива 2 не влиза в противоречие и не нарушава целите за обявяване на защитени зони «РЕКА МАРИЦА» (BG0000578), „МЕРИЧЛЕРСКА РЕКА” (BG0000287) и „МАРИЦА-ПЪРВОМАЙ» (BG00002081) и направените по долу изводи касаят само неговите параметри.

❖ Дейността не засяга пряко находища и местообитания на редки, ендемични и включени в приложенията на Закона за биологичното разнообразие растителни и животински видове.

- Не се засягат пряко включени в предмета на опазване местообитания.
- Не се засягат пряко видовете, включени в предмета на опазване и техните местообитания.

➤ Косвено много слабо отрицателно въздействие /оценка 1/ може да се очаква при трите вида влечуги, включени в предметите на опазване на защитени зони «РЕКА МАРИЦА» (BG0000578), „МЕРИЧЛЕРСКА РЕКА” (BG0000287) - шипопашата костенурка (*Testudo hermanni*), шипобедрена костенурка (*Testudo graeca*) и ивичест смок (*Elaphe quatuorlineata*).

➤ Спазвайки принципа на предпазливостта допускаме много слабо отрицателно въздействие при Алтернативна 1 върху някои от видовете, предмет на опазване в защитена зона „МАРИЦА-ПЪРВОМАЙ» (BG00002081) . - белоопашат мишелов (*Buteo rufinus*), обикновен мишелов (*Buteo buteo*), черношипа ветрушка (*Falco tinnunculus*), голям ястреб (*Accipiter gentilis*), малък ястреб (*Accipiter nisus*), сирийски пъстър кълвач (*Dendrocopos syriacus*), голям маслинов присмехул ник (*Hippolais olivetorum*), белочела сврачка (*Lanius nubicus*), червеногърба сврачка (*Lanius collurio*), черночела сврачка (*Lanius minor*). При Алтернатива 2 слабо се засягат терени с автохтонна растителност, осигуряващи някакав вид връзка на тези видове с терена на находището. Поради тези причини не може да се очаква някакво забележимо или измеримо изменение на състоянието на техните популации в защитената зона, причинено от реализацията на инвестиционното предложение. Не се очакват и прояви на бариерен ефект.

➤ Стойността на предвидената за усвояване площ като хранителна база е ниска и разработването ѝ не може да окаже въздействие върху популациите на видовете от предметите на опазване в трите защитени зони.

➤ Не се очаква пряко засягане на площи, заети от подлежащи на опазване местообитания, включени в Приложение №1 на ЗБР и Приложение №1 на Директива 92/43/ЕЕС.

➤ Описаните характеристики на ценозите не предполагат значими промени по отношение на структурата и динамиката на популациите в района. Те включват сравнително широко разпространени в България видове, които в голямото си болшинство са силно пластични в рамките на ареалите си. Няма да се засегнат невъзстановимо екологичните ниши на типичните и постоянни за зоните видове.

➤ Може да се очаква, предвид изложението в т. 3, минимално засилване на антропогенния натиск, но в рамките на емкоста на формираните в зоните екосистеми.

➤ Няма да се предизвика фрагментация на популациите на видовете от предметите на защита и влошаване на структурата им.

- Реализацията на предложението няма да предизвика сукцесионни процеси, водещи до промяна на видовия състав или в условията на средата - химически, хидроложки, геоложки, климатични или други промени.
- Напълно ще липсва въздействие върху останалите, близко разположени други елементи на Националната екологична мрежа.
- Не се очаква проява на кумулативен ефект с други инвестиционни предложения, реализация на планове или програми в защитените зони или извън тях.
- Не се налага прилагането на специални компенсирани мерки.
- Всички изяснени евентуални отрицателни въздействия могат да бъдат минимизирани чрез адекватни смекчаващи мерки.
- След реализацията на рекултивацията с двете ѝ съставни части ще се създадат по – добри условия за сезонните и денонощни хранителни и размножителни, хоризонтални и вертикални миграции на животинските видове в района.
- При „нулева алтернатива“ се очаква естествените процеси на развитие на местообитанията и видовете в зоните да не се променят, но добивът ще приключи с финализирането на кариерата, разкрита в първоначално утвърдените като I етап 180 дка. Значителното търсене на подходящи фракции варовик, които действащите в момента кариери не могат да задоволят, ще се наложи търсенето, проучването и разработката на нови площи, което е свързано с урбанизиране на нови значителни територии и влошаване на природните и ландшафтни дадености в района, тъй като по налични данни неразработени залежи от варовикови индустриални минерали са се съхранили само в малкото запазени горски територии в община Димитровград.

Налага се логично следното общо заключение:

Изграждането и реализацията на инвестиционното предложение при Алтернатива 2 няма да окаже съществено и забележимо въздействие върху предмета и целите на опазване на защитени зони «РЕКА МАРИЦА» (BG0000578), „МЕРИЧЛЕРСКА РЕКА” (BG0000287) и „МАРИЦА-ПЪРВОМАЙ» (BG00002081. Няма да бъдат засегнати приоритетни типове природни местообитания, местообитания на видове и видове, предмет на опазване. Няма да бъдат фрагментирани популациите на видовете и няма да бъде влошена тяхната структура и динамиката. Ще се засили минимално антропогенния натиск, но в рамките на емкостта на формираните екосистеми.

СТЕПЕН НА ВЪЗДЕЙСТВИЯ ВЪРХУ ТИПОВЕ ПРИРОДНИ МЕСТООБИТАНИЯ	СТЕПЕН НА ВЪЗДЕЙСТВИЯ ВЪРХУ МЕСТООБИТАНИЯ И ПОПУЛАЦИИ НА ВИДОВЕТЕ - ПРЕДМЕТ НА ОПАЗВАНЕ	СТЕПЕН НА ВЪЗДЕЙСТВИЯ ВЪРХУ ПРИРОДОЗАЩИТНИТЕ ЦЕЛИ И ЦЕЛОСТТА НА ЗАЩИТЕНАТА ЗОНА	ВЪЗМОЖНИ СМЕКЧАВАЩИ И/ИЛИ ВЪЗСТАНОВИТЕЛНИ МЕРКИ	НАЛИЧИЕ НА АЛТЕРНАТИВНИ РЕШЕНИЯ И ВЪЗМОЖНОСТИ ЗА ПРОМЕНИ НА ИП	НАЛИЧИЕ НА ПРИЧИНИ ОТ ПЪРВОСТЕПЕНЕН ОБЩЕСТВЕН ИНТЕРЕС ЗА ИП/	ПРЕДЛОЖЕНИ КОМПЕНСИРАЩИ МЕРКИ
НИСКА	НИСКА	НИСКА	ДА	ДА	НЕ	НЕ

10. НАЛИЧИЕ НА ОБСТОЯТЕЛСТВА ПО ЧЛ. 33 ЗБР, ВКЛЮЧИТЕЛНО ДОКАЗАТЕЛСТВА ЗА ТОВА И ПРЕДЛОЖЕНИЕ ЗА КОНКРЕТНИ КОМПЕНСИРАЩИ МЕРКИ ПО ЧЛ. 34 ЗБР - КОГАТО ЗАКЛЮЧЕНИЕТО ПО Т. 9 Е, ЧЕ ПРЕДМЕТЪТ НА ОПАЗВАНЕ НА СЪОТВЕТНАТА ЗАЩИТЕНА ЗОНА ЩЕ БЪДЕ ЗНАЧИТЕЛНО УВРЕДЕН ОТ РЕАЛИЗИРАНЕТО НА ПЛАНА, ПРОГРАМАТА И ПРОЕКТА ИЛИ ОТ РЕАЛИЗИРАНЕТО И ЕКСПЛОАТАЦИЯТА НА ИНВЕСТИЦИОННОТО ПРЕДЛОЖЕНИЕ И ЧЕ НЕ Е НАЛИЦЕ ДРУГО АЛТЕРНАТИВНО РЕШЕНИЕ.

От гореизложеното се налага изводът, че липсва наличие на обстоятелства по чл. 33 Закона за биологичното разнообразие, включително доказателства за това и предложение за конкретни компенсирани мерки по чл. 34 от Закона.

11. ИНФОРМАЦИЯ ЗА ИЗПОЛЗВАНИТЕ МЕТОДИ НА ИЗСЛЕДВАНЕ, МЕТОДИ ЗА ПРОГНОЗА И ОЦЕНКА НА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО, ИЗТОЧНИЦИ НА ИНФОРМАЦИЯ, ТРУДНОСТИ ПРИ СЪБИРАНЕ НА НЕОБХОДИМАТА ИНФОРМАЦИЯ.

При разработването на оценката са използвани стандартните методи за полеви изследвания, прилагани за определяне на видовия състав при висшите растения (маршрутен метод, трансекти и методът на пробните площадки) и гръбначните животни (маршрутен или трансектен метод (*Line transects*) и методът на точковото броене (*Point counts*) (Bibby et al., 1992). Извършени са теренни проучвания върху фито- и зооценозите в района в периода 2012- 2013 година.

Определянето на местообитанията сме извършили съгласно Ръководството за определяне на местообитания от европейска значимост в България (Кавръкова В, Димова Д., Димитров М., Цонев Р. Белев Т., 2005).

Определянето на видовете е извършвано по таблици и определени, цитирани в използваната литература.

Описанието и анализът на вероятността и степента на въздействие на разглеждания план върху предмета и целите на опазване на защитената зона са направени на база характеристиката по литературни данни на флората, фауната и формираните вторични екосистеми върху терените на имота и площадките и след извършени терени проучвания в периода 2012 – май 2013 година.

Данни за състоянието на местообитанията и целевите видове в защитената зона са ползвани от сайта на МОСВ, Информационна система за защитените зони от екологична мрежа Натура 2000 в България, проект: „Картирание и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове - фаза I", <http://natura2000.moew.government.bg/>

Направените анализи и изводи са в съответствие с изискванията на Директивите на Европейския съюз, на всички международни конвенции, по които Република България е страна и хармонизираното българско природозащитно законодателство.

За изясняване на кумулативният ефект върху защитената зона е ползвана базата данни на Министерството на околната среда и водите, Министерството на икономиката, енергетиката и туризма и РИОСВ Стара Загора.

Не са срещани трудности при набирането на необходимата информация.

Използвани са Уеб страници и предложения от НПО – БДЗП и СНЦ „Зелени Балкани” и богата литература, като източник на информация за региона и защитените зони:

Законодателна рамка:

✓ Закон за биологичното разнообразие (обн.ДВ, бр.77/ 09.08.2002г, посл.изм ДВ бр. 66/26.07.2013 г)

✓ Закон за защитените територии (обн.ДВ бр.133/11.11.1998г, посл.изм.ДВ бр.19/ 8 март 2011 г).

✓ Закон за лечебните растения (ДВ, бр. 29 / 07.04.2000 г.)

✓ Закон за генетично модифицирани организми (ДВ, бр.27 / 29.03.2005 г.)

✓ Закон за лова и опазване на дивеча (изм. ДВ, бр. 77 / 04 Октомври 2011 г.)

✓ Закон за рибарството и аквакултурите (ДВ, бр. 41 / 24.04.2001 г.)

✓ Закон за митниците (ДВ, бр. 15 / 6.02.1998 г., в сила от 1.01.1999 г.)

✓ Наредба за условията и реда за извършване на оценка за съвместимостта на планове, програми, проекти и инвестиционни предложения с предмета и целите на опазване на защитените зони (обн. ДВ бр. 73/ 2007 г., посл.изм.бр.3/ 11 януари 2011 г)

✓ Наредба № 2 от 20.01.2004 г. за правилата и изискванията за събиране на билки и генетичен материал от лечебни растения, издадена от министъра на околната среда и водите (ДВ, бр. 14 от 20.02.2004 г.).

✓ Наредба № 4 от 8.07.2003 г. за условията и реда за издаване на разрешителни за въвеждане на неместни или повторно въвеждане на местни животински и растителни видове в природата .

✓ Наредба № 5 от 1.08.2003 г. за условията и реда за разработване на планове за действие за растителни и животински видове

✓ Наредба за разработване на планове за управление на защитени територии (обн. ДВ бр.13 от 15.02.2000 г., изм. и доп. ДВ бр.55/20.07.2012 г.).

✓ Правилник за условията и реда за управлението, възлагането на дейностите по поддържане и възстановяване, възлагането на туристически дейности, охраната и контрола в горите, земите и водните площи в защитените територии - изключителна държавна собственост (обн. ДВ бр.49/14.06.2005 г.).

ИЗПОЛЗВАНА ЛИТЕРАТУРА

Асенов А., 2006: Биогеография на България, София, ЕТ"АН-ДИ-Андрейан Тасев"
Бигон М., Дж.Харпер, К.Таунсенд. 1989. Екология. Том I, Изд. Мир, Москва
Бигон М., Дж.Харпер, К.Таунсенд. 1989. Екология. Том II, Изд. Мир, Москва
Бондев И. (Ред.). 1995. Хорологичен атлас на лечебните растения в България. Акад. Изд. "М.Дринов",

Ботев, Б., Ц. Пешев (ред.). 1985. Червена книга на Република България. т. 1: Растения. София. БАН

Ботев, Б., Ц. Пешев (ред.). 1985. Червена книга на Република България. т. 2: Животни. София. БАН

Бешков В., К. Нанев. 2002. Земноводни и влечуги в България. Изд. Pensoft
Българско дружество за защита на птиците – база данни - www.bsrb.org
Георгиев Г. 2004. Националните и природните паркове и резерватите в България. ИК "Гея-Либрис", София, 294с.

Груев Б., Б. Кузманов. 1994. Обща биогеография. Университетско издателство "Св. Кл.Охридски", София, 498с.

Делков Н., 1984. Дендрология. Земиздат, София

Иванов И., И. Ланджев, Г. Нешев. 1977. Билките в България и използването им. Земиздат, София

Карапеткова М., Мл. Живков. 1993. Рибите в България. Изд. Геолибрис, Сф

Карапеткова М., К. Александрова-Колеманова, Мл. Живков. 1993. Сладководните риби на България. В: Национална стратегия за опазване на биологичното разнообразие, Том 1, 515-547.

Ковачев, А., Карина, К., Росен, Ц., Димова, Д. (ред). Октомври 2008. Ръководство за оценка на благоприятно природозащитно състояние за видове и типове природни местообитания по НАТУРА 2000 в България. Изд. Българска фондация Биоразнообразие, София, 865 с.

Костадинова И. 1997. Международни мерки за природозащита. В: Орнитологично важни места в България. БДЗП, Природозащитна поредица, кн. 1. Костадинова И. (съст.). БДЗП, София.

Костадинова И. 1997а. Резултати от проучването на ОМВ в България. В: Орнитологично важни места в България. БДЗП, Природозащитна поредица, кн. 1. Костадинова И. (съст.). БДЗП, София.

Костадинова И. 2002. Опазването на места – един от ключовите подходи в опазването на биоразнообразието. В: Наръчник за НАТУРА 2000 в България. БДЗП, Природозащитна поредица, кн. 5. Костадинова И., М. Михайлов (съст.). БДЗП, София.

Любенова М. 2004. Фитоекология. Академично издателство „Марин Дринов“, София.

Матев И., Д. Ганева, Д. Ганев: 2004; Екология с основи на биогеографията и опазване на околната среда, Изд. Пенсофт, София-Москва

Митрев А., Св. Попова. 1982. Атлас на лечебните растения в България. Изд. БАН.

МОСВ, Информационна система за защитените зони от екологична мрежа Натура 2000 в България, проект: "Картиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове - фаза I", <http://natura2000.moew.government.bg/>

Нанкинов Д. 2000. Заstraшените животни в България. Изд. Pensoft, София, Нанкинов, Д., С. Симеонов, Т. Мичев, Б. Иванов. 1997. Фауна на България, Aves, Част 2, т. 26, София, Академично издателство "Проф. Марин Дринов" и Издателство "Пенсофт"

Наумов, Б., М. Станчев. 2004. Земноводни и влечуги в България и Балканския полуостров. Електронно издание на Българското херпетологично дружество. www.herpetology.hit.bg

Петров П. 1990г. Ландшафтознание. Университетско издателство.

Проект „Издграждане на мрежата от защитени зони Натура 2000 в България” . www.natura2000bg.org

Сборник със закони и нормативни актове за опазване на околната среда. 1998. МОСВ, София, Изд. “Вендом”, 168с.

Симеон С., Т. Мичев. 1991. Птиците на Балканския полуостров. Изд. „Петър Берон”, София.

Симеон С., Т.Мичев, Д. Нанкинов. 1990. Фауна на България. Том 20, Изд. на БАН, София.

Стоянов Н. 1972. Нашите лекарствени растения. Том I и II, Изд. „Наука и изкуство, София.

Събев Л., Св. Станев. 1959. Климатичните райони на България и техният климат. В: Трудове на Института по хидрология и метеорология. Том V, Държавно издателство “Наука и изкуство”, София

Узунов Й., Ст. Ковачев. 2002. Хидробиология. Изд. Pensoft, София

Федерация “Зелени Балкани”; WWF; МОСВ. 2005. Ръководство за определяне на местообитания от европейска значимост в България, София.

Федерация “Зелени Балкани” – База данни. www.greenbalkans.org

„Фауна на България», Том 27, 2004, Академично издателство «Марин Дринов», София

„Фауна на България», Том 20, 2004, Академично издателство «Марин Дринов», София

„Червена книга на Република България”, Електронно издание, Съвместно издание на Българска академия на науките и Министерство на Околната среда и водите, 2011 година

Янков, П. (отг. ред.). 2007. Атлас на гнездящите птици в България. Българско дружество за защита на птиците. Природозащитна поредица кн. 10, София, БДЗП, 679 с.

Michev, T., L. Profirov. 2003. Midwinter Numbers of Waterbirds in Bulgaria (1977-2001). Results from 25 years of mid-winter count carried out at the most important Bulgarian Wetlands. Publ. House Pensoft, Sofia, 160 pp.

Michev, T., M. Stoyneva (eds.). 2007. Inventory of Bulgarian Wetlands and their Biodiversity. Publ. House Elsi-M, Sofia, 362 pp.

12. ДОКУМЕНТИ ПО ЧЛ. 9, АЛ. 2 И 3 И ПРИЛОЖЕНИЯ.

- Декларации на експертите, автори на оценката, по чл. 9, ал. 3 от Наредба за условията и реда за извършване на оценка за съвместимостта на планове, програми и проекти и инвестиционни предложения с предмета и целите на опазване на защитените;

- Доказателства по чл. 9, ал. 2 за наличие на изискванията по чл. 9, ал. 1, от Наредба за условията и реда за извършване на оценка за съвместимостта на планове, програми и проекти и инвестиционни предложения с предмета и целите на опазване на защитените.

13. ПРИЛОЖЕНИЯ.

- Снимков материал.
- Схема на зони, предложени за изключване" от разработката на находище „Великан".
- Решения на Регионалните инспекции по околната среда и водите в Хасково, Стара Загора, Пловдив и Хасково за предоставяне достъп до обществена информация със списък на инвестиционните предложения на територията на защитени зони «РЕКА МАРИЦА» (BG0000578), „МЕРИЧЛЕРСКА РЕКА” (BG0000287) и „МАРИЦА-ПЪРВОМАЙ» (BG00002081).